ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA PROJEKTU

Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí

Odpovědný řešitel projektu

Ing. Petr Studnička, PhD.

Řešitelé projektu

Ing. Pavel Attl, Ph.D.

Ing. Lucie Plzáková, Ph.D.

Ing. Šárka Tittelbachová, Ph.D.

Praha 31. 10. 2016

Prohlášení

Projekt Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí (dále také „SRUSLO“), reg. č. SLO4/2/2015-SRU, byl řešen členy řešitelského týmu Vysoké školy hotelové v Praze pro potřeby Svazku Lipenských obcí na základě Smlouvy o dílo ze dne 7. listopadu 2015, která byla schválena usnesením č. 4/2/2015 na jednání Valné hromady Svazku Lipenských obcí dne 15. října 2015.

.....

Ing. Petr Studnička, PhD.

odpovědný řešitel projektu SRUSLO

V Praze dne 31. října 2016

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ 5
MANAŽERSKÉ SHRNUTÍ 7
ÚVOD 9
I. ANALYTICKÁ ČÁST 11
I.1. Profil mikroregionu Lipenska 11
I.2. Socio-ekonomická charakteristika území 14
I.3. Stav cestovního ruchu jako výrazného rozvojového faktoru v území 35
I.4. Terénní šetření v obcích Svazku Lipenských obcí 65
I.4.1. Veřejná správa 65
I.4.2. Podnikatelské subjekty 66
I.4.3. Místní obyvatelé 67
I.4.4. Návštěvníci 70
I.5. SWOT analýza 72
II. NÁVRHOVÁ ČÁST 75
II.1. Strategická vize a strategický (globální) cíl mikroreginu 75
II.2. Problémy rozvoje území 79
II.2.1. Ekonomická a vzdělanostní struktura 79
II.2.2. Periferní a venkovský region 80
II.2.3. Koncentrace aktivit 82
II.3. Návrh priorit a opatření 84
III. IMPLEMENTACE A MONITORING DOKUMENTU 89
III.1. Řízení implementace 89
III.2. Monitoring realizace 90
IV. STRATEGICKÉ SHRNUTÍ ZA KAŽDOU JEDNOTLIVOU ČLENSKOU OBEC SVAZKU LIPENSKÝCH OBCÍ 92
IV.1. Dílčí „ministrategie“ jednotlivých obcí 92
IV.1.1. Dílčí „ministrategie“ – obec Černá v Pošumaví 93
IV.1.2. Dílčí „ministrategie“ – městys Frymburk 94
IV.1.3. Dílčí „ministrategie“ – město Horní Planá 95
IV.1.4. Dílčí „ministrategie“ – obec Hořice na Šumavě 96
IV.1.5. Dílčí „ministrategie“ – obec Ktiš 97

IV.1.6. Dílčí „ministrategie“ – obec Lipno nad Vltavou 98
IV.1.7. Dílčí „ministrategie“ – obec Loučovice 99
IV.1.8. Dílčí „ministrategie“ – obec Nová Pec 100
IV.1.9. Dílčí „ministrategie“ – obec Přední Výtoň 101
IV.1.10. Dílčí „ministrategie“ – obec Stožec 102
IV.1.11. Dílčí „ministrategie“ – město Vyšší Brod 103
SHRNUTÍ A ZÁVĚR 104
LITERATURA 106
PROJEKTOVÝ TÝM 107
ŘEŠITELSKÝ TÝM 108

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek 1 Poloha SLO v rámci České republiky a Jihočeského kraje (modře zabarveno) 12
Obrázek 2 NP Šumava včetně zonace území 33
Obrázek 3 CHKO Šumava a Blanský les včetně zonace území 34
Obrázek 4 Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních při přepočtu na 1 km^2 36
Obrázek 5 Hodnoty potenciálu cestovního ruchu ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v České republice 40
Obrázek 6 Návrh systému produktů cestovního ruchu pro mikroregion Lipenska 58
Obrázek 7 Slovní mrak vystihující slova pojící se s domovem na Lipensku 68
Obrázek 8 Slovní mrak vystihující atraktivity pro místní okolí v mikroregionu Lipenska 69
Obrázek 9 Podstata vyrovnávací funkce cestovního ruchu 83

Tabulka 1 Členské obce SLO v roce 2016 11
Tabulka 2 Struktura obyvatel podle dosaženého stupně vzdělání v % 17
Tabulka 3 Věková struktura obyvatel v členských obcích SLO v roce 2014 17
Tabulka 4 Ekonomická aktivita obyvatel v členských obcích SLO v roce 2011 18
Tabulka 5 Počet ekonomických subjektů I a R působících v členských obcích SLO v roce 2015 18
Tabulka 6 Občanská vybavenost členských obcí SLO 20
Tabulka 7 Příjmy a výdaje územních rozpočtů členských obcí SLO v letech 2014 a 2015 v tis. Kč 21
Tabulka 8 Potenciál cestovního ruchu v SO ORP Jihočeského kraje 26
Tabulka 9 Potenciál 10 nejvýznamnějších SO ORP v České republice (bez hl. m. Prahy) 27
Tabulka 10 Potenciál cestovního ruchu v SO ORP Český Krumlov podle atraktivit a ploch a linií 28
Tabulka 11 Přehled územně-plánovací dokumentace členských obcí SLO 29
Tabulka 12 Vybrané výkony cestovního ruchu v SO ORP Český Krumlov v letech 2007 – 2015 38
Tabulka 13 Hodnota potenciálu cestovního ruchu v členských obcích SLO v roce 2001 39
Tabulka 14 Hodnota Defertovy funkce ve vybraných obcích SLO 41
Tabulka 15 Počet hromadných ubytovacích zařízení v členských obcích SLO v letech 2012 a 2014 a počet pokojů, lůžek a přenocování v nich realizovaných 41

Tabulka 16 Čisté využití lůžek v členských obcích SLO v letech 2012 a 2013 v % 42
Tabulka 17 Porovnání počtu ubytovacích zařízení a lůžek v obci Lipno nad Vltavou sledovaných Českým statistickým úřadem a Obecním úřadem Lipno nad Vltavou 43
Tabulka 18 Rozdíly ve vykazování počtu lůžek a počtu přenocování mezi Českým statistickým úřadem a Obecním úřadem Lipno nad Vltavou v letech 2000 – 2014 43
Tabulka 19 Objem vybraných místních poplatků v obci Lipno n. V. v letech 2000 – 2015 v Kč 44
Tabulka 20 Objem veřejné podpory z ROP Jihozápad v SO ORP Český Krumlov v letech 2007 – 2015 v Kč 45
Tabulka 21 Struktura marketingové strategie cestovního ruchu destinace Lipensko 55
Tabulka 22 Rozvoj oborů v mikroregionu Lipenska v návaznosti na rozvoj cestovního ruchu 78
Tabulka 23 Strategický cíl a specifické cíle mikroregionu Lipenska do roku 2030 84
Tabulka 24 Priority a opatření pro rozvoj mikroregionu Lipenska 84

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v členských obcích SLO v letech 2003 – 2015 16
Graf 2 Míra nezaměstnanosti v členských obcích SLO v letech 2008 – 2015 v % 19
Graf 3 První asociace s mikroregionem Lipenska ze strany návštěvníků 46

MANAŽERSKÉ SHRNUTÍ

Území Lipenska je periferním venkovským regionem, který disponuje velmi vysokým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Tento potenciál není zatím v území využíván rovnoměrně. Tento stav je způsoben nejen rozsahem investiční činnosti a objemem veřejné podpory, ale i vysokým stupněm ochrany přírody a krajiny v části území. Cestovní ruch je jednou z mála, dokonce možná jedinou, ekonomicky udržitelnou aktivitou, kterou lze v mikroregionu úspěšně rozvíjet. Mikroregion Lipenska vykazuje společensko-ekonomické disparity.

Rozvoj obcí a celého území není rovnoměrný a tento stav je způsoben celou řadou faktorů. Mezi nejvýznamnější faktory zmírňování disparit lze zařadit daňovou výtěžnost a tvorbu nových pracovních míst. Pro řešení regionálních disparit lze využít dva typy faktorů – endogenní a exogenní. Mikroregion Lipenska se musí rozvíjet jako jeden celek, protože na globalizovaném trhu jednotlivé osamocené (solitérní) obce neuspějí.

V uplynulých deseti letech se změnilo území Svazku Lipenských obcí. Zatímco v roce 2005 tvořilo tento dobrovolný svazek obcí 14 obcí, o deset let později to bylo 11 obcí a od 1. 1. 2017 bude mít tento svazek 10 obcí. Počet obyvatel se snížil o více než pět tisíc z původních 16 649 na 11 321 osob a jejich věk se zvýšil o téměř šest let z 36,7 let na 42,4 let. V mikroregionu žije pouze 1,8 % obyvatel Jihočeského kraje. Rozloha území je menší o téměř 200 km^2 a dnes činí zhruba 650 km^2, což představuje 6,5 % celkové rozlohy Jihočeského kraje.

Stále více ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnáno v sektoru služeb, ve kterém pracuje více než 65 % obyvatel. Nárůst počtu zaměstnanců v oborech Ubytování, Stravování a pohostinství a Kulturní, zábavní a rekreační činnosti je v mikroregionu Lipenska zapříčiněn především kvantitativním rozvojem cestovního ruchu. Míra nezaměstnanosti dosahuje v roce 2016 v mikroregionu 8,5 %. Správní obvod obce s rozšířenou působností Český Krumlov disponuje v České republice druhou nejvyšší hodnotou potenciálu cestovního ruchu (2 580 bodů) po hlavním městě Praze. Zcela mimořádný je jak potenciál atraktivit (1 770 bodů), tak i potenciál ploch a linií vhodných pro rozvoj cestovního ruchu (810 bodů).

Vize destinace cestovního ruchu, mikroregionu Lipenska, je postavena na jejích silných stránkách a klíčových konkurenčních výhodách. Vize LIPENSKO 2030 je definována takto: „Lipensko je konkurenceschopnou celoroční destinací cestovního ruchu se zachovalým přírodním prostředím, jež je atraktivní pro život místních obyvatel i pobyt návštěvníků.“ Organizace destinačního managementu, která bude zodpovědná za řízení a marketingovou podporu cestovního ruchu v území (Turistický spolek Lipenska), by měla přispět k těmto cílům destinace – zvýšit výdaje návštěvníků, zajistit dobrý poměr mezi kvalitou a cenou, podpořit partnerství v destinaci, kooperovat se sousedními destinacemi a diverzifikovat produkt.

Definovaná vize určuje cílový stav, kterého by měly členské obce Svazku Lipenských obcí dosáhnout prostřednictvím realizace strategie v časovém horizontu 10 – 15 let. K dosažení strategické vize si mikroregion vytýčil jeden strategický cíl, ze kterého jsou odvezeny dva specifické cíle:

STRATEGICKÝ CÍL	
Zlepšit podmínky pro život místních obyvatel podporou rozvoje udržitelného cestovního ruchu v mikroregionu Lipenska.	
SPECIFICKÉ CÍLE	
I. Zlepšit infrastrukturní vybavenost a dopravní dostupnost mikroregionu Lipenska.	II. Zkvalitnit spolupráci zainteresovaných subjektů při podpoře rozvojových záměrů v mikroregionu Lipenska.

Pro naplnění strategické vize a globálního (strategického) cíle mikroregionu Lipenska je nutné naplnit dvě priority a šest opatření, která jsou vázána na vhodný potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu. Tento potenciál je vytvářen především unikátním přírodním prostředím, ale i zachovalými kulturně-historickými a technickými památkami, které umožňují široké možnosti pro trávení volného času a rekreace. Díky příhraniční (periferní) poloze v blízkosti Rakouska a Německa jsou vytvořeny dobré podmínky pro budování silné destinace cestovního ruchu, které je možné zlepšit především dobudováním dopravní infrastruktury (dálnice, železniční koridor), a to jak v České republice, tak v sousedních státech.

Pro efektivní rozvoj cestovního ruchu je nutné se vypořádat se strukturálními změnami na trhu práce a s nevhodnou kvalifikační strukturou obyvatel a je nezbytné reagovat na změny v ekonomických oborech, jejichž aktivity byly v mikroregionu ukončeny nebo utlumeny. Z dotazníkového šetření vyplývá, že 85 % respondentů (z celkového počtu 384) vnímá cestovní ruch jako příležitost k rozvoji mikroregionu Lipenska.

ÚVOD

Návrh zpracování strategického rozvojového dokumentu pro mikroregion Lipenska byl představen na jednání Valné hromady Svazku Lipenských obcí dne 12. 6. 2015 a na základě zpřesnění byl představen obsahový záměr strategie na dalším jednání Valné hromady dne 24. 9. 2015. Shoda byla deklarována v tom, že bude zpracován nový strategický dokument s výhledem na dalších deset let do roku 2025, jehož závěry se budou opírat o terénní dotazníkové šetření.

Valná hromada Svazku Lipenských obcí schválila na svém jednání dne 15. 10. 2015 Smlouvu o dílo mezi Svazkem Lipenských obcí a Vysokou školou hotelovou v Praze 8, spol. s r.o., na řešení projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí. Smlouva nabyla účinnosti dne 7. 11. 2015 a zpracování projektu probíhalo v období od 1. 12. 2015 do 31. 10. 2016. Hlavním cílem projektu bylo:

- zpracovat strategii rozvoje území členských obcí Svazku Lipenských obcí s důrazem na rozvojové možnosti cestovního ruchu v periferním venkovském regionu s vhodným potenciálem.

Při řešení projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí spolupracovali zpracovatelé v dílčích částech se společností KPMG. Ta zpracovávala na základě zadání Jihočeského kraje v období od 2. 2. do 3. 10. 2016 studii s názvem Lipensko – odstranění disparit rozvoje území a nastartování rozvoje oblasti Horního a Dolního Lipenska. Dále byly využity dílčí výsledky z projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR Výzkum domácího a příjezdového zahraničního cestovního ruchu ve vztahu k zmírnění společensko-ekonomických disparit, ve kterém byla jako jedna z modelových oblastí řešeno Českokrumlovsko s mikroregionem Lipensko.

Při zpracování dílčích etap probíhala spolupráce mezi představiteli Svazku Lipenských obcí a členy řešitelského týmu projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí (10. 3., 15. 8., 16. 9., 11. 11. 2016). Terénní dotazníkové šetření se v mikroregionu Lipenska uskutečnilo v zimní etapě (8. 3. – 11. 3. 2016) a v letní etapě (30. 6. – 3. 7. 2016) a na jeho zabezpečení se podílelo vedle zpracovatelů strategie dále deset studentů Vysoké školy hotelové v Praze. V dotazníkovém šetření byly stanoveny čtyři cílové skupiny respondentů – místní obyvatelé,

návštěvníci, firmy a představitelé samosprávy obcí. Dále probíhala komunikace se zástupci společnosti KPMG (3. 2., 23. 2., 2. 3., 20. 5., 6. 10. 2016). Prezentace dílčích výsledků projektu se uskutečnila za účasti odpovědného řešitele projektu na jednání Valné hromady Svazku Lipenských obcí konaném dne 16. 9. 2016 v Loučovicích. Vypořádání připomínkového řízení, které probíhalo ve dnech 17. 10. – 31. 10. 2016, se uskutečnilo na jednání Valné hromady Svazku Lipenských obcí konaném dne 11. 11. 2016 v Loučovicích.

Obsahové zaměření strategického dokumentu a jeho struktura vychází z Přílohy č. 1 ke Smlouvě o dílo SLO4/2/2015-SRU. Dílo je rozděleno do čtyř hlavních částí. První část je analytická a zabývá se profilem mikroregionu Lipenska, socio-ekonomickou charakteristikou území a stavem cestovního ruchu v území, dále obsahuje výstupy z terénního šetření v území. Výstupem první části je SWOT analýza hodnotící silné a slabé stránky a příležitosti a ohrožení ve vztahu ke zkoumanému území. Návrhová část je v pořadí druhá a zaměřuje se na strategickou vizi a globální cíl mikroregionu, problémy v rozvoji území, návrh priorit a řešení týkající se kvality života, infrastruktury, podpory podnikání a rozvoje cestovního ruchu. Řízení implementace a monitoring realizace strategie je obsahem třetí části. Čtvrtá část obsahuje v podobě tzv. ministrategií shrnutí za každou jednotlivou členskou obec Svazku Lipenských obcí.

Při zpracování závěrečné zprávy projektu využili autoři dostupné domácí i zahraniční publikace včetně výsledků vybraných výzkumných projektů a studií zaměřujících se na mikroregion Lipenska. Zároveň se inspirovali dokumentem Strategie rozvoje Lipenska z ledna 2005, který zpracovala společnost Vilém Čekajle, Ekonomické a organizační poradenství. Postup prací při zpracování Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí byl administrativně koordinován zástupcem společnosti KP projekt s.r.o. a první informace o vzniku nového strategického dokumentu byla publikována ve čtvrtletníku LIPENSKO 01/2016, který vydává Turistický spolek Lipenska. S tímto spolkem uzavřela v květnu 2016 Vysoká škola hotelová v Praze Memorandum o spolupráci. Dílčí výsledky strategie byly publikovány rovněž v časopisu pro profesionály v cestovním ruchu C.O.T. business.

I. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část je rozdělena do pěti subkapitol. První subkapitola se zabývá profilem mikoregionu Lipenska. Druhá subkapitola pojednává o socio-ekonomické charakteristice území. Stav cestovního ruchu jako výrazného rozvojového faktoru v území je obsahem třetí subkapitoly. Výsledky terénního šetření v obcích Svazku Lipenských obcí jsou zpracovány v čtvrté subkapitole. Pátá subkapitola obsahuje shrnující poznatky v podobě SWOT analýzy.

I.1. Profil mikroregionu Lipenska

Mikroregion Lipenska je území, obklopující lipenskou přehradní nádrž a horní tok Vltavy podél státní hranice s Rakouskem a Bavorskem. Území v tomto ohledu tvoří geomorfologicky uspořádaný celek vytvářející přirozený příhraniční mikroregion v jižní části Jihočeského kraje. Svazek Lipenských obcí (dále také „SLO“) je dobrovolnou nepolitickou organizací sdružující obce ležící v okolí vodní nádrže Lipno a horního toku řeky Vltavy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Český Krumlov (9 obcí) a Prachatice (2 obce). Celková rozloha mikroregionu Lipenska je 653,2 km^2, což představuje 6,5 % celkové rozlohy Jihočeského kraje a jedná se tak o největší mikroregion v jižních Čechách. Z celkové rozlohy zaujímají zhruba 50 km^2 vodní plochy. V území mikroregionu žije 11,3 tis. obyvatel, tj. pouze 1,8 % všech obyvatel Jihočeského kraje. SLO sdružuje v roce 2016 celkem 11 obcí (Tabulka 1), přičemž své členství ukončí k 31. 12. 2016 obec Ktiš. V roce 2005 měl SLO celkem 14 členských obcí.

Tabulka 1 Členské obce SLO v roce 2016

Obec	Status	Počet obyvatel (2014)	Katastrální výměra v ha	Nadmořská výška v m n. m.
Černá v Pošumaví	obec SO ORP ČK	825	5 047,2	728
Frymburk	městys SO ORP ČK	1 279	5 417,8	708
Horní Planá	město SO ORP ČK	2 153	9 926,0	776
Hořice na Šumavě	obec SO ORP ČK	828	3 190,7	674
Ktiš	obec SO ORP PT	517	3 718,0	762
Lipno nad Vltavou	obec SO ORP ČK	662	1 948,0	776
Loučovice	obec	1 677	4 201,1	663

	SO ORP ČK			
Nová Pec	obec SO ORP PT	455	6 637,2	737
Přední Výtoň	obec SO ORP ČK	215	7 783,7	755
Stožec	obec SO ORP PT	190	10 473,3	780
Vyšší Brod	město SO ORP ČK	2 520	6 972,0	568
Celkem	**11 obcí**	**11 321**	**65 315,0**	**-**

Pozn.: SO ORP ČK = správní obvod obce s rozšířenou působností Český Krumlov, SO ORP PT = správní obvod obce s rozšířenou působností Prachatice

Zdroj: ČSÚ, 2016.

SLO byl založen dne 4. 6. 1991. Po ustavení krajského zřízení v České republice byly založeny registry dobrovolných svazků obcí vedené jednotlivými krajskými úřady. U Krajského úřadu Jihočeského kraje byl SLO zapsán dne 26. 7. 2002 pod IČ 15789683 se sídlem Lipno nad Vltavou 83, 382 78 Lipno nad Vltavou (Obrázek 1).

Obrázek 1 Poloha SLO v rámci České republiky a Jihočeského kraje (modře zabarveno)

Zdroj: Strategie rozvoje Lipenska, 2005.

Snahou jednotlivých subjektů je na jedné straně maximalizovat výhody plynoucí z využití silných stránek a na druhé straně realizovat taková opatření, která dopomáhají k minimalizaci či eliminaci slabých stránek. Jak v soukromém sektoru, tak ve veřejném sektoru platí, že k dosažení stanovených cílů je vhodné se sdružovat a vytvářet strategická partnerství. Zákon o obcích umožňuje zakládat dobrovolné svazky obcí (dále také „DSO“) za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata a další činnosti vyjmenované v § 50 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Ve Stanovách SLO z roku 2010 jsou vyjmenovány společné aktivity, na které se obce společně zaměřují:

a) rozvoj rekreace a turistického ruchu v regionu;
b) rozvoj infrastruktury v regionech členů Svazku, která podmiňuje další rozvoj cestovního ruchu;
c) společné aktivity v ochraně přírody a životního prostředí zachovávající unikátní podmínky v regionech a zároveň vytvářející podmínky pro rozvoj rekreace a turistického ruchu;
d) společná propagace regionů a marketingové aktivity směřující k rozvoji celé oblasti.

V jedenácti členských obcích SLO žije 11 321 obyvatel na ploše 653,2 km^2, což odpovídá průměrné hustotě zalidnění 17,3 obyvatel/km^2. Na jednu obec připadá průměrně 1 029,2 obyvatel. Mikroregion lze označit podle vymezení OECD za převážně venkovský, protože na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2 žije více než 50 % obyvatel ve venkovských obcích. Ve sledovaném území neexistuje žádná významnější spádová obec, což způsobuje především silnou atomizaci jednotlivých obcí v území (správní úkony) a rovněž slabé ekonomické zázemí jednotlivých subjektů veřejné správy v území, protože katastrální území obce pokrývá sice 6,5 % rozlohy kraje, ale žije v něm pouze 1,8 % všech jeho obyvatel. Tato skutečnost ovlivňuje především daňovou výtěžnost v rámci rozpočtového určení daní, která ovlivňuje ekonomickou sílu i využití potenciálu rozvoje jednotlivých obcí.

I.2. Socio-ekonomická charakteristika území

Klimatické podmínky

Mikroregion Lipenska náleží z geomorfologického hlediska ke geografickému celku Šumavy a Šumavského podhůří a je z převážné části tvořen hornatinami a vrchovinami (např. Želnavská hornatina, Trojmezenská hornatina, Prachatická vrchovina). Levý břeh přehradní nádrže Lipno lemuje Vltavická brázda. Území mezi městem Český Krumlov a mikroregionem Lipenska vyplňuje Českokrumlovská vrchovina. Mikroregion Lipenska lze z hlediska klimatických podmínek rozdělit na dvě odlišné oblasti. Převážná část území náleží do chladné oblasti středoevropského středohorského typu podnebí (centrální Šumava, Šumavské podhůří), střední část kolem Lipenské přehrady zaujímá mírně teplý okrsek charakterizovaný krátkým a mírným létem, delším přechodným obdobím (jaro, podzim) a mírně chladnější a sušší zimou.

Nejvýraznější rozptyly teplot v rámci jednoho roku se ukazují mezi roky 2000 a 2015 v letech 2003, 2006 a 2010. Z hlediska srážek byl jednoznačně nejdeštivější měsíc srpen v roce 2002, tedy rok nejničivějších povodní v České republice. Nejsušší období byly v letech 2003 a 2015. Nejvydatnější na množství spadlých srážek byl leden 2012. Průměrné roční teploty se pohybují mezi 5 – 7° C, přičemž nejteplejším měsícem je červenec a nejchladnějším měsícem je leden. Pro mikroregion, jehož rozvoj je závislý na cestovním ruchu, jsou klimatické podmínky determinantem a limitou rozvoje. Přesto lze konstatovat, že počet přenocování v mikroregionu je ve velmi slabé nepřímé závislosti na vývoji počasí. Nepřímá závislost ukazuje na převažující zimní sezónu nad letní (čím nižší teploty, tím více přenocování). U srážek je závislost ještě nižší. Údolí řeky Vltavy a okolí Lipenské nádrže je inverzní lokalitou s chladnějším podnebím. Letních dnů, kdy teplota dosáhne nejméně 25° C, je za rok v průměru 40. Mrazových dnů, kdy nejnižší teplota klesne pod bod mrazu, je za rok v průměru 120 – 150. Průměrné roční úhrny srážek dosahují 850 mm, počet dnů se sněhovou pokrývkou je zhruba 90.

Nejvýznamnějším zásahem do místní krajiny bylo vybudování vodní nádrže Lipno I v letech 1952 – 1960. Nádrž vznikla přehrazením Vltavy 9 km severozápadně od Vyššího Brodu. Vodní dílo je poměrně mělké s průměrnou hloubkou 6,5 m, ale při délce 48 km zabírá vodní plocha téměř 50 km^2. Vodní nádrž Lipno II slouží pro vyrovnávání odtoků pod Lipnem I a byla realizována 1 km severozápadně od Vyššího Brodu a je jen asi 2 km dlouhá s plochou 45 ha.

Sídelní a demografická struktura

Nejstarší zmínky o území pocházejí z 2. pol. 13. století, konkrétně první zmínka o Vyšším Brodu je z roku 1259. Tehdy došlo v území k osídlení prvních míst ležících na významných obchodních stezkách, jejichž existence ovlivňovala rozvoj území po několik staletí. Sídelní strukturu mikroregionu ovlivnil do značné míry historický vývoj, protože se významná část území nacházela v tzv. hraničním pásmu. Tento stav přispěl ve 20. století k zániku 89 sídel v daném území.

Sídla zanikla zejména v souvislosti s nuceným odsunem početně velmi zastoupeného německého obyvatelstva po 2. světové válce. Dalším důvodem bylo stěhování obyvatel do měst a větších obcí, ve kterých byly soustředěny byty, pracovní příležitosti a služby občanské vybavenosti. Významným faktorem, který ovlivnil sídelní strukturu, byla výstavba přehradní nádrže Lipno a kolektivizace zemědělství. Vliv na osídlení mikroregionu mělo mimo jiné i vytvoření Vojenského újezdu Boletice, jehož plocha dosahovala až 22 tis. ha a postupně se zmenšuje. Zároveň došlo ke dni 1. 1. 2016 k rozdělení části území mezi několik sousedních obcí a zároveň vznikla nová obec Polná na Šumavě. Demografická struktura byla ovlivněna rovněž omezením pohybu osob v pohraničí v souvislosti se zvýšeným zabezpečením státní hranice.

Nedostupnost, odlehlost a obtížné ekonomické využití území bylo velkým přínosem pro ochranu přírody a krajiny. Již v roce 1963 byla na většině území mikroregionu Lipenska vyhlášena Chráněná krajinná oblast Šumava a v roce 1991 v těch nejcennějších částech Národní park Šumava, čímž vzniklo největší velkoplošné zvláště chráněné území v České republice. Významná část území je rovněž součástí evropsky významné lokality NATURA 2000. V uplynulých deseti letech poklesl počet obyvatel v sedmi obcích, naopak ve čtyřech obcích (Černá v Pošumaví, Hořice na Šumavě, Lipno nad Vltavou, Přední Výtoň) počet obyvatel vzrostl (Graf 1).

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v členských obcích SLO v letech 2003 – 2015

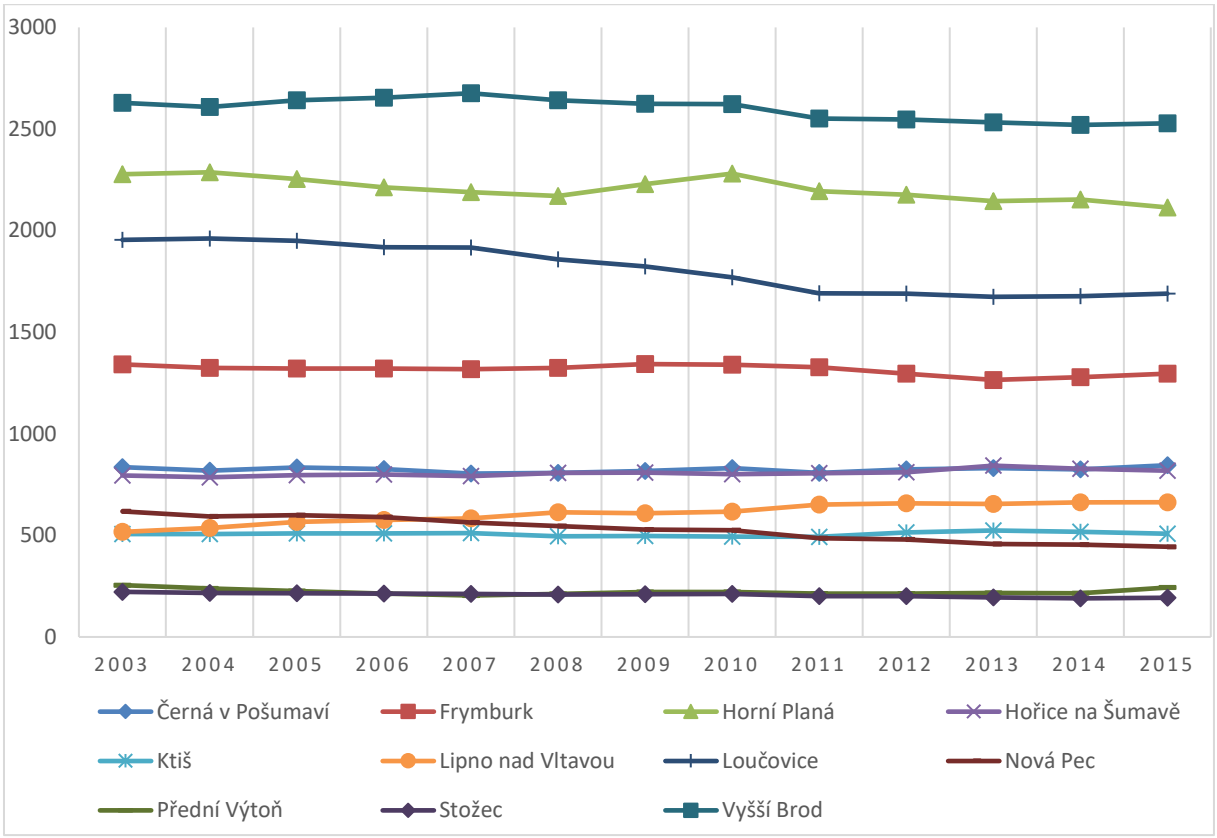

Zdroj: ČSÚ, 2016.

V mikroregionu dochází k nepříznivým demografickým tendencím. Dochází k odlivu mladšího obyvatelstva do větších měst, zároveň dochází ke stárnutí obyvatel a zvyšování průměrného věku, který aktuálně dosahuje 42,4 let (v ČR 41,7 let, v Jihočeském kraji 41,9 let). Nejvyšší věkový průměr vykazují obyvatelé v Přední Výtoni (50,5 roku), naopak nejnižší věkový průměr mají obyvatelé Ktiše (38,1 roku). Při srovnání let 1991 a 2014 přibylo nejvíce obyvatel v Lipně nad Vltavou (+ 39,4 %) a Hořicích na Šumavě (+ 16,8 %), naopak nejvíce obyvatel ubylo v Nové Peci (- 30,2 %) a Přední Výtoni (- 23,9 %). Struktura obyvatelstva se promítá i v úrovni dosaženého vzdělání (Tabulka 2). Přestože území vykazuje relativně vysokou míru mladých lidí v předproduktivním či produktivním věku, většina těchto obyvatel nemá potřebnou kvalifikaci.

Tabulka 2 Struktura obyvatel podle dosaženého stupně vzdělání v %

Území	Bez vzdělání	Základní škola	Vyučení	Úplné střední odborné	Vyšší odborné	Vysoká škola	Nezjištěno
ČR	0,4	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9	1,3
JčK	0,4	23,5	38,7	25,1	3,3	7,8	1,2
SLO	1,0	30,3	42,3	18,7	2,3	3,9	1,7

Zdroj: MŠMT, 2016.

Trh práce a zaměstnanost

Trh práce v mikroregionu Lipenska je výrazně ovlivňován historickým vývojem, sídelní strukturou a odlehlostí území od přirozených center, ale i blízkostí Rakouska. Podle aktuálních dat ČSÚ je v území 7 674 ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 15 – 64 let (Tabulka 3). Největší počet ekonomicky aktivních obyvatel je ve Vyšším Brodě (1 735 osob), naopak nejnižší počet ekonomicky aktivních obyvatel je ve Stožci (140 osob).

Tabulka 3 Věková struktura obyvatel v členských obcích SLO v roce 2014

Obec	Celkem obyvatel	Věková skupina			Pohlaví		Celkový přírůstek (1995 – 2014)
		0 – 14	15 – 64	65+	muži	ženy	
Černá v Pošumaví	825	130	551	144	421	404	58
Frymburk	1 279	188	895	196	657	622	16
Horní Planá	2 153	261	1 444	448	1 084	1 069	-94
Hořice na Šumavě	828	137	580	111	426	402	76
Ktiš	517	93	346	78	267	250	56
Lipno nad Vltavou	662	104	445	113	339	323	112
Loučovice	1 677	234	1 135	308	858	819	-304
Nová Pec	455	54	324	77	232	223	-164
Přední Výtoň	215	16	136	63	117	98	-31
Stožec	190	23	137	30	105	85	-31
Vyšší Brod	2 520	398	1 754	368	1 251	1 269	-28

Zdroj: ČSÚ, 2016.

Největší podíl obyvatel je zaměstnán v terciárním sektoru, v oboru služeb (65,1 %). Struktura zaměstnanosti v jednotlivých sektorech národního hospodářství je uvedena v Tabulce 4.

Tabulka 4 Ekonomická aktivita obyvatel v členských obcích SLO v roce 2011

Obec	Ekonomicky aktivní občané	Primární sektor	Sekundární sektor	Terciární sektor
Černá v Pošumaví	374	8,2 %	30,8 %	61,0 %
Frymburk	625	4,0 %	18,6 %	77,4 %
Horní Planá	998	10,1 %	23,7 %	66,2 %
Hořice na Šumavě	395	7,6 %	37,2 %	55,2 %
Ktiš	310	17,3 %	22,8 %	59,9 %
Lipno nad Vltavou	274	0,7 %	20,8 %	78,5 %
Loučovice	736	3,1 %	28,1 %	68,8 %
Nová Pec	242	27,7 %	20,7 %	51,6 %
Přední Výtoň	83	21,7 %	12,1 %	66,2 %
Stožec	102	17,7 %	9,8 %	72,5 %
Vyšší Brod	1 735	12,3 %	28,7 %	59,0 %

Zdroj: ČSÚ, 2016, Databáze Jihočeského kraje, 2016.

Zaměstnanost v cestovním ruchu má výrazný sezónní charakter a z hlediska zaměstnaných osob převažují ženy nad muži. V posledních deseti letech zaniklo v mikroregionu 4 000 pracovních míst. Jedná se například o závody Papírna Vltavský mlýn Loučovice, Pila Loučovice, Pila Nová Pec, Lira Horní Planá, Tuhodoly Černá v Pošumaví, Mikrotechna Lipno nad Vltavou, Agrokombinát Šumava, Agrokombinát Frymburk či Sodovkárna Černá v Pošumaví. Nárůst počtu zaměstnanců v oborech Ubytování, Stravování a pohostinství a Kulturní, zábavní a rekreační činnosti je v mikroregionu Lipenska zapříčiněn především kvantitativním rozvojem cestovního ruchu a vlivem veřejné podpory a podpořených projektů z Regionálního operačního programu Jihozápad (2007 – 2015) a z Programu přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika (2007 – dosud). V členských obcích SLO je počet subjektů působících v oborech I – Ubytování, stravování a pohostinství a R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti velmi rozdílný (Tabulka 5).

Tabulka 5 Počet ekonomických subjektů I a R působících v členských obcích SLO v roce 2015

Ukazatel	Ekonomické subjekty – I		Ekonomické subjekty – R	
Obec	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Černá v Pošumaví	66	26	6	4
Frymburk	103	59	19	7
Horní Planá	133	66	11	2
Hořice na Šumavě	33	15	7	1
Ktiš	11	5	1	0
Lipno nad Vltavou	64	37	16	9

Loučovice	35	15	9	3
Nová Pec	20	17	5	2
Přední Výtoň	15	12	2	1
Stožec	16	9	2	1
Vyšší Brod	54	28	15	3
Celkem	550	289	93	33

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2016.

Zaměstnanost a trh práce jsou výrazně ovlivňovány cyklickým vývojem ekonomiky. Většina členských obcí SLO vykazuje vyšší míru nezaměstnanosti než je celorepublikový průměr. Mezi lety 2008 – 2011 vzrostla ve většině obcí míra nezaměstnanosti o 2 – 5 %. Mezi lety 2012 – 2014 klesla míra nezaměstnanosti v devíti obcích, pouze ve dvou obcích se zvýšila a nejhorší situace přetrvává v obci Loučovice. Tento stav je dán především úpadkem průmyslových aktivit, které se v obci realizovaly před hospodářskou krizí. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazovaly obce v období hospodářské krize, především v letech 2009 – 2011 (Graf 2). Ve sledovaných letech 2008 – 2015 vykazuje nejvyšší průměrnou míru nezaměstnanosti obec Loučovice (14,8 %), naopak nejnižší je v obci Stožec (7,4 %).

Graf 2 Míra nezaměstnanosti v členských obcích SLO v letech 2008 – 2015 v %

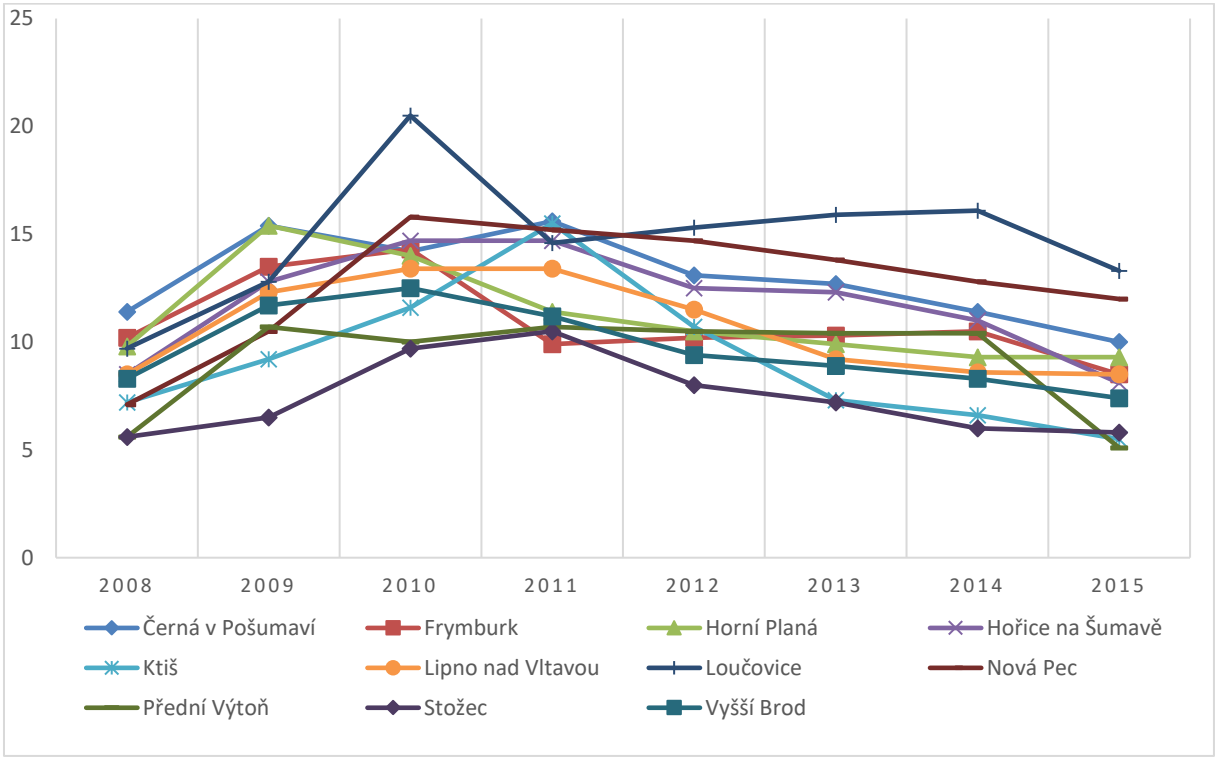

Zdroj: MPSV, 2016.

Ve sledování nezaměstnanosti vykazuje mikroregion hodnoty nad celorepublikovým průměrem a rovněž se na trhu práce výrazně projevují sezónní výkyvy, a to především díky zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a cestovním ruchu.

Občanská vybavenost

Kvalitu života v území ovlivňuje úroveň občanské vybavenosti. Zkoumané území vykazuje dvě hlavní specifika. Jednak občanská vybavenost je jedním z hlavních limitů dalšího rozvoje území, čímž se snižuje atraktivita mikroregionu nejen pro potenciální obyvatele, ale i návštěvníků a jednak občanská vybavenost ovlivňuje spokojenost návštěvníků během jejich pobytu v území (Tabulka 6). Následující část je věnována především občanské vybavenosti z pohledu veřejného sektoru, ale i z pohledu soukromého sektoru především ve vztahu ke kapacitám hromadných ubytovacích zařízení (min. 5 pokojů nebo 10 lůžek).

Tabulka 6 Občanská vybavenost členských obcí SLO

Obec	Škola	Pošta	Kostel /hřbitov	Banka /bankomat	Víceúčelové hřiště	Lůžek v HUZ
Černá v Pošumaví	√	√	√	√	√	1 100
Frymburk	√	√	√	√	√	1 600
Horní Planá	√	√	√	√	√	2 000
Hořice na Šumavě	√	√	√	x	x	0
Ktiš	√	√	√	x	√	0
Lipno nad Vltavou	√	√	x	√	√	3 500
Loučovice	√	√	√	√	√	100
Nová Pec	√	√	√	x	x	0
Přední Výtoň	x	x	√	x	√	500
Stožec	√	√	√	√	x	0
Vyšší Brod	√	√	√	√	√	325

Zdroj: Internetové stránky obcí a ČSÚ, 2016.

Sféra středního, vyššího a vysokého školství není v mikroregionu vůbec zastoupena. Tyto typy škol jsou soustředěny do větších měst (Český Krumlov, Kaplice, Prachatice) a mají omezený rozsah studijních oborů. Zdravotnická zařízení působí rovněž ve větších obcích (Frymburk, Horní Planá, Loučovice, Vyšší Brod), jedinou výjimkou díky vysoké intenzitě cestovního ruchu je v tomto směru obec Lipno nad Vltavou. Výjezdová základna zdravotnické záchranné služby je umístěna ve Frymburku a v Horní Plané, stejně tak požární stanice Hasičského záchranného

sboru ČR. V ostatních obcích působí pouze Jednotky Sboru dobrovolných hasičů. V území působí rovněž obvodní oddělení Policie ČR (Lipno nad Vltavou, Horní Planá) a služebna ve Vyšším Brodu. Ve většině obcí působí pobočky České pošty. Horší vybavenost se týká především kulturních zařízení (divadla, kina, galerie).

V zastoupení služeb soukromého sektoru panují v mikroregionu výrazné disproporce, především v závislosti na velikosti příslušné obce z hlediska počtu obyvatel. Nejlepší vybavenost je ve Vyšším Brodu. I navzdory stagnujícímu počtu obyvatel ve sledovaném území je pozorovatelná intenzivní výstavba bytových jednotek zejména v předkrizovém období let 2004 – 2008. Celkem bylo v období let 1999 – 2014 postaveno 658 bytů. Obce nejaktivnější v oblasti výstavby bytů byly zejména Lipno nad Vltavou (245 bytů), Frymburk (144 bytů) a Horní Planá (101 bytů). Naopak nejméně bytů bylo postaveno v Loučovicích (11 bytů). V Boleticích nebyla postavena žádná bytová jednotka.

Hospodaření veřejného sektoru

Hospodaření veřejného sektoru a především sledování příjmů a výdajů územních rozpočtů je sledováno Ministerstvem financí ČR, které provozuje databázi MONITOR. Příjmy a výdaje rozpočtů obcí jsou ovlivněny nastaveným systémem rozpočtového určení daní a obce je dále mohou ovlivňovat především výší místního koeficientu daně z nemovitých věcí a nastavením sazeb místních poplatků. Objem ročních příjmů a výdajů rozpočtů obcí je uveden v Tabulce 7.

Tabulka 7 Příjmy a výdaje územních rozpočtů členských obcí SLO v letech 2014 a 2015 v tis. Kč

Obec	Příjmy		Výdaje	
	2014	2015	2014	2015
Černá v Pošumaví	30 749	37 898	30 194	34 795
Frymburk	74 127	-	88 239	-
Horní Planá	71 149	55 842	49 689	57 277
Hořice na Šumavě	-	-	-	-
Ktiš	21 223	25 486	21 675	23 924
Lipno nad Vltavou	33 680	42 585	44 674	38 258
Loučovice	-	-	-	-
Nová Pec	-	20 107	-	19 493
Přední Výtoň	7 085	6 751	7 704	3 943
Stožec	-	9 838	-	6 351
Vyšší Brod	79 783	73 583	73 361	89 299

Zdroj: MONITOR, 2016 a Závěrečné účty obcí za rok 2015, 2016.

Dopravní a technická infrastruktura

Stav dopravní a technické infrastruktury a dostupnost území odpovídá především historickému vývoji a prioritám v dopravní a investiční politice státu a kraje. Mikroregion Lipenska protíná de facto po celé jeho délce od severozápadu k jihovýchodu silnice E39 spojující Volary a Český Krumlov. Z Černé v Pošumaví přes Frymburk a Lipno nad Vltavou do Vyššího Brodu a dále k hranicím s Rakouskem pokračuje silnice č. 163. Problémem je dopravní dostupnost mikroregionu veřejnou hromadnou dopravou z městských center Jihočeského kraje, ale i z ostatních částí České republiky. Kapacitnější dopravní napojení by si zasloužily i přeshraniční komunikace směřující do Horního Rakouska a Dolního Bavorska. Největší příležitostí ke zlepšení dopravní dostupnosti mikroregionu je vybudování nové dálnice D3 spojující Prahu, České Budějovice a Linz.

Železniční doprava je zastoupena regionálními železničními tratěmi (Číčenice – Volary – Černý Kříž, kde se trať dělí ve směru Stožec a Nové Údolí). Další železniční trať vede z Nové Pece do Horní Plané, Hořic na Šumavě a přes Český Krumlov do Českých Budějovic. Z druhého směru vede železniční trať z Rybníku přes Vyšší Brod a Loučovice do Lipna nad Vltavou. Rybníkem prochází IV. železniční tranzitní koridor, který spojuje Prahu s Českými Budějovicemi a Linzem. Největším problémem je neexistující železniční propojení mezi Lipnem nad Vltavou a Černou v Pošumaví. V budoucnu je zde plánována výstavba Šumavské elektrické dráhy (ŠED), pro kterou existuje územní rezerva v územně-plánovací dokumentaci. Problematická je rovněž rychlost železniční dopravy s ohledem na využívané vlakové soupravy, typ pohonu a parametry tratí (sklon, poloměry oblouků).

V mikroregionu se nenachází žádné letiště v evidenci Úřadu pro civilní letectví, pouze v blízkosti Frymburku je plocha pro sportovní létající zařízení. Nejbližší mezinárodní letiště se nachází v Linzi. V případě zahájení civilního provozu bude moci být využito i letiště v Plané u Českých Budějovic.

Vodní doprava je provozována pouze ve formě individuální rekreační plavby, a to na vodní nádrži Lipno. Linková vodní doprava není v mikroregionu provozována. V pravidelném provozu jsou přívozy Horní Planá – Bližší Lhota, Frymburk – Frýdava a Dolní Vltavice – Kyselov.

V mikroregionu Lipenska je vybudována široká síť značených cyklotras a cyklostezek v poměru 40:60, nejčastěji se štěrkovým či asfaltovým povrchem. Mezi nejoblíbenější patří Lipenská magistrála o délce 58 km, která vede z Nové Pece do Vyššího Brodu a spojuje nejvýznamnější turistická centra. Velmi oblíbená a vytížená je Jezerní cyklostezka o délce 19,8 km spojující Frymburk, Lipno nad Vltavou a Přední Výtoň.

Vybavenost obcí technickou infrastrukturou je rovněž rozdílná. Všechny obce mají vybudován veřejný vodovod a kanalizaci s napojením na čistírnu odpadních vod. Plynofikací procházejí jednotlivé obce postupně. Ve všech obcích jsou instalovány požární hydranty, v polovině obcí se nachází i požární nádrž. Problémem je špatný technický stav vodohospodářské infrastruktury, případně její kapacita, protože dostatečně nereflektuje jak současnou bytovou výstavbu, tak význam cestovního ruchu v mikroregionu. Vodovodní a kanalizační vedení je v převážné většině ve vlastnictví obcí, které zajišťují jejich provoz prostřednictvím provozovatelů vodohospodářské infrastruktury. Většina obcí má vlastní zdroj pitné vody.

Elektrické dráty a plynovody tvoří rozvodnou síť, o kterou pečují regionální správci. Distribuci elektřiny a zemního plynu zabezpečuje v mikroregionu Lipenska společnost E.ON. Možnosti rozšiřování rozvodné sítě jsou velmi omezené kvůli vysokým investičním nákladům vyvolaných řídkým osídlením a obtížnými terénními podmínkami. Plynofikací prošla část mikroregionu, takže by bylo vhodné usilovat o další pokrytí území plynofikací. Z hlediska využití obnovitelných zdrojů energie je v území několik vodních a solárních elektráren. Do budoucna by mohlo dojít k většímu využívání biomasy, především díky existenci několika dřevozpracujících provozů v území.

Životní prostředí

Územní plánování je jedním ze základních nástrojů pro vytváření předpokladů udržitelného rozvoje území. V podmínkách České republiky a předtím v podmínkách Československa mělo územní plánování vždy mimořádný význam. Legislativně vychází územní plánování v současné době ze zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Územní plánování je v České republice koncipované do tří základních stupňů:

- pro celé území České republiky je vrcholným dokumentem Politika územního rozvoje České republiky. Tento dokument se týká celého území České republiky s výjimkou vojenských újezdů, kde je problematika územního plánování a územního rozvoje řešena v kompetenci Ministerstva obrany České republiky;

- v jednotlivých krajích jsou základními územně plánovacími dokumenty zásady územního rozvoje;
- na úrovni obcí jsou pak zpracovány územní a regulační plány.

Vrcholným územně-plánovacím dokumentem České republiky je Politika územního rozvoje ČR. Tento dokument byl přijat v roce 2008 a je závazný pro tvorbu územně plánovací dokumentace nižšího řádu. K poslední aktualizaci tohoto dokumentu došlo v roce 2015. Politika územního rozvoje se zaměřuje na řešení následujících oblastí:

- republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje;
- rozvojové oblasti a rozvojové osy;
- specifické oblasti;
- koridory a plochy dopravní infrastruktury;
- koridory a plochy technické infrastruktury a souvisejících rozvojových záměrů;
- další úkoly pro ministerstva, jiné ústřední správní úřady a pro územní plánování;
- vztah rozvojových oblastí, rozvojových os a specifických oblastí.

Jak bylo uvedeno výše, z Politiky územního rozvoje České republiky se vymyká pouze území tzv. vojenských újezdů (např. blízké Boletice), kde je problematika územního rozvoje výlučně v kompetenci Ministerstva obrany České republiky.

Mezi základní cíle Politiky územního rozvoje České republiky je zařazena kromě jiného také problematika cestovního ruchu. V bodě 22 je jako cíl stanoveno vytvářet podmínky pro rozvoj a využití předpokladů území pro různé formy cestovního ruchu (např. cykloturistika, agroturistika, poznávací turistika), při zachování a rozvoji hodnot území. Podporovat propojení míst, atraktivních z hlediska cestovního ruchu, turistickými cestami, které umožňují celoroční využití pro různé formy turistiky (např. pěší, cyklo, lyžařská, hipo).

Na území Jihočeského kraje je v Politice územního rozvoje České republiky zařazeno mezi rozvojové oblasti OB10 Rozvojová oblast České Budějovice. Z hlediska vymezení se jedná o území obcí SO ORP České Budějovice, Český Krumlov (jen obce v severovýchodní části). Z toho vyplývá, že řešení území SLO do této rozvojové oblasti nepatří. Stejně tak z hlediska rozvojových os se řešené území pouze dotýká OS6 Rozvojová osa Praha – Benešov – Tábor – České Budějovice – hranice ČR/Rakousko – (Linz).

Naopak zcela jednoznačně patří území SLO do jedné ze specifických oblastí, kterou je SOB Specifická oblast Šumava. Ta je vymezena územím obcí SO ORP Český Krumlov (západní část), Klatovy (jihozápadní část), Prachatice (jihozápadní část), Sušice, Vimperk. Mezi základní úkoly z hlediska cestovního ruchu v této specifické oblasti patří:

- vytvářet územní podmínky pro propojení systému pěších a cyklistických tras se sousedními státy a koncepčního rozvoje systému dálkových tras;
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj celoroční rekreace a cestovního ruchu, dřevozpracujícího průmyslu a místních tradičních řemesel, zejména vymezením vhodných lokalit a stanovením podmínek pro umisťování těchto aktivit v koordinaci s ochranou přírody a krajiny.

Z takto formulovaných cílů pak vyplývají i příslušné úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady.

Na úrovni Jihočeského kraje jsou základním územně-plánovacím dokumentem Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje z roku 2011 (v současné době jsou v podobě 5. aktualizace). Také tento dokument v sobě obsahuje některé cíle, které se váží k podpoře a rozvoji cestovního ruchu v Jihočeském kraji. Jedná se především o to zabezpečit rozvoj hospodářsky významných aktivit cestovního ruchu, turistiky, lázeňství, sportovních aktivit a rekreace na území kraje v souladu se specifickými podmínkami v části území, kde převažují přírodní hodnoty.

SLO je pochopitelně i v Zásadách územního rozvoje Jihočeského kraje součástí specifické oblasti republikového významu Šumava. V souvislosti s rozvojem cestovního ruchu je v zásadách pro rozhodování o změnách území bod „stanovit podmínky pro citlivé a přijatelné využití rekreačního potenciálu oblasti s ohledem na nejcennější území s ochranou přírody“. Mezi úkoly pro územní plánování v navazujících územně-plánovacích dokumentech jsou dva úkoly týkající se cestovního ruchu:

- situovat póly a střediska socioekonomického a hospodářského rozvoje zejména v rámci rozvojové osy nadmístního významu N-OS1 a do dalších středisek cestovního ruchu, do ostatních částí území situovat zejména rozvoj sportovně rekreačních aktivit s ohledem na socioekonomické potřeby rozvoje kraje a s ohledem na přírodní hodnoty území;

- situováním vhodných sportovně rekreačních aktivit a doplněním kvalitní veřejné dopravní a technické infrastruktury vytvořit předpoklady k celosezónní prosperitě území, k vytvoření nových pracovních míst a ke stabilizaci životní úrovně obyvatel v této oblasti.

Dalším nadregionálním dokumentem týkajícím se především hodnocení předpokladů územního rozvoje z pohledu cestovního ruchu je Potenciál cestovního v České republice, který byl aktualizován v roce 2010. Tento dokument se zabývá hodnocením předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v úrovni SO ORP, v našem případě v úrovni SO ORP Český Krumlov a Prachatice. Aktualizace navazuje na předchozí obdobně zaměřená díla, jakými byly Rajonizace cestovního ruchu I (Státní ústav pro rajónové plánování, později Terplan, 1961) a Rajonizace cestovního ruchu II (Terplan, 1981) a Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR (Vystoupil a kol., 2007). Při hodnocení potenciálu cestovního ruchu se v Aktualizaci vycházelo z hodnocení atraktivit cestovního ruchu a jejich významového stupně a dále hodnocení ploch a linií ovlivňujících cestovní ruch. V Aktualizaci potenciálu cestovního ruchu jsou hodnocena území všech SO ORP České republiky. Z Tabulky 8 je patrné postavení SO ORP Český Krumlov mezi ostatními SO ORP Jihočeského kraje.

Tabulka 8 Potenciál cestovního ruchu v SO ORP Jihočeského kraje

Správní obvod ORP	Potenciál cestovního ruchu v bodovém vyjádření		
	celkový	atraktivit	ploch a linií
České Budějovice	1 795	1 505	290
Český Krumlov	*2 580*	*1 770*	*810*
Dačice	690	530	160
Jindřichův Hradec	1 405	955	450
Kaplice	670	270	400
Milevsko	730	310	420
Písek	1 495	915	580
Prachatice	1 775	1 035	740
Soběslav	915	555	360
Strakonice	950	590	360
Tábor	1 345	1 170	175
Trhové Sviny	805	545	260
Třeboň	1 355	535	820
Týn nad Vltavou	530	230	300
Vimperk	1 160	510	650
Vodňany	580	255	325

Zdroj: ÚÚR, 2010.

Z aktualizace potenciálu cestovního ruchu je zřejmé naprosto dominantní postavení České Krumlova v Jihočeském kraji. Zcela mimořádný je jak potenciál atraktivit (1 770 bodů), tak i potenciál ploch a linií vhodných pro rozvoj cestovního ruchu (810 bodů). Zcela unikátní postavení SO ORP Český Krumlov je zřejmé i v případě, kdy porovnáme 10 nejvýznamnějších SO ORP v České republice hodnocených podle potenciálu cestovního ruchu (Tabulka 9).

Tabulka 9 Potenciál 10 nejvýznamnějších SO ORP v České republice (bez hl. m. Prahy)

Pořadí	Správní obvod ORP	Potenciál cestovního ruchu v bodovém vyjádření		
		celkový	atraktivit	ploch a linií
1.	*Český Krumlov (Jihočeský kraj)*	*2 580*	*1 770*	*810*
2.	Liberec *(Liberecký kraj)*	1 910	1 400	510
3.	Plzeň *(Plzeňský kraj)*	1 895	1 335	560
4.	Sušice *(Plzeňský kraj)*	1 880	1 300	580
5.	Česká Lípa *(Liberecký kraj)*	1 825	1 265	560
6.	České Budějovice *(Jihočeský kraj)*	1 795	1 505	290
7.	Znojmo *(Jihomoravský kraj)*	1 790	1 415	375
8.	Brno *(Jihomoravský kraj)*	1 785	1 185	600
9.	Klatovy *(Plzeňský kraj)*	1 795	1 505	290
10.	Trutnov *(Královéhradecký kraj)*	1 725	1 090	630

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ÚÚR, 2010.

Z hlediska potenciálu cestovního ruchu je zcela mimořádné postavení Prahy, jejíž celkové bodové ohodnocení dosahuje úrovně 6 120 bodů, a proto byla z výše uvedeného přehledu vyřazena. Potenciál SO ORP Český Krumlov pro rozvoj cestovního ruchu je mimořádný a je nejvyšší v České republice. Z hlediska potenciálu se jedná o bipolární území, ve kterém na jedné straně převažují atraktivity cestovního ruchu (Český Krumlov, ale i Vyšší Brod, Rožmberk nad Vltavou), na straně druhé tzv. plochy a linie, což je především oblast vodní nádrže Lipno. Je třeba také vzít v úvahu, že 100 plusových bodů získává Český Krumlov díky zařazení na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Konkrétní přehled potenciálu cestovního ruchu SO ORP Českého Krumlova je zřejmý z Tabulky 10.

Tabulka 10 Potenciál cestovního ruchu v SO ORP Český Krumlov podle atraktivit a ploch a linií

Atraktivity cestovního ruchu	A	B	C	Body
Přírodní pozoruhodnost	1	1		80
Historický městský soubor	1	4		180
Historický vesnický soubor		6		120
Zámek	1			65
Hrad, tvrz, zřícenina	1	2		140
Křesťanská sakrální památka	4		7	345
Židovská památka			1	15
Vojenská památka				---
Pietní památník				---
Technická památka		2	1	60
Archeologická památka		1		20
Historické podzemí				---
Muzeum, galerie		4	4	140
Muzeum v přírodě, skanzen				---
Lázeňské místo				---
Zoologická zahrada, zoopark				---
Botanická zahrada, arboretum				---
Aquapark, plavecký bazén	1	1		75
Golfové hřiště	3			105
Farma pro hipoturistiku	3			105
Vinařský věhlas				---
Pivovarnický věhlas				---
Jiná atraktivita cestovního ruchu		5		100
Turistické informační centrum	8			120
Přidaná hodnota: památka UNESCO	1			100
Úhrn				*1 770*

	A	B	C	D	E	
Rekreační a turistická krajina typ I			•			210
Rekreační a turistická krajina typ II		•				160
Rekreační a turistická krajina typ III						---
Rekreační a turistická krajina typ IV						---
Urbanizovaný prostor						---
Průmyslový a těžební prostor						---
Areál dálniční dostupnosti typ I						---
Areál dálniční dostupnosti typ II						---
Délka břehů vodních ploch typ I	•					250
Délka břehů vodních ploch typ II						---
Délka řek vhodných pro splouvání				•		60
Délka silnic I. třídy				•		40
Délka železnic typ I						---
Délka železnic typ II			•			30
Přidaná hodnota: národní park						---

Přidaná hodnota: CHKO			•			60
Úhrn						*810*
Potenciál cestovního ruchu území SO ORP Český Krumlov						*2 580*

Zdroj: ÚÚR, 2010.

Nejsilnější atraktivitou SO ORP Český Krumlov je poněkud překvapivě soubor osmi křesťanských sakrálních památek (340 bodů), dále historické městské soubory (180 bodů) a hrady, tvrze, zříceniny (140 bodů), stejně jako muzea a galerie (140 bodů). Z ploch a linií, které jsou především v jihozápadní části SO ORP (Lipensko), jsou nejvýznamnější rekreační vodní plochy I (250 bodů) a rekreační a turistická krajina I (210 bodů) a rekreační a turistická krajina II (160 bodů).

Nejdůležitějším dokumentem pro posouzení vhodnosti území pro rozvoj cestovního ruchu je územní plán obcí, který je základním územně-plánovacím nástrojem. Územní plán se pořizuje a vydává pro celé území obce. Územní plán musí být v souladu se zásadami územního rozvoje (základní územně-plánovací dokument na úrovni kraje) a politikou územního rozvoje (základní územně-plánovací dokument na úrovni státu). Územní plán je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce a pro rozhodování v území. Kromě jiného je územní plán nástrojem na poskytování prostředků z veřejných rozpočtů, neboť jejich poskytování na provedení změn v území nesmí být v rozporu s vydaným územním plánem. Územní plán je důležitým nástrojem pro podporu a rozvoj cestovního ruchu v území, protože vytváří územní předpoklady pro realizaci cílů, které jsou s rozvojem cestovního ruchu spjaty. Přehled o současném stavu územně-plánovací dokumentace je uveden v Tabulce 11.

Tabulka 11 Přehled územně-plánovací dokumentace členských obcí SLO

Obec	Název ÚPD	Zhotovitel ÚPD	Datum nabytí účinnosti vyhlášky obce o závazné části ÚPD
Černá v Pošumaví	Územní plán obce Černá v Pošumaví	Projektový atelier AD, s.r.o., Husova tř. 1821/4, České Budějovice	23. 2. 2016
Frymburk	Územní plán sídelního útvaru Frymburk	Ing. arch. František Pospíšil - Atelier URBIS, Hlavní 1196/30, Praha 4	10. 9. 1996

Horní Planá	Územní plán Horní Planá	A+U Design s.r.o., U Černé věže 9, České Budějovice	14. 2. 2014
Hořice na Šumavě	Územní plán obce Hořice na Šumavě	SP STUDIO, s.r.o., Budějovická 58, Český Krumlov	10. 12. 2004
Ktiš	Územní plán Ktiš	A+U DESIGN, spol. s r.o., Fráni Šrámka 1324/24, České Budějovice	5. 8. 2010
Lipno nad Vltavou	Územní plán Lipno nad Vltavou	Atelier 8000, spol. s r.o., Radniční 136/7, České Budějovice	4. 4. 2008
Loučovice	Územní plán obce Loučovice	Projektový atelier AD, s.r.o., Husova tř. 1821/4, České Budějovice	3. 1. 2007
Nová Pec	Územní plán obce Nová Pec	Projektový atelier AD, s.r.o., Husova tř. 1821/4, České Budějovice	14. 11. 2003
Přední Výtoň	Územní plán obce Přední Výtoň	Ing. arch. Štěpánka Ťukalová (UA Projekce), Boleslavova 1581/30, České Budějovice	11. 7. 2005
Stožec	Územní plán obce Stožec	Projektový atelier AD, s.r.o., Husova tř. 1821/4, České Budějovice	9. 4. 2004
Vyšší Brod	Územní plán obce Vyšší Brod	Ing. arch. Štěpánka Ťukalová (UA Projekce), Boleslavova 1581/30, České Budějovice	16. 10. 2002

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat Geoportálu Jihočeského kraje, 2016.

Řešené území mikroregionu Lipenska je z pohledu ochrany přírody a krajiny velmi cenné a tomu také odpovídá stupeň jeho ochrany. Pro rozvojové aktivity je ochrana přírody významným limitem, ale zachovalá příroda a krajina zároveň představuje i příležitost a největší výhodu daného území. Velká část řešeného území se plošně překrývá s velkoplošnými zvláště chráněnými územími, a to jak národním parkem, tak i chráněnou krajinnou oblastí. Je zde také vymezeno mnoho maloplošných zvláště chráněných území. Zároveň se překrývá i s lokalitami evropské soustavy chráněných území Natura 2000, evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO).

Řešené území se plošně překrývá s EVL Šumava, EVL Boletice, EVL Blanský les, EVL Čertova stěna-Luč, EVL Pláničský rybník-Bobovec, EVL Polná a EVL Svatý kříž, okrajově zasahuje i EVL Vltava Rožmberk-Větřní a EVL Rašeliniště Kapličky. Dále se území překrývá

s PO Šumava a PO Boletice. Všechny lokality se nacházejí v kontinentální biogeografické oblasti, z většiny se jedná o plošně rozsáhlé a velmi různorodé lokality s mnoha předměty ochrany, které v případě EVL zahrnují jak přírodní stanoviště, tak i evropsky významné druhy, včetně prioritních.

V lokalitách Natura 2000 není cílem vyloučit vliv člověka a jejich vyhlášení teoreticky nepředstavuje zásadní omezení vůči stávajícímu hospodaření v území a jeho využívání, pokud je toto prováděno šetrným způsobem. Zakázány jsou jen takové činnosti, které by poškozovaly předměty ochrany daných lokalit.

Zvláště chráněná území (ZCHÚ) lze rozdělit na velkoplošná (národní park a chráněná krajinná oblast) a maloplošná (národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památka a přírodní památka).

Mikroregion Lipenska se plošné překrývá s jižní částí Národního parku (NP) Šumava. Základní ochranné podmínky národních parků stanoví § 16 a 17 zákona o ochraně přírody a krajiny.

> (1) Na celém území národních parků je zakázáno
> a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch,
> b) zneškodňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku a zneškodňovat ostatní odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
> c) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
> d) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací,
> e) pořádat a organizovat hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akce a provozovat vodní sporty mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
> f) provozovat horolezectví a létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
> g) sbírat rostliny kromě lesních plodů či odchytávat živočichy, není-li stanoveno jinak v tomto zákoně, bližších ochranných podmínkách či návštěvním řádu národního parku,
> h) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

i) zavádět intenzivní chovy zvěře, například obory, farmové chovy a bažantnice, kromě záchranných chovů, a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

j) měnit stávající vodní režim pozemků,

k) stavět nové dálnice, silnice, železnice, průmyslové stavby, sídelní útvary, plavební kanály, elektrická vedení velmi vysokého napětí a dálkové produktovody,

l) provádět chemický posyp cest,

m) těžit nerosty, horniny a humolity kromě stavebního kamene a písku pro stavby na území NP,

n) pořádat vyhlídkové lety motorovými vzdušnými dopravními prostředky,

o) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany NP.

(2) Na území první zóny národního parku (§ 17 odst. 1) je dále zakázáno

a) povolovat a umisťovat nové stavby,

b) vstupovat mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,

c) měnit současnou skladbu a plochu kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o národní park,

d) hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady.

Bližší ochranné podmínky území řeší zonace území NP Šumava (3 zóny – stupně ochrany):

- I. zóna – přísná přírodní, zahrnuje nejcennější a nejstabilnější území s přirozenými ekosystémy – pralesovité zbytky lesů, mokřady a vrchovištní rašeliny. Území I. zóny je ponecháno přirozenému vývoji bez ovlivňování člověkem.
- II. zóna – řízená přírodní, zahrnuje zbývající převážnou část lesních a ostatních ekosystémů s různým stupněm skladby a stavu porostů od původních, změněných až po silně poškozené a geneticky nevhodné. Cílem veškeré činnosti je udržení přírodní rovnováhy a postupné přibližování stávajících ekosystémů (cestou usměrňování a rekonstrukce) přirozeným společenstvům.
- III. zóna – okrajová, zahrnuje území člověkem značně pozměněná a střediska soustředěné zástavby. Cílem je udržet a podporovat využívání této zóny pro trvalé bydlení, služby, zemědělství, turistiku a rekreaci, pokud to není v rozporu s posláním národního parku (Obrázek 2).

Mikroregion Lipenska se plošné překrývá s jižní částí Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Šumava a okrajově se dotýká také CHKO Blanský les. Území CHKO je členěno do zón – v případě CHKO Šumava se jedná o 4 zóny, v CHKO Blanský les pouze 3 zóny (IV. zóna není vymezena). Jednotlivé zóny odstupňované ochrany přírody představují míru usměrňování lidské činnosti, respektive jejích dopadů na přírodní kvalitu daného území. Nejpřísnější režim ochrany má I. zóna, která představuje soubor zachovalých částí krajiny s převážně přírodními

či přírodě blízkými ekosystémy. II. zóna zahrnuje polopřírodní plochy. III. (resp. III. a IV.) zóna představuje zemědělsky a intenzivně lesnicky obhospodařované plochy, zastavěné a k zastavění určené území a další radikálně změněné plochy.

Obrázek 2 NP Šumava včetně zonace území

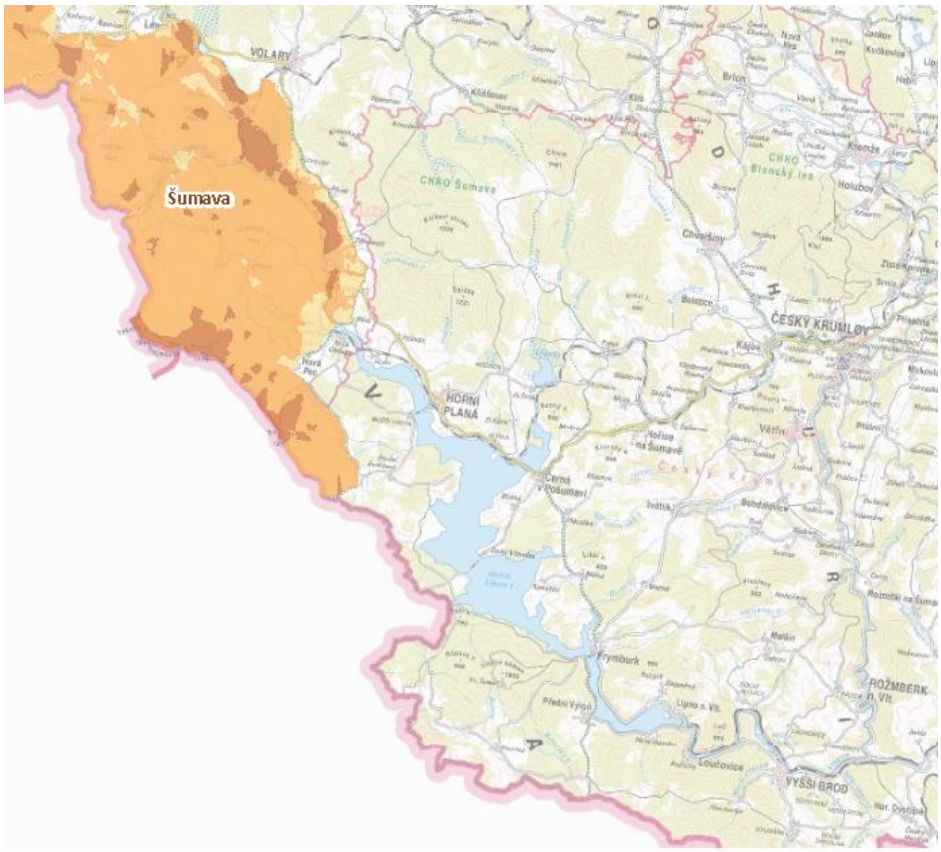

Zdroj: ČÚZK, 2016.

Základní ochranné podmínky CHKO stanoví § 26 zákona o ochraně přírody a krajiny:

(1) Na celém území chráněných krajinných oblastí je zakázáno

a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

b) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,

d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a

e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,

g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,

h) provádět chemický posyp cest,

i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany CHKO.

(2) Na území první zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

a) umisťovat a povolovat nové stavby,

b) povolovat a měnit využití území,

c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o CHKO,

d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,

e) těžit nerosty a humolity.

(3) Na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

a) hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,

b) zavádět intenzivní chovy zvěře, například obory, farmové chovy, bažantnice,

c) pořádat soutěže na jízdních kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

Základním odborným a koncepčním dokumentem ochrany přírody je plán péče o zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo (§38). Plány péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. V současné době jsou platné Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Šumava na období 2012 – 2027 a Plán péče pro CHKO Blanský les na období 2008 – 2017 (Obrázek 3).

Obrázek 3 CHKO Šumava a Blanský les včetně zonace území

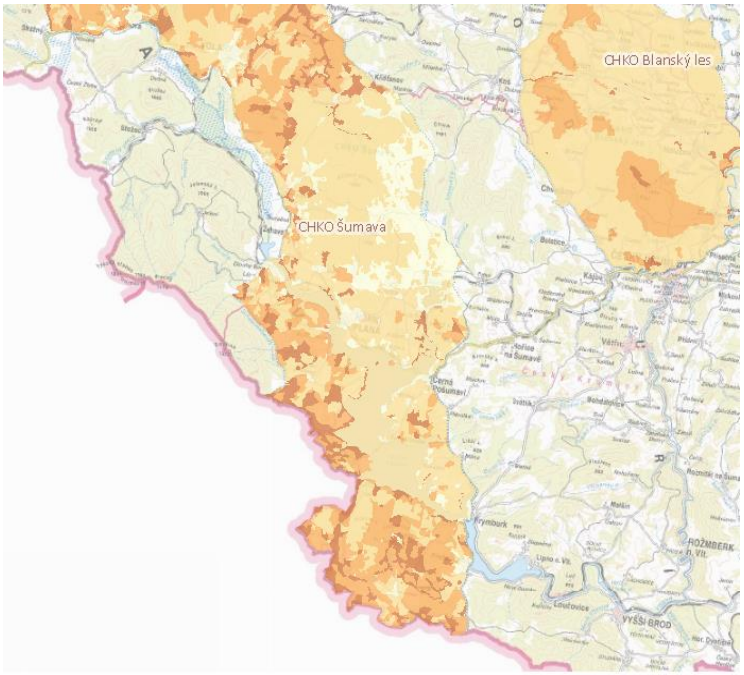

Zdroj: ČÚZK, 2016.

V řešeném území se nachází celá řada maloplošných ZCHÚ všech kategorií. Jejich základní ochranné podmínky a obecný režim hospodaření stanoví zákon o ochraně přírody a kraji v § 29 – 31 pro národní přírodní rezervaci (NPR), § 34 pro přírodní rezervaci (PR), § 35 pro národní přírodní památku (NPP) a § 36 pro přírodní památku (PP). Bližší ochranné podmínky stanoví orgán ochrany přírody v rámci vyhlášení konkrétního ZCHÚ.

Vodní nádrž Lipno je zásobárnou vody, která je jímána v blízkosti hráze, kde je vymezen I. stupeň ochranného pásma vodního zdroje, do II. stupně ochranného pásma vodního zdroje pak spadá celá nádrž. V místě I. stupně je plavba zakázána, povolení provozu plavidel se spalovacími motory v ploše II. stupně závisí na rozhodnutí vodoprávního úřadu, který pásmo vymezil. Součástí přehrady je podzemní hydroelektrárna, která je součástí vltavské kaskády a její význam spočívá zejména ve výrobě špičkové elektrické energie. Kolísání odtoku vyrovnává Vodní nádrž Lipno II s malou průtočnou vodní elektrárnou. Regulací odtoku z Lipna se zvětšují minimální průtoky, omezují povodňové průtoky a zvyšuje se výroba elektrické energie v ostatních elektrárnách vltavské kaskády.

Vodní nádrž Lipno je především vyhledávaným místem rekreace a největší rekreační oblastí jižních Čech. V rámci nádrže jsou vymezeny tři koupací oblasti, ale ke koupání osob dochází i na řadě dalších míst. Lipno je vyhlášeným rybářským revírem, rybařit lze ze břehu nebo z loďky. Díky své rozloze a povětrnostním podmínkám je Lipno jednou z nejlepších lokalit pro windsurfing, jachting a další méně známé vodní sporty jako je kiteboarding apod. Mezi nejoblíbenější windsurfingové lokality patří Černá v Pošumaví, Jenišov u Horní Plané a okolí Frymburku. Lipno je ideální lokalitou pro jachting, přístaviště pro jachty jsou v Lipně nad Vltavou, Frymburku a Černé v Pošumaví. Nabízeny jsou i vyhlídkové plavby po Lipně, půjčovny nabízejí malé plachetnice, katamarány, loďky s elektromotorem, veslice nebo šlapadla.

I.3. Stav cestovního ruchu jako výrazného rozvojového faktoru v území

Cestovní ruch představuje souhrn společensko-ekonomických aktivit, které uspokojují lidské potřeby. Aktivity cestovního ruchu se vždy realizují v konkrétním území s vhodnými předpoklady a s určitým přírodním a antropogenním potenciálem cestovního ruchu. Pro racionální a smysluplný rozvoj cestovního ruchu jsou vhodná území, která na jedné straně disponují kvalitním přírodním prostředím, ale na druhé straně vykazují omezenou výrobní činnost a tím i nižší nabídku pracovních míst. Díky těmto atributům jsou finanční prostředky

návštěvníků v cestovním ruchu utráceny v místech jejich dočasného pobytu, která se často nacházejí ve venkovském prostoru v periferních regionech konkrétního státu (např. horské, lázeňské, přímořské, ostrovní regiony) a trpí dlouhodobě ekonomickou podvyživeností.

Cestovní ruch se často rozvíjí v územích, ve kterých převládá extenzivní zemědělství a je velmi omezená průmyslová výroba. Tu zde lze z různých důvodů jen obtížně rozvíjet, a tudíž vykazují tyto regiony omezenou nabídku pracovních míst. V těchto územích nejsou vytvořeny základní předpoklady pro výrobní činnost a existují v nich omezení bránící vytvoření potřebné vybavenosti. Naproti tomu nabízí mikroregion vhodné přírodní prostředí a neexistence průmyslových aktivit je konkurenční výhodou pro rozvoj cestovního ruchu a tvorbu produktů cestovního ruchu, zpravidla založených na zhodnocování přírodního prostředí. Cestovní ruch se stává významným tvůrcem pracovních příležitostí, generuje potřebné a chybějící finanční zdroje a zhodnocuje materiální podmínky. Tím přispívá k posílení ekonomiky území, osobnostnímu rozvoji místní populace a zvelebení mikroregionu a napomáhá k vyrovnávání meziregionálních disparit v rámci jednoho státu (Obrázek 4).

Obrázek 4 Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních při přepočtu na 1 km^2

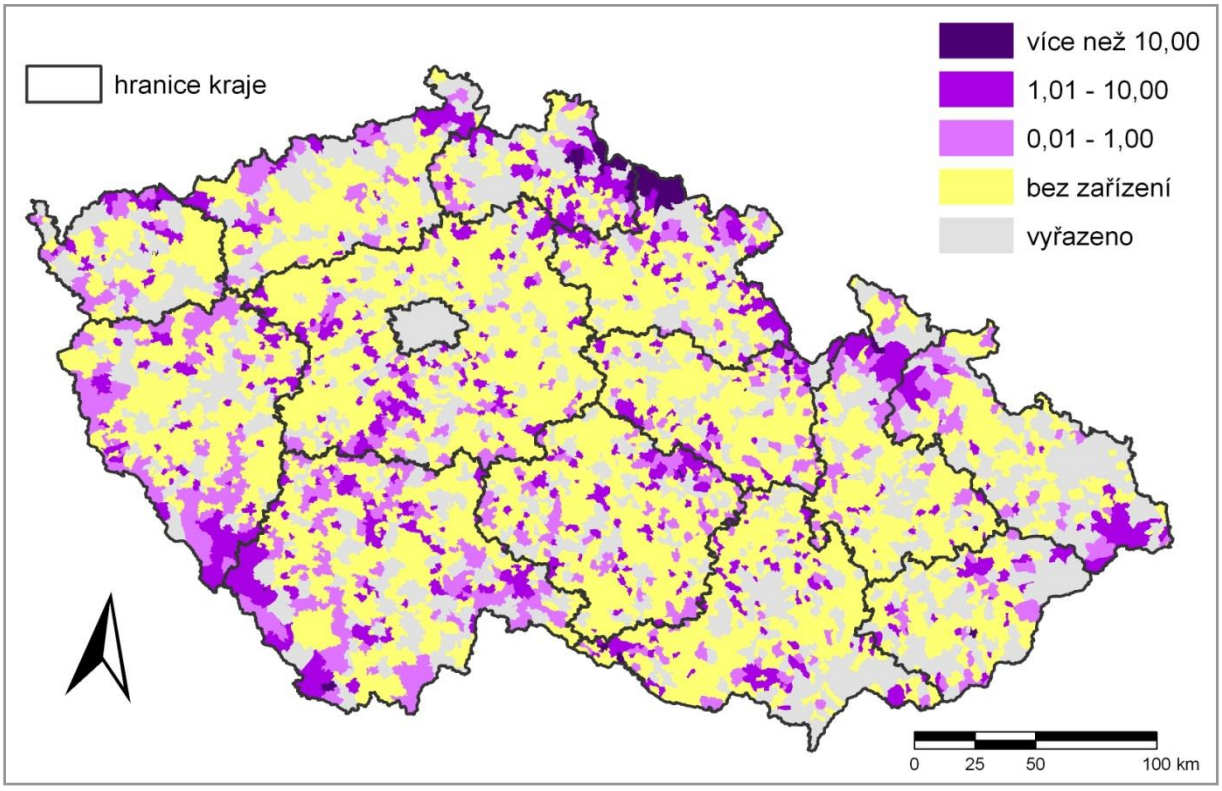

Zdroj: MZe, 2013.

Cestovní ruch může být faktorem společensko-ekonomického rozvoje regionu za předpokladu, že v něm existuje primární nabídka (atraktivity cestovního ruchu), je tento region dopravně dostupný a má vhodnou sekundární nabídku (materiální a infrastrukturní vybavenost na poskytování služeb). Stále významnější roli v cestovním ruchu mají nositelé činností, kteří jsou na cestovním ruchu nezávislí a vykonávají zcela autonomní aktivity. Často však stanovují závazné podmínky pro existenci cestovního ruchu, mnohdy bariéry, a determinují tak jeho budoucí rozvoj bez patřičné odpovědnosti za své počínání. Význam orgánů veřejné správy (státní správy, samosprávy) není stále dostatečně doceněn a jejich vliv v regionálním rozvoji se neustále zvyšuje.

Cestovní ruch může přispívat ke zmírňování společensko-ekonomických disparit za předpokladu existence efektivní regionální a lokální politiky cestovního ruchu. Důsledky působení cestovního ruchu v územním prostoru jsou jak pozitivní, tak negativní. Na jedné straně přispívá cestovní ruch k novým rozvojovým možnostem a ke snižování negativních jevů, avšak na druhé straně zvyšuje zatíženost území. Přínos cestovního ruchu k regionálnímu rozvoji je tím větší, čím nezávislejší je region na mimoregionálních trzích. Cestovní ruch je významným nástrojem regionálního rozvoje v případě, kdy území (region) disponuje kvalitními předpoklady, resp. potenciálem cestovního ruchu. Cestovní ruch představuje pro řadu regionů s omezenými podmínkami pro výrobní činnost jediný potenciál rozvoje infrastruktury, podnikání a zaměstnanosti.

Omezujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu v regionu je kapacita primární nabídky (atraktivity cestovního ruchu), její funkce a význam, který je závislý vedle její atraktivnosti i na sekundární nabídce (vybavenost zařízeními a službami cestovního ruchu, dopravní dostupnost). Ve vhodných regionech se stává cestovní ruch jednou z mála nebo dokonce jedinou ekonomicky udržitelnou aktivitou, která zabezpečuje zdroje pro hospodářský a sociální rozvoj daného území. Takovým územím je i mikroregion kopírující území členských obcí Svazku Lipenských obcí.

Význam cestovního ruchu pro ekonomiku Jihočeského kraje je vyšší než v ostatních částech České republiky, a to zejména v počtu osob zaměstnaných v cestovním ruchu, kterých je zhruba 70 000. Oblast jižních Čech je historicky oblíbeným cílem jak jednodenních návštěvníků, tak turistů. Je to dáno rozsáhlým výskytem rozmanitých atraktivit cestovního ruchu v území. Českokrumlovsko patří mezi nejatraktivnější území pro rozvoj cestovního ruchu v České

republice. Město Český Krumlov je zapsáno na Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO a je vyhledávanou destinací jak tuzemských, tak zahraničních návštěvníků. V blízkosti se nachází klášter ve Vyšším Brodě nebo hrad Rožmberk, v opačném směru se nachází klášter Zlatá Koruna a zřícenina Dívčí Kámen. Významný přírodní potenciál je skryt v mikroregionu Lipenska a jižní části Šumavy. Samotná Lipenská přehradní nádrž je nazývána „jihočeským mořem".

Lipensko je z velké části součástí správního obvodu obce s rozšířenou působností Český Krumlov v Jihočeském kraji, který sousedí se třemi správními obvody, jimiž jsou České Budějovice, Kaplice a Prachatice. SO ORP Český Krumlov je dle rozlohy největší v Jihočeském kraji, rozkládá se na 113 008 ha a představuje tak 11,2 % z území celého kraje. Z celkové výměry tvoří zemědělská půda 32,6 % a lesní půda 48,1 %. Podle hustoty 36,9 obyvatel na 1 km^2 je druhým nejméně zalidněným správním obvodem kraje. Na území najdeme 31 obcí, z nichž tři (Český Krumlov, Horní Planá a Vyšší Brod) zastávají funkci pověřeného obecního úřadu.

Na území SO ORP Český Krumlov bylo k 31. prosinci 2015 evidováno 286 hromadných ubytovacích zařízení, která nabízela ubytování v 4 475 pokojích s kapacitou 13 110 lůžek (Tabulka 12). Ve všech relevantních ukazatelích došlo ve srovnání s rokem 2007 k signifikantnímu nárůstu. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v parametrech charakterizujících domácí cestovní ruch. Počet příjezdů hostů z České republiky vzrostl ve sledovaném období více než o polovinu (nárůst o 51,4 %).

Tabulka 12 Vybrané výkony cestovního ruchu v SO ORP Český Krumlov v letech 2007 – 2015

Vybrané výkony	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet příjezdů tuzemských hostů	152 951	137 176	145 066	145 761	155 805	198 467	224 733	231 587	-
Počet příjezdů zahraničních hostů	132 197	126 449	132 487	136 557	146 804	171 570	175 404	186 003	-
Počet přenocování	797 687	751 180	770 698	711 355	720 969	949 047	1 053 700	1 020 120	-
Počet HUZ	265	258	248	249	240	306	307	287	286
Počet pokojů v HUZ	3 776	3 553	3 620	3 597	3 559	4 565	4 564	4 407	4 475
Počet lůžek v HUZ	11 025	10 260	10 422	10 311	10 314	13 342	13 397	12 990	13 110

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2016.

Pokud porovnáme počet hromadných ubytovacích zařízení a jejich kapacitu v SO ORP Český Krumlov, pak je zřejmé, že obec Lipno nad Vltavou disponuje druhou nejvyšší ubytovací kapacitou v tomto území po Českém Krumlově. Na třetím a čtvrtém místě jsou město Horní

Planá a městys Frymburk, i když rozmanitost druhů ubytovacích zařízení na jejich území je nižší. Periferní mikroregion Lipenska byl na jedné straně zasažen úpadkem průmyslu, trpí geografickou izolací, vykazuje urbanistické problémy a má venkovský charakter osídlení. Na druhé straně zkoumané území vykazuje druhou nejvyšší hodnotu potenciálu cestovního ruchu v celostátním srovnání.

Pro to, aby se určité území stalo cílem cestovního ruchu, musí vykazovat určité předpoklady. Lze vyčlenit dva hlavní předpoklady – lokalizační a realizační. Potenciál cestovního ruchu je chápán jako formalizovaný výsledek zhodnocení co možná komplexního okruhu lokalizačních předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu. V roce 2001 byly jednotlivé obce zařazeny dle bodového hodnocení na stupnici od 0 bodů (bez potenciálu) do 201 bodů a více (výjimečný potenciál). V mikroregionu Lipenska dosahují jednotlivé obce vysoký potenciál cestovního ruchu a ve dvou případech dokonce města Horní Planá a Vyšší Brod vykazují velmi vysoký potenciál cestovního ruchu (Tabulka 13).

Tabulka 13 Hodnota potenciálu cestovního ruchu v členských obcích SLO v roce 2001

Obec	Okres	Body
Černá v Pošumaví	Český Krumlov	127
Frymburk	Český Krumlov	137
Horní Planá	Český Krumlov	202
Hořice na Šumavě	Český Krumlov	119
Ktiš	Prachatice	70
Lipno nad Vltavou	Český Krumlov	129
Loučovice	Český Krumlov	160
Nová Pec	Prachatice	118
Přední Výtoň	Český Krumlov	130
Stožec	Prachatice	146
Vyšší Brod	Český Krumlov	212

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR, 2001.

Podle dokumentu Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice 2010 disponuje SO ORP Český Krumlov potenciálem cestovního ruchu ve výši 2 580 bodů, což je po hlavním městě Praze druhá nejvyšší hodnota potenciálu v rámci celé České republiky (Obrázek 5). Z celkové hodnoty potenciálu cestovního ruchu připadá 1 770 bodů (68,6 %) na atraktivity cestovního ruchu a 810 bodů (31,4 %) na plochy a linie. Pro jihozápadní část České republiky je příznačné, že převážně vysoký potenciál je využíván relativně slabě. Jednou z výjimek je

přístup obce Lipno nad Vltavou, která dokázala vhodného potenciálu k rozvoji cestovního ruchu využít ve sledovaném území ve vztahu k okolním obcím solitérně, a to především díky výrazné investiční aktivitě jak orgánů veřejné správy, tak podnikatelských subjektů.

Obrázek 5 Hodnoty potenciálu cestovního ruchu v SO ORP v České republice

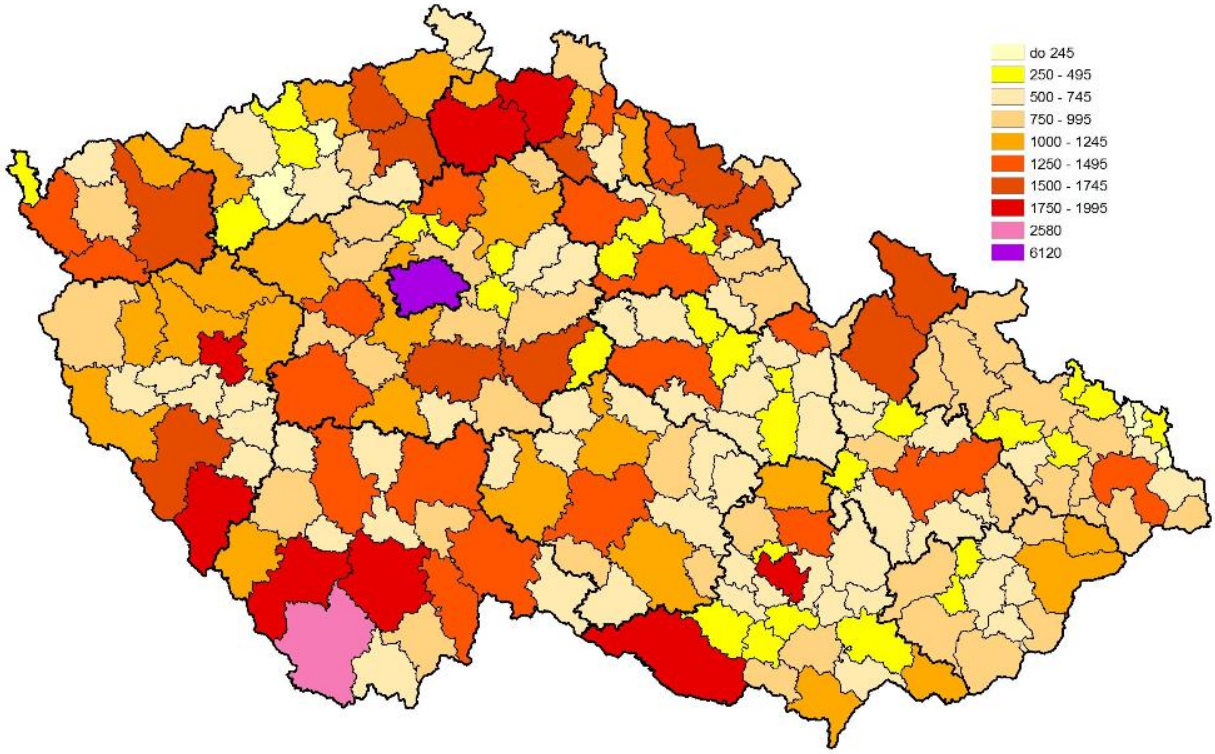

Zdroj: ÚÚR, 2014.

Turistická funkce, tzv. Defertův penetrační index, vyjadřuje intenzitu cestovního ruchu ve vybraných obcích Lipenska. Tato funkce vyjadřuje poměr počtu trvale hlášených obyvatel k počtu lůžek nacházejících se v obci (Tabulka 14). Z výpočtu Defertovy funkce je patrné, že Lipno nad Vltavou je tzv. hyperturistickým střediskem cestovního ruchu. Naproti tomu ve vedlejších Loučovicích nedochází zatím téměř k žádné aktivitě v sektoru cestovního ruchu. V případě obcí dosahujících vyšší hodnotu než 100 a menší než 500 se považuje obec za významné středisko cestovního ruchu.

Tabulka 14 Hodnota Defertovy funkce ve vybraných obcích SLO

Obec	Hodnota
Černá v Pošumaví	139,7
Frymburk	125,9
Horní Planá	93,6
Lipno nad Vltavou	525,5
Loučovice	6,9
Přední Výtoň	238,4
Vyšší Brod	13,5

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2016.

Analýza počtu hromadných ubytovacích zařízení a jejich kapacit je zpracována pouze za období let 2012 – 2014, protože Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR realizoval projekt na zpřesnění statistických dat v cestovním ruchu na základě skutečného sčítání předem vytipovaných ukazatelů. Z tohoto důvodu nejsou data před rokem 2012 srovnatelná s daty po roce 2012 v jedné časové řadě (Tabulka 15).

Tabulka 15 Počet hromadných ubytovacích zařízení v členských obcích SLO v letech 2012 a 2014 a počet pokojů, lůžek a přenocování v nich realizovaných

Ukazatel	Počet HUZ		Počet pokojů	Počet lůžek		Počet přenocování
Obec/Rok	2012	2014	2014	2012	2014	2014
Černá v Pošumaví	24	23	347	1 134	1 060	63 233
Frymburk	27	24	550	1 593	1 527	91 056
Horní Planá	59	51	626	2 023	1 875	102 054
Hořice na Šumavě	2	1	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
Ktiš	0	0	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
Lipno nad Vltavou	28	27	959	3 437	3 358	355 596
Loučovice	4	4	42	116	111	4 257
Nová Pec	13	14	165	i.d.	558	27 398
Přední Výtoň	13	13	150	522	517	19 692
Stožec	15	14	127	i.d.	413	15 414
Vyšší Brod	9	8	107	342	325	32 225
Celkem	194	179	3 073	9 167	9 744	710 925

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2016.

Z hlediska počtu hromadných ubytovacích zařízení v mikroregionu Lipenska nedošlo k žádné výrazné změně. Území disponuje 179 hromadnými ubytovacími zařízeními. Došlo k nepatrným změnám v rámci jedenácti obcí, přičemž nejvýraznější změnou byl pokles počtu hromadných ubytovacích zařízení ve městě Horní Planá. Počet lůžek ve sledovaném území výrazně stoupl, tento údaj však není relevantní. Za rok 2012 eviduje Český statistický úřad údaj o počtu lůžek jako důvěrný u obcí Nová Pec a Stožec, zatímco v roce 2014 je tento údaj uveden.

Pokud porovnáme dvě nejvýznamnější obce z pohledu cestovního ruchu v rámci SLO, tedy Lipno nad Vltavou a Horní Planou, můžeme konstatovat, že obec Lipno nad Vltavou disponuje pouze 52,9 % počtu hromadných ubytovacích zařízení z počtu hromadných ubytovacích zařízení na území města Horní Planá, nicméně lůžkovou kapacitou převyšuje o 79 %. Počet přenocování v obci Lipno nad Vltavou je 3,5x vyšší než ve městě Horní Planá. Průměrné čisté využití lůžek se v obcích SLO výrazně nemění a dosahuje průměrné hodnoty 20 % (Tabulka 16).

Tabulka 16 Čisté využití lůžek v členských obcích SLO v letech 2012 a 2013 v %

Obec	2012	2013
Černá v Pošumaví	38,1	40,5
Frymburk	27,6	26,9
Horní Planá	28,5	28,9
Hořice na Šumavě	3,9	1,4
Ktiš	i.d.	i.d.
Lipno nad Vltavou	19,9	19,4
Loučovice	18,2	20,4
Nová Pec	16,7	17,0
Přední Výtoň	18,3	19,4
Stožec	19,3	17,9
Vyšší Brod	23,0	21,9
Průměr	19,41	19,43

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2014.

Český statistický úřad eviduje pouze hromadná ubytovací zařízení, ale obec Lipno nad Vltavou si vede vlastní evidenci jak hromadných, tak individuálních ubytovacích zařízení, zejména kvůli výběru místních poplatků z ubytovací kapacity a za lázeňský nebo rekreační pobyt. Z této evidence vyplývá, že v obci se nachází celkem 113 ubytovacích zařízení, ve kterých je 4 201 lůžek a dalších 777 přistýlek (Tabulka 17).

Tabulka 17 Porovnání počtu ubytovacích zařízení a lůžek v obci Lipno nad Vltavou sledovaných Českým statistickým úřadem a Obecním úřadem Lipno nad Vltavou

Ubytovací zařízení	Počet zařízení	Počet lůžek	Počet přistýlek
Hromadná (dle ČSÚ)	27	3 358	-
Hromadná (dle obce)	54	3 915	743
Individuální (dle obce)	59	286	34
Celkem	113	4 201	777

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2015 a Obecního úřadu Lipno nad Vltavou, 2015.

Výrazné rozdíly ve vykazovaných údajích jsou velkou měrou vysvětlitelné velkým množstvím apartmánových bytů, které Český statistický úřad ve své statistice kapacit hromadných ubytovacích zařízení nezohledňuje, protože jsou kolaudovány jako byty, resp. bytové domy. Výrazný nárůst počtu lůžek v obci Lipno nad Vltavou nastal v letech 2002 a 2007 (Tabulka 18).

Tabulka 18 Rozdíly ve vykazování počtu lůžek a počtu přenocování mezi Českým statistickým úřadem a Obecním úřadem Lipno nad Vltavou v letech 2000 – 2014

Rok	Počet lůžek			Počet přenocování		
	Obecní úřad Lipno nad Vltavou	Český statistický úřad	Rozdíl	Obecní úřad Lipno nad Vltavou	Český statistický úřad	Rozdíl
2000	500	2 008	-1 508	47 100	86 913	-39 813
2001	650	1 915	-1 265	71 000	68 421	2 579
2002	700	2 083	-1 383	76 000	71 874	4 126
2003	1 300	1 948	-648	148 000	224 427	-76 427
2004	1 600	1 794	-194	180 000	201 349	-21 349
2005	2 000	1 866	13	223 236	239 860	-16 624
2006	2 100	2 174	-74	234 127	269 414	-35 287
2007	2 200	2 156	44	243 428	189 427	54 001
2008	2 700	2 062	638	299 421	181 159	118 262
2009	3 000	1 888	1 112	313 105	189 997	123 108
2010	3 800	1 930	1 870	378 268	182 211	196 057
2011	3 800	1 899	1 901	375 106	205 482	169 624
2012	4 200	1 982	2 218	403 255	228 376	174 879
2013	4 200	3 437	763	426 781	403 132	23 649
2014	4 200	3 358	842	458 003	355 596	102 407

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat ČSÚ, 2015 a Obecního úřadu Lipno nad Vltavou, 2015.

Kapacity ubytovacích zařízení a přenocování v nich realizovaná ovlivňují objem výběru místních poplatků z ubytovací kapacity a za lázeňský nebo rekreační pobyt (Tabulka 19). Z údajů databáze Rozpočet obce vyplývá, že za rok 2012 se obec Lipno nad Vltavou umístila na 81. místě z celkového počtu 6 250 obcí v České republice. Ještě optimističtější je umístění obce v kategorii 501 – 1 000 obyvatel při přepočtu příjmů na jednoho obyvatele, kde z celkového počtu 1 362 obcí skončila obec Lipno nad Vltavou na 5. místě, tj. v prvním percentilu. V Jihočeském kraji je v této kategorii obec jednoznačně na 1. místě.

Tabulka 19 Objem vybraných místních poplatků v obci Lipno n. V. v letech 2000 – 2015 v Kč

Rok	Místní poplatek z ubytovací kapacity	Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	Celkem oba místní poplatky
2000	127 020	587 390	714 410
2001	201 140	864 640	1 065 780
2002	217 560	955 610	1 173 170
2003	320 580	1 853 160	2 173 740
2004	705 840	2 456 430	3 162 270
2005	819 560	2 553 840	3 373 400
2006	921 660	2 717 820	3 639 480
2007	910 860	2 684 680	3 595 540
2008	1 123 850	3 275 490	4 399 340
2009	1 231 860	3 458 180	4 690 040
2010	1 449 020	3 997 740	5 446 760
2011	1 447 830	3 736 350	5 184 180
2012	1 489 780	3 855 310	5 345 090
2013	1 556 895	4 139 072	5 695 967
2014	1 547 319	4 149 375	5 696 694
2015	1 660 916	4 389 089	6 050 005
Celkem	15 731 690	45 674 176	61 405 866

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím databáze Rozpočet obce, 2014 a Závěrečný účet obce Lipno nad Vltavou 2014 a 2015, 2016.

Na území SO ORP Český Krumlov bylo realizováno celkem 22 projektů prioritní osy 3 Regionálního operačního programu Jihozápad. Dominantní jak co do počtu projektů, tak dle finančních parametrů, byla oblast podpory 3.1 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu. Další dvě oblasti podpory byly vyrovnané počtem realizovaných akcí, z hlediska objemu způsobilých výdajů i objemu dotace. Oblast podpory 3.2 Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu podpořenými projekty výrazně převažuje nad oblastí podpory 3.3 Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu (Tabulka 20).

Tabulka 20 Objem veřejné podpory z ROP Jihozápad v SO ORP Český Krumlov v letech 2007 – 2015 v Kč

	Oblast podpory 3.1	Oblast podpory 3.2	Oblast podpory 3.3
Počet projektů	13	5	4
Objem ZV	341 695 833	70 338 230	8 866 085
Objem dotace	166 213 706	57 212 195	4 577 952

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ROP Jihozápad, 2015.

Ve sledovaném území mají zastoupení všechny typy projektů. Nejvíce projektů spadá do kategorie Ubytovací kapacity a Památky. Naopak nejméně (po jednom projektu) vykazují kategorie Lázeňství, wellness a kongresová centra a Muzea a kulturní vybavenost. Největší objem prostředků byl vynaložen na projekty zaměřené v kategorii Sportovně-rekreační vybavenost, kam směřovala i největší částka dotace. Na základě ukončených projektů v předmětném území bylo dosaženo například vytvoření 336 nových lůžek v ubytovacích zařízeních, šest nových a sedm zrekonstruovaných sportovně rekreačních zařízení, sedm certifikovaných hromadných ubytovacích zařízení, šest zrekonstruovaných památkových objektů, devět propagačních nebo marketingových produktů atd. Celkově, přímo v rámci podpořených projektů, bylo vytvořeno čtyřicet nových pracovních míst.

Mezi největší projekty v rámci SO ORP Český Krumlov patří sedm projektů s dotací vyšší než 10 mil. Kč. Do této skupiny patří jeden projekt zaměřený na sportovně-rekreační vybavenost (Skiareál Lipno – regionální zimní centrum – jedná se o největší investici mezi projekty prioritní osy 3 ROP Jihozápad s rozpočtem více než 190 mil. Kč a dotací téměř 90 mil. Kč), po třech projektech mají zastoupení ubytovací kapacity (Novostavba Garni Hotel Albatros, Rekonstrukce hotelu Relax Dolní Vltavice, Rekreační areál Orsino) a památky (Rekonstrukce památkového objektu v Českém Krumlově na penzion, Rekonstrukce budovy Regionálního muzea v Českém Krumlově, Revitalizace objektů Synagogy a Ateliéru E. Schieleho v Českém Krumlově – kulturně-historické centrum III. meandr).

Pro identifikaci mikroregionu Lipenska byla provedena mezi návštěvníky v cestovním ruchu dvě dotazníková šetření. Prvního dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 65 respondentů. Největší část, 29 respondentů, odpověděla, že tento mikroregion navštívila jednou až třikrát, 21 respondentů má v mikroregionu trvalý pobyt a 15 respondentů zkoumaný mikroregion nikdy nenavštívilo. Nejčastější asociací pro mikroregion Lipenska je pojem přehrada, přičemž respondenti mohli vybrat i více možných variant (Graf 3).

Graf 3 První asociace s mikroregionem Lipenska ze strany návštěvníků

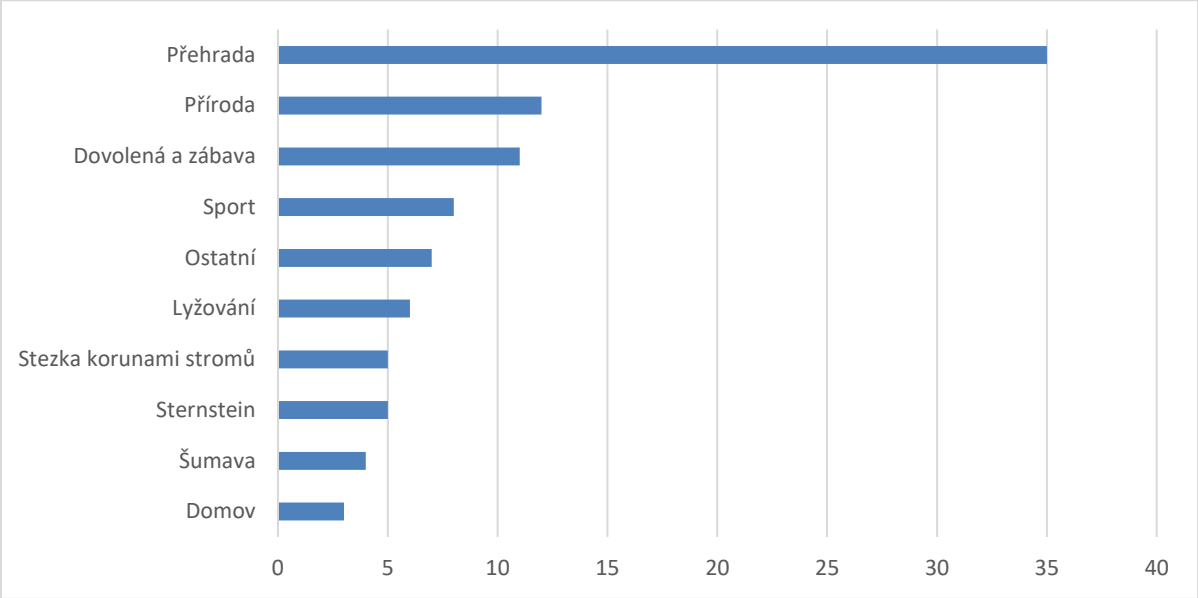

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015.

Z hlediska marketingu tvoří základ produktu rekreačně-sportovní aktivity spojené s vodní plochou Lipenské přehradní nádrže. Tento prvek je společný pro všechna místa v mikroregionu Lipenska, avšak v každém místě v rozdílném obsahu a rozsahu. Podmínkou úspěchu je nabídku u vodní plochy doplnit řadou dalších navazujících aktivit (lyžařské areály, sportovní zázemí apod.), protože dochází ke změně profilu klientely. Pro tu je sice Lipenská přehradní nádrž samozřejmostí, ale ve skutečnosti ji při pobytu využívá stále méně. Tato vodní plocha se postupně stává spíše marketingovou aktivitou než reálným prostorem, v němž se konzumují služby (vodní sporty, rybolov, bruslařská dráha).

Druhého dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 86 respondentů, z toho bylo 60,5 % návštěvníků z České republiky, 17,4 % z Nizozemska, 16,3 % ze Spolkové republiky Německo a 5,8 % ze Slovenské republiky. Celý soubor, tedy všech 86 respondentů, lze považovat za turisty, resp. hosty, neboť byli na Lipensku ubytováni. Celkem 65 % turistů spotřebovalo veškeré služby cestovního ruchu (ubytování, stravování, služby pro volný čas) přímo v obci Lipno nad Vltavou. Necelých 35 % turistů využilo služeb a atraktivit v přeshraničním regionu Lipensko-Mühlviertel. Jedná se o turisty, kteří v obci přenocovali, ale svůj volný čas trávili i mimo obec v přilehlém okolí (např. návštěva lyžařského areálu Sternstein), nebo naopak se jedná o návštěvníky obce, kteří jsou ubytováni mimo obec, ale v Lipně nad Vltavou spotřebovávají služby volného času. Z 35 % turistů, kteří zamířili do mikroregionu, se jednalo

o 40 % takových, kteří se ubytovali v ubytovacím zařízení v obci Lipno nad Vltavou, ale svůj volný čas trávili i mimo obec (podle zjištění se jednalo především o zahraniční turisty). Další početnou skupinou tvořící 37 %, byli turisté, kteří veškerý svůj volný čas trávili v Lipně nad Vltavou, avšak byli ubytováni v jiných ubytovacích zařízeních mimo území obce Lipno nad Vltavou (jednalo se o turisty z Česka a Slovenska, kde důvodem byla nižší cena za ubytování mimo obec Lipno nad Vltavou). Poslední část tvořili turisté ubytovaní mimo obec a využívající služby v celém mikroregionu.

Institucionální rámec

Mikroregion Lipenska se nachází v turistickém regionu Šumava a na rozvoji cestovního ruchu se podílí několik subjektů. Na lokální úrovni se jedná zejména o Svazek Lipenských obcí, který je dobrovolným svazkem obcí a tři organizace destinačního managementu, kterými jsou Lipensko, s. r. o., Destinační management Lipensko, o. p. s. a Turistický spolek Lipenska. Na regionální úrovni mají nejvýznamnější postavení Krajský úřad Jihočeského kraje, Jihočeská centrála cestovního ruchu, Regionální rozvojová agentura Šumava a Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava.

V obci Lipno nad Vltavou začala působit organizace destinačního managementu Lipensko, s. r. o. v roce 2011, která aktivně spolupracuje jak s představiteli samosprávy obce a obecním úřadem, tak s podnikatelskými subjekty a s dalšími zájmovými organizacemi. Tato společnost byla založena dne 4. 4. 2011 s cílem podporovat rozvoj cestovního ruchu v regionu Lipenska, který je vymezen Svazkem Lipenských obcí v okolí Lipenské přehradní nádrže a horního toku Vltavy. Lipensko, s. r. o. zabezpečuje marketingové aktivity a provoz Infocentra Lipna, dále provozuje internetový portál www.lipno.info a zajišťuje provoz systému karty hosta Lipno Card. Aktivity subjektu budou postupně soustředěny pouze na území obce Lipno nad Vltavou a v širším zájmovém území se bude rozvojem cestovního ruchu zabývat Turistický spolek Lipenska.

Dne 15. 11. 2013 byla založena čtrnácti zakladateli další organizace – Destinační management Lipensko, o. p. s. Zatímco první zmiňovaná organizace je založena dvěma nejvýznamnějšími podnikatelskými subjekty v obci Lipno nad Vltavou a je financována převážně soukromým sektorem, druhá organizace je založena převážně představiteli veřejné správy (starostové a zastupitelé vybraných obcí), kteří ve společnosti vystupují jako fyzické osoby, nikoliv jako volení zástupci jednotlivých obcí. Velmi široce je definován okruh činností. V obchodním

rejstříku je uvedeno celkem 46 různých činností. V době zpracování strategického dokumentu došlo ve společnosti k personálním změnám.

Zásadní rozdíl mezi oběma subjekty spočívá ve velikosti území, na kterém působí. Zatímco Lipensko, s. r. o. upírá svou pozornost především na obec Lipno nad Vltavou, pak Destinační management Lipensko, o. p. s. se zaměřuje na všechny ostatní obce Lipenska.

Hlavní účelem Turistického spolku Lipenska, který byl založen 9. 5. 2016, je sdružovat obce, zájmové spolky a podnikající právnické a fyzické osoby, mající provozovnu, sídlo či trvalý pobyt v mikroregionu Lipenska, které mají zájem na rozvoji cestovního ruchu. Mezi hlavní činnosti spolku patří koordinace aktivit a ochrana zájmů a propagace turistické oblasti Lipensko, zkvalitnění a zefektivnění poskytovaných služeb či vytváření turistických produktů.

V oblasti Lipenska ovlivňuje rozvoj cestovního ruchu i Svazek Lipenských obcí, který sdružuje jedenáct obcí v zájmovém území. Jeho úkolem je především politická podpora a lobbying při jednání s orgány státní správy a samosprávy. SLO inicioval vznik tohoto strategického dokumentu. Dále působí v území MAS Rozkvět (původní název Rozkvět zahrady jižních Čech – místní akční skupina) nebo Svazek obcí Vyšebrodsko, který bude postupně zrušen.

Zájmové sdružení Euroregion Šumava, jihozápadní Čechy je dobrovolným sdružením obcí, měst a jejich sdružení a dalších právnických osob okresů Český Krumlov, Domažlice, Klatovy a Prachatice programově a účelově zaměřeným na mezinárodní spolupráci s městy, obcemi a vyššími správními celky pohraničních regionů Dolního Bavorska a Mühlviertel. Organizace byla založena 2. 3. 1993 v Českém Krumlově a v témže roce zahájila svoji činnost. Co nejširší vzájemná spolupráce regionů, jejich přirozeně utvářených částí se samosprávnými prvky a její posilování v budoucnosti je významnou podmínkou pro další rozvoj všech aktivit v daném území při současném zachování jeho nesporných a kulturních hodnot. Sdružení je garantem zachování a zlepšení přirozených životních podmínek celé oblasti, rozvoje hospodářství, posílení vzájemné spolupráce a koordinace činností s dalšími regiony, výstavby infrastruktury přesahující hranice regionů a zařazení regionu do aktivit Evropské unie.

Hlavním cílem představitelů Euroregionu Šumava je vytvořit ze všech tří sekcí euroregionu jeden společný celek, který bude mít svou právní subjektivitu a v němž budou vzájemně komunikovat jak česká, tak bavorská a hornorakouská strana euroregionu. Tyto

sekce komunikují již nyní a jejich spolupráce je na dobré úrovni, ale snahou je tuto komunikaci ještě více prohloubit.

Euregio Silva Nortica vydal společně s Regionálním managementem Mühlviertel, Regionálním sdružením Šumava a Euroregionem Bavorský les – Šumava Strategii přeshraniční spolupráce 2014 – 2020, která popisuje společnou strategii regionů pro programové období 2014 – 2020. Na evropské priority navazují tři cíle (Cíl 1 – Jsme konkurenceschopný a inovativní region, Cíl 2 – Jsme plnohodnotný region, Cíl 3 – Jsme region zaměřený do budoucnosti).

V Evropě postupně vznikají tzv. makroregiony a jedním z nich je Evropský region Dunaj – Vltava, který propojuje příhraniční regiony Česka, Rakouska a Bavorska. Elementární roli v tomto regionu hraje Euroregion Šumava – Mühlviertel, protože se nachází ve středu územně vymezeného nového evropského regionu. Evropský region, který vznikl dne 30. 6. 2012, je trilaterální pracovní společenství sedmi partnerských regionů – Horního Rakouska, dolnorakouského Mostviertelu a Waldviertelu, Dolního Bavorska s Altöttingem, Horní Falce, Plzeňského kraje, Jihočeského kraje a Kraje Vysočina. Jednou ze sedmi perspektivních oblastí rozvoje je i cestovní ruch.

V Jihočeském kraji byla v roce 1994 založena čtyřmi městy Jihočeská centrála cestovního ruchu. Od roku 2001 spadají kompetence cestovního ruchu pod Jihočeský kraj. S ohledem na velmi rozlehlé území Šumavy ovlivňují rozvoj cestovního ruchu i Správa národního parku a Správa chráněné krajinné oblasti Šumava či Regionální rozvojová agentura Šumava. Z hlediska turistických regionů, vymezených Českou centrálou cestovního ruchu-CzechTourism, se území Jihočeského kraje člení do dvou turistických regionů určených pro marketingovou podporu příjezdového cestovního ruchu. Těmi jsou Jižní Čechy a Šumava, které tvoří stejnojmenné turistické oblasti, jež jsou určeny pro marketingovou podporu domácího cestovního ruchu.

Intenzivní spolupráce v rozvoji cestovního ruchu je navázána mezi sousedními obcemi Lipno nad Vltavou a Loučovice. Zastupitelstva obou obcí zřídila dne 5. 3. 2014 pracovní skupinu pro koordinaci při realizaci společných projektů přesahujících rámec jedné obce. Dne 22. 1. 2015 Zastupitelstvo obce Loučovice vzalo na vědomí zpracování studie rozvoje obce Loučovice – turistické středisko, dne 24. 2. 2015 schválilo členství v budoucím dobrovolném svazku obcí s názvem „Divoká voda Loučovice“ za účelem prosazování společných zájmů s obcí Lipno nad Vltavou, jehož předmětem zájmu budou úkoly v cestovním ruchu a dne 26. 3. 2015 schválilo

stanovy dobrovolného svazku obcí s názvem „Svazek obcí divoká voda Loučovice“ a smlouvu o vytvoření dobrovolného svazku obcí Lipno nad Vltavou a Loučovice. Zastupitelstvo obce Lipno nad Vltavou dne 18. 3. 2015 rovněž schválilo Smlouvu o vytvoření dobrovolného svazku obcí „Svazek obcí divoká voda Loučovice“ a Stanovy tohoto dobrovolného svazku obcí.

Nabídka a poptávka v cestovním ruchu

Klíčovou destinací pro letní rekreaci v mikroregionu je v současné době oblast levého břehu vodní nádrže Lipno, kde se také koncentruje vyšší počet zařízení nabízejících služby cestovního ruchu (ubytování, stravování, kultura, sport atd.). Rozvoj cestovního ruchu v horských regionech je na jedné straně ovlivňován především přírodními předpoklady, avšak na druhé straně jsou v těchto regionech komplikovanější podmínky pro zástavbu či dopravní propojování sídel. Nevyhnutelné je rovněž respektování limitů pro zatížení území, aby nedošlo k degradaci sídla neúnosným využitím prostoru pro rekreaci. Tento poměr se vyjadřuje prostřednictvím rekreační kapacity. Vyšší nadmořská výška, členitost terénu a tomu odpovídající klimatické podmínky podtrhují charakteristiku horských regionů, díky kterým se stávají v cestovním ruchu atraktivnějšími než nížinaté oblasti.

Vzhledem k obtížnějšímu vedení dopravních liniových staveb a nižší propojitelnosti sídel dochází k prodloužení dojížďkových dob do městských sídel v údolích, díky kterým jsou lidé na trhu práce z těchto důvodů znevýhodněni a v řadě případů se stává pro ně cestovní ruch a terciární sektor národního hospodářství jednou z možných pracovních příležitostí v konkrétní destinaci cestovního ruchu. Využití volného času prostřednictvím rekreace a volného času má zásadní vliv jak na rozvoj sídel, tak především na tvorbu pracovních míst, jejichž počet je základním indikátorem pro vykazování efektů cestovního ruchu pro obec či jinou územní jednotku.

Díky unikátním přírodním podmínkám spadají často alespoň částečně tyto regiony do tzv. maloplošných či velkoplošných zvláště chráněných území. Tato území jsou charakteristická malými či žádnými zásahy člověka, avšak ochrana přírody je často významným limitem v dalším rozvoji obce, oblasti či širšího regionu. V České republice se zpravidla jedná o chráněné krajinné oblasti a národní parky. V horských regionech se projevují vlivy různých zájmových skupin:

a) zájmy rezidentů – podnikatelské příležitosti se sezónními výkyvy, přijatelná časová a vzdálenostní dojížďka do zaměstnání, škol, úřadů, k lékaři;

b) zájmy rekreačního využití – zajištění určitého standardu služeb s cílem udržení konkurenceschopnosti destinace na trhu cestovního ruchu:
    - podhůří a nižší hory – odpočinková rekreace, turistika (pěší, cyklo, běžecká, lyžařská, hipo apod.);
    - hory – sport;
    - vysokohorské podmínky – horolezectví a extrémní sporty;
c) zájmy návštěvníků – využití přírodních atraktivit a odpočinek, využívání nabídky poskytovatelů služeb;
d) zájmy soukromého sektoru – zemědělství, průmysl (např. těžba nerostných surovin), cestovní ruch;
e) zájmy ochrany přírody – zástavba území, zásahy do přírody kvůli výstavbě areálů pro masově provozované sporty – např. lyžařské areály, běžecké trasy, parkovací plochy;
f) zájmy veřejného sektoru (obcí) – poskytování veřejných služeb, daňová výtěžnost a místní poplatky, tvorba pracovních míst.

Největší zájem na rozvoji cestovního ruchu v horských oblastech mají především poskytovatelé služeb v cestovním ruchu a představitelé místní samosprávy. Zde se jednoznačně projevuje nutnost spolupráce mezi zástupci veřejného sektoru a soukromé sféry (PPP – Public-Private Partnership). Jedním z nejvýznamnějších cílů je odstranění nerovnoměrnosti v počtu příjezdů návštěvníků do destinace v průběhu roku a eliminace sezónních výkyvů. Řada zaměstnání se stává čistě sezónními (např. vodní záchranáři, vlekaři) a vzrůstá tlak na existenci mimosezónního zdroje obživy. V horských regionech tak dochází k doplňování tradičních zimních aktivit o atrakce nově vybudované, např. cyklostezky, bobové dráhy, lanová centra, parky pro horská kola či in-line brusle apod.

Při rostoucím tempu růstu a rozvoji cestovního ruchu dochází v horských oblastech i ke konfliktům, které lze charakterizovat následovně:

a) využívání stejných tras a komunikací různými druhy dopravy s různou rychlostí – pěší, cyklisté, bruslaři, lyžaři, jezdci na koních, motorizovaná doprava;
b) zatížení území novou zástavbou – rozšiřování nabídky a kapacit zařízení;
c) propojování areálů – prostřednictvím cyklostezek či lanovek a vleků, které však snižují jedinečnost destinace;
d) výstavba apartmánových bytů – komplexy jsou ve vlastnictví majitelů s trvalým pobytem mimo obec a jsou využívány buď k občasné rekreaci, nebo k pronájmům

(timesharing, sdílená ekonomika) a zároveň vytlačují klasická ubytovací zařízení (penziony, hotely, ubytovny).

Marketingové řízení cestovního ruchu v mikroregionu Lipenska

Marketingové řízení cestovního ruchu v mikroregionu Lipenska je dlouhodobý proces, který směřuje k ovlivňování množství a složení poptávky v destinaci a k jejímu časovému a prostorovému rozložení. Je založeno na spolupráci a partnerství soukromého, veřejného a neziskového sektoru tak, aby byly uspokojeny potřeby všech stakeholderů (aktérů, podílníků) v destinaci. Klíčoví stakeholdeři destinace jsou identifikováni před započetím procesu marketingového managementu destinace z místních podnikatelských subjektů, orgánů veřejné správy a neziskových organizací. Významnými stakeholdery jsou místní obyvatelé (rezidenti) destinace, pro které odpovědně plánovaný rozvoj cestovního ruchu představuje zvýšení kvality jejich života.

Cílem marketingového řízení cestovního ruchu v destinaci je propojit nabídku destinace s poptávkou po destinaci a uspokojit tak potřeby všech stakeholderů. Základním nástrojem pro marketingové řízení destinace je marketingový plán, na jehož zpracování i realizaci se podílejí klíčoví stakeholdeři, jejichž aktivity koordinuje organizace destinačního managementu (DMO). Ta je zodpovědná za zpracování marketingového plánu destinace, jeho realizaci a hodnocení. Zpracovává pravidelně obchodní (byznys) a marketingový plán na období jednoho roku až dvou let. Obsahem je stanovení role DMO, na co se chce zaměřit, hodnocení tržních příležitostí a stanovení TOP trhů pro marketingovou komunikaci, stanovení klíčových segmentů a jejich profilu a z toho odvozeného komunikačního mixu a volby prodejních kanálů. Marketingový plán destinace odráží základní směry politiky cestovního ruchu na úrovni regionální, národní a nadnárodní. Zároveň slouží jako východisko pro zpracování podnikatelských plánů v destinaci a nastavení systému podpory rozvoje destinace ze strany veřejného sektoru.

Cíle marketingového plánu jsou formulovány na základě obecně platných požadavků maximalizace pozitivních efektů a minimalizace efektů negativních. Dalším významným požadavkem na formulaci cílů je konkurenceschopnost a udržitelný rozvoj cestovního ruchu v destinaci. Destinace, která chce trvale uspět v nelítostné globální konkurenci, musí nastavit strategický směr pro marketingové aktivity, sjednotit aktivity jednotlivých stakeholderů na trhu cestovního ruchu a vyvíjet společně tlak na investice do podpory rozvoje cestovního ruchu.

Vyspělé zahraniční destinace využívají již od 90. let minulého století koncepty marketingového řízení destinací, které zahrnují řadu provázaných aktivit. Ve stručnosti jde o proces vyjádřený zkratkou AOSTC – analýza (A, analysis), stanovení cílů (O, objectives), strategie (S, strategies, taktika (T, tactics), realizace a kontrola (C, controls). Podrobněji pak lze vymezit jednotlivé fáze a kroky:

1. marketingový výzkum a situační analýza, analýza tržních příležitostí;
2. určení vize a poslání destinace;
3. formulace cílů destinace;
4. identifikace strategických jednotek obchodu (SBU) a nových příležitostí;
5. formulování strategie destinace;
6. plánování marketingových programů (marketingový mix);
7. realizace strategie destinace;
8. kontrola, měření a hodnocení marketingového úsilí.

Cestovní ruch je v posledních desetiletích významnou ekonomickou činností s příznivým dopadem na hospodářský rozvoj a zaměstnanost díky svému kumulovanému rozvojovému potenciálu (multiplikačním efektům). Pro regiony, které mají potenciál pro kvalitní volnočasové aktivity a jsou ho schopni využít, je cestovní ruch i do budoucnosti významnou rozvojovou prioritou.

Marketingový plán destinace je nástrojem marketingového řízení, který koresponduje s dalšími rozvojovými plány území. Je zpracováván obvykle jako dlouhodobý (zhruba na pět let), který určuje základní směřování destinace a na něho navazují krátkodobé plány (na období jednoho roku nebo delší). Tyto plány mají většinou formu realizačního marketingového plánu a představují konkrétní plán činností (pro cílové trhy, komunikační mix, kontrola činnosti, způsoby měření a hodnocení očekávaných výsledků). Hlavní realizátor marketingové strategie je organizace destinačního managementu, která plánuje a následně realizuje aktivity spojené s realizací marketingového plánu. Úspěšné plánování i realizace marketingového plánu je podmíněna spoluprací a smluvním partnerstvím všech klíčových podílníků (stakeholderů) v destinaci po celou dobu procesu. Organizace destinačního managementu si v rámci marketingového řízení destinace zpracuje plán pro vlastní činnosti, ve kterém definuje svoji roli v řízení destinace a činnosti, za které je zodpovědná (analýza trhu – tržních segmentů, profil klíčových segmentů a jejich spotřební chování, cíle pro klíčové segmenty a nástroje integrované marketingové komunikace). Všechny cíle jsou stanoveny jako měřitelné a zároveň jsou

stanoveny indikátory pro jejich měření a způsoby získávání dat pro vyhodnocování stanovených indikátorů.

Níže je zpracován výchozí rámec pro marketingovou strategii cestovního ruchu destinace Lipensko k doplnění a konkretizaci podle záměrů DMO a ostatních stakeholderů v destinaci.

Cíle destinace

Cíle destinace Lipensko lze stanovit jako finanční, obchodní, společenské odpovědnosti apod. Vedle cílů je možné formulovat záměry, které mají obecnější charakter (posílení značky destinace, zlepšení image destinace apod.). Cíle by měly být formulovány jako SMART cíle. Je možné rozdělení na kvantitativní cíle (nárůst ukazatelů poptávky, opakovanost návštěv atd.) a kvalitativní cíle (zvýšení hodnoty značky, které odráží vnímání návštěvníků, růst spokojenosti návštěvníků apod.). Dále je možné formulovat ekonomické cíle DMO s ohledem na finanční prostředky, které DMO vydává na svoji činnost (spokojenost stakeholderů s činností DMO a hodnocení přínosů činnosti DMO pro dosažení cílů jednotlivých stakeholderů). Formulace cílů vychází z formulované vize destinace a poslání organizace destinačního managementu.

Vize destinace je postavena na jejích silných stránkách a klíčových konkurenčních výhodách. Měla by ukazovat směr vývoje zhruba v desetiletém horizontu a měla by obsahovat atributy, které jsou využitelné na různých trzích a pro různé segmenty. Vize a její atributy by měly být provázány s krajskou a národní vizí a musí se s ní ztotožnit i další subjekty (stakeholdeři), kteří ji budou naplňovat. Poslání DMO formuluje základní směr činností, které zajistí naplnění vize a marketingové strategie. Návrh cílů destinace Lipensko:

- Zvýšit výdaje návštěvníků.
- Dobrý poměr mezi kvalitou a cenou.
- Partnerství v destinaci.
- Kooperace s destinacemi.
- Diverzifikace produktu.

Pro konečné cíle je třeba stanovit ukazatele a způsob měření jejich dosažení (Tabulka 21).

Tabulka 21 Struktura marketingové strategie cestovního ruchu destinace Lipensko

Co chceme	Na co se zaměříme	Jak to dokážeme	Jaké schopnosti a kompetence potřebujeme	Jaký systém potřebujeme
Propojit lidi v destinaci	Domácí návštěvníky (rodiny s dětmi)	Budováním značky s vysokou hodnotou pro návštěvníky	Řídit destinaci jako firmu s využitím strategického marketingového managementu	Zavést systém řízení inovací a změn
Plnit očekávání návštěvníků	Aktivní návštěvníky	Diverzifikovaným produktem (sestavením produktových řad)	Dostávat relevantní data a být schopni je pravidelně vyhodnocovat	Mít výkonné a schopné pracovníky v DMO
Více osobních doporučení od spokojených návštěvníků	Opakované návštěvníky	Animačními (zážitkovými) projekty	Zavedením konceptu Tourism Product Development	Fungující smluvní partnerství v destinaci

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Klíčové oblasti a kompetence pro řízení destinace Lipensko

Pro jednotlivé oblasti je nutné zpracovat výchozí situační analýzu a následně stanovit směr a cíle pro další rozvoj a opatření pro jejich naplnění s ohledem na finanční a kapacitní možnosti DMO. DMO musí mít dostatečné kompetence pro jednotlivé oblasti řízení.

- Stanovení konkurenčních výhod destinace

Stanovení konkurence destinace Lipensko je možné provést na základě sledování kvantitativních ukazatelů (počet příjezdů do destinací a počet přenocování) a kvalitativních ukazatelů (vnímání destinace návštěvníky, cenová hladina vs. kvalita služeb atd.). Hlavní konkurenti destinace Lipensko jsou vodní nádrže na vltavské kaskádě (Orlík, Slapy), Liptovská Mara, dále Serfaus-Fiss-Ladis či Neziderské jezero.

- Spolupráce a součinnost

Efektivní, účelná a účinná spolupráce vyžaduje zavedení dlouhodobého konceptu řízení destinace. Koncept je založen na zesílení kooperace producentů služeb ke zlepšení výkonů destinace. Je silně zaměřen na měnící se požadavky zákazníků. Destinace musí identifikovat

strategické jednotky obchodu (SBU) a nové příležitosti, které jsou vždy relevantní pro tržní segmenty destinace. Účinný koncept vyžaduje decentralizaci struktury producentů v destinaci a jejich specializaci na konkurenceschopné (jedinečné, kvalitní) služby. DMO pak koordinuje aktivity jednotlivých stakeholderů v tvorbě a distribuci klíčových produktů destinace. Důležitým předpokladem spolupráce je podíl klíčových stakeholderů na přípravě a realizaci marketingové strategie. Efektivní spolupráce je budována v systému smluvního partnerství na principu síťování, klastrů a/nebo Tourism Learning Area.

- Zákazníci

Chování zákazníků při plánování cest se mění a jejich očekávání týkající se rozsahu a kvality služeb v destinaci rostou. Zákazníci stále silněji rozhodují o rozvoji destinace, a proto musí být jejich požadavky (i přání a tužby) hlavním směrem při plánování marketingových aktivit. Musíme znát požadavky našich (budoucích) zákazníků a nabídnout jim splnění jejich očekávání. Z průzkumu vyplynulo, že hlavním důvodem návštěvy Lipenska je relaxace a odpočinek, aktivní dovolená a čas strávený s rodinou. Pozitivní zkušenosti návštěvníků jsou pozváním pro další (nové) návštěvníky. Z průzkumu lze potvrdit, že návštěvníci Lipenska (opakovaně) přijeli díky vlastní dobré zkušenosti, na doporučení známých a na základě dobré image destinace. Proto je nutné směřovat marketingové aktivity zejména do přípravy kvalitních zážitků, které naši návštěvníci v destinaci očekávají. Zároveň je nezbytné podporovat malé a střední podniky s přímým kontaktem na loajální zákazníky a zapojit je do budování značky a zvýšení loajality k destinaci.

- Příležitosti (výsledky analýzy)

Ubytovací zařízení – struktura, kvalita
Atraktivity – využitý a nevyužitý potenciál destinace
Pracovní příležitosti
Změny ve financování – vlastní finanční zdroje destinace, podpora ze strany kraje, podpora ze strany státu, příležitosti mezinárodních projektů

- Změny a inovace

A. Stanovení segmentů s vysokým potenciálem a určení klíčových segmentů
Při stanovení klíčových segmentů vycházíme z analýzy dat a stanovujeme TOP segmenty. Vedle geografické segmentace uplatňujeme principy psychografické segmentace. Návrh TOP segmentů pro destinaci Lipensko:

a) geograficky

- zahraniční trh – Rakousko (příhraničí), Nizozemsko, Německo, Slovensko
- domácí trh – Praha a střední Čechy

b) psychograficky

- objevitel
- pohodář
- hravá rodina
- sportující rodina
- kulturní nadšenec
- adrenalinový nadšenec

B. Produkty a produktové řady

Proces tvorby produktů (Tourism Product Developmnet) je základem úspěšné marketingové strategie. Pro destinaci představují klíčové produkty konkurenční výhodu. Vycházejí z analýzy potenciálu destinace a ze stanovení relativních konkurenčních výhod v porovnání s konkurenčními destinacemi. Poskytují jedinečné zážitky, které jsou specifické pro destinaci a odlišují destinaci od destinací s podobnou nabídkou. Je to důvod, proč navštívit právě naši destinaci a dát jí přednost před destinacemi s podobnou nabídkou. Konkurenceschopnost produktů je ovlivněna řadou faktorů, z nichž nejvýznamnější je koordinace a spolupráce subjektů poskytujících jednotlivé služby v destinaci, schopnost inovace, kvalita (poměr cena/výkon) a věrohodnost nabídky.

Pro proces tvorby produktu jsou základní následující požadavky:

1. Orientace na zážitek
2. Tvorba produktu – propojení všech klíčových subjektů a vytvoření komplexního produktu pro zákazníka. Zákazník pak kupuje komplexní produkt, který splní jeho očekávání jako celek.
3. Prodej produktu – výběr distribučních cest podle nákupních zvyklostí segmentů, pro které jsou produkty určeny, garance kvality a snadné dostupnosti.
4. Komerční orientace – platforma smluvního partnerství subjektů i mimo sektor cestovního ruchu.
5. Obchodní zaměření produktu – spolupráce s partnery při komunikačních kampaních (podnikatelské subjekty platí poplatek za účast v tvorbě produktu a za lepší pozici

v komunikačních kampaních, sledují účinnost kampaní, vývoj počtu zákazníků a garantují kvalitu poskytovaných služeb).

6. Komunikační téma pro jednotlivé produkty vůči klíčovým segmentům (hodnota pro klienta).
7. Klíčové produkty destinace jsou propojeny s produkty na regionální a národní úrovni. Dochází pak k synergickému efektu při nižších nákladech destinace na marketing.

- Návrh systému produktů pro destinaci Lipensko (ve vztahu k produktovým řadám agentury CzechTourism – Marketingová strategie cestovního ruchu České republiky pro období 2013 – 2020, Obrázek 6)

Obrázek 6 Návrh systému produktů cestovního ruchu pro mikroregion Lipenska

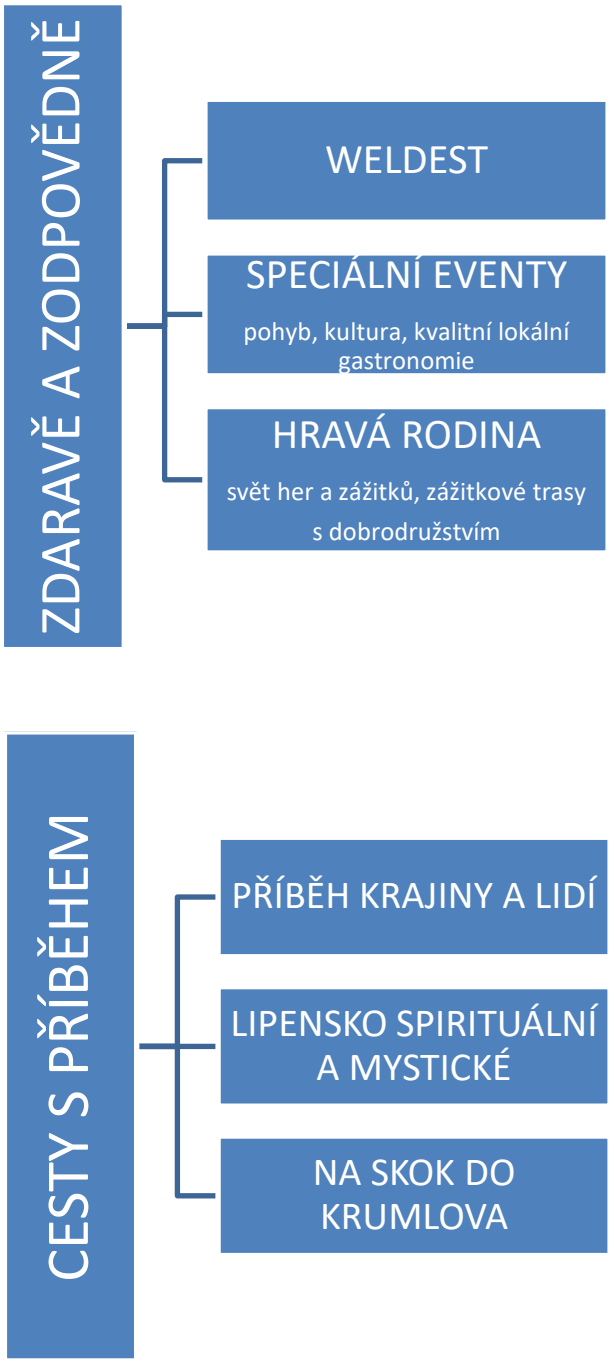

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Budování značky destinace

Budování silné, solidní a diferenciační značky (branding) je jediná cesta k úspěchu v rozvoji destinace cestovního ruchu. Je to základní kámen pro veškerou marketingovou komunikaci a všechny aktivity destinace.

Podle Kotlera je jeden ze „smrtelných marketingových hříchů“ to, že firma (destinace) nezvládá budování značky a komunikační strategii. Budování značky musí být spojováno s atributy,

kvalitami a hodnotami a s řízením všech vztahů se zákazníky destinace (návštěvníci, poskytovatelé služeb). Strategie značky (branding) je hlavním úkolem pro organizaci destinačního managementu, ovlivňuje vnímání destinace návštěvníkem a pomáhá utvářet image destinace. Pro komunikaci značky slouží vizuálně zpracovaný logotyp a jméno značky destinace. Úspěšný branding je podmíněn provázáním jednotlivých úrovní tak, aby byl již z logotypu zřejmý celý systém tvořící značku destinace. Značka je konkurenční výhoda destinace – je to závazný příslib unikátních zážitků, které návštěvníci chtějí v destinaci prožít, ale také závazek kvality všech služeb, které jim umožní zážitek prožít.

Současný požadavek na značku je také její diferenciace. Značka typu „u nás je krásně, přijeďte“ nestačí. Je třeba budovat značku s větším emociálním apelem na potenciální návštěvníky tak, aby v nich vyvolala představu, že právě zde se splní jejich očekávání kvalitních zážitků a že musí destinaci navštívit. Pro budování značky je nezbytný průběžný marketingový výzkum postojů návštěvníků ke značce, stejně tak průzkum postojů stakeholderů v destinaci.

V procesu budování značky je třeba neustále rozvíjet a podporovat pozitivní emociální vztah mezi destinací a návštěvníky. Tento proces musí být dlouhodobý a řízený. Hlavním odpovědným subjektem za strategii značky je organizace destinačního managementu. Jejím úkolem je vytvářet společně diferenciovanou nabídku destinace pod společnou značkou. Jednotlivé subjekty musí respektovat přislíbené hodnoty pro klienta, které jsou jádrem marketingové komunikace.

Marketingová komunikace je zaměřena na motivaci klientů, aby Lipensko patřilo k TOP destinacím na jejich „must-see“ listu („musím vidět“). Destinace Lipensko je schopná ukázat, že dokáže uspokojit požadavky tržních segmentů. Podporuje průběžné vzdělávání a předávání zkušeností mezi stakeholdery v destinaci a posiluje profesionalitu v marketingovém řízení destinace. Měří výsledky svojí činnosti a promítá je do systematického plánování dalšího rozvoje. Proces budování značky zahrnuje:

a) předpoklady pro budování značky;
b) ikonické zážitky;
c) image a vnímání destinace.

A. Předpoklady pro budování značky

Jádrem pro budování silné značky je definování USP (Unique Selling Propositions) a SEP (Strategische Erfolgsposition) pro destinaci Lipensko. Jako hlavní USP je možné definovat následující:

- příroda – NP a CHKO Šumava, Stezka korunami stromů;
- tradice – slavnosti Schwarzenberského plavebního kanálu, tradiční výrobky, technické památky;
- kultura a kulturní krajina – stopy předků, spirit – Vyšší Brod, Hořice na Šumavě, Rožmberk nad Vltavou;
- přátelští lidé.

Jako hlavní SEP je možné definovat následující:

- geografická poloha (kooperace s Rakouskem) – společná destinace s vysoce atraktivní nabídkou, pětihvězdičkový ski areál;
- olympijský park pro další roky;
- sport a pohyb – rozmanitost sportovních aktivit a kvalitní infrastruktura – vodní nádrž (v létě – břehy, vodní sporty, řeka Vltava (sjízdnost po celý rok), divoká voda, Šumavský Everest, v zimě – nejdelší bruslařská dráha v Česku zdarma, ze sjezdovky přímo do vrcholků stromů na Stezce korunami stromů);
- storytelling – využít výstavu Dávné stopy – nové cesty (k animaci);
- Lipno Card.

B. Ikonické zážitky

Stanovit kombinaci unikátních zážitků, které budou komunikovány jako ikonické zážitky pro destinaci Lipensko. Tvoří diferenciační konkurenční výhodu oproti dalším destinacím a důvod pro návštěvníky, aby se vrátili. Mezi návrhy lze uvést:

- Z lyží rovnou do korun stromů;
- Bruslení na zamrzlém Lipně;
- Olympiáda každý rok.

C. Image a vnímání destinace

Image destinace je postaveno na identitě destinace a také na národní identitě. V kontextu s pozitivní image a negativním image se vyvíjí vnímání destinace klienty. Vnímání destinace

je více než realita a má rozhodující význam při rozhodování a spotřebním chování klienta. Proto destinace pracují na umísťování destinace na trhu cestovního ruchu (positioning) a využívají k tomu klíčové produkty a konkurenční výhody v porovnání s ostatními destinacemi. Důležitá je diferenciace produktu, odlišení se od ostatních destinací a záruka kvality. Úloha DMO spočívá ve sledování a vyhodnocování vývoje vnímání a image destinace zákazníkem. Sleduje, jak vnímají destinaci návštěvníci jako celek, jaké zážitky považují za TOP a jak jsou spokojení s poměrem cena/hodnota/vlastní očekávání. Marketingovou komunikací cílí na hodnotu produktu pro zákazníka. Zajišťuje distribuci produktu s maximálním pohodlím pro zákazníka.

Vybudování systému pro implementaci marketingové strategie

Pro realizaci marketingového plánu je zapotřebí vytvořit manažerský systém, který umožní stanovit klíčové faktory úspěchu a realizovat činnosti, které vedou k úspěšné realizaci strategie. Jeho nedílnou součástí je sledování konkurenceschopnosti destinace, klíčových faktorů úspěchu, komunikace se zákazníky, kooperativní marketing. Systém podporuje strategická rozhodnutí pro realizaci marketingové strategie, kdy leaderem destinace s kompetencemi pro realizaci marketingové strategie je organizace destinačního managementu.

Konkurenceschopnost – současná pozice Lipenska ve srovnání s konkurenty, uplatnění diferencovaného marketingu (specifické produkty zacílené na konkrétní segmenty), měření, hodnocení – změny akčních plánů, kooperativní marketing.

Klíčové faktory úspěchu – Strategické partnerství, strategické aliance

Základem je propojování DMO a poskytovatelů služeb se zákazníky a rezidenty. Cílem je získávat relevantní data (kvantitativní a kvalitativní) a informace, aby bylo možné v reálném čase plánovat opatření dle skutečných potřeb návštěvníků. Destinace Lipensko musí být výjimečná ve sběru, analýze a vyhodnocování dat, aby byla schopná optimálně přizpůsobit nabídku s hodnotou odpovídající požadavkům návštěvníků (pro opakovanou návštěvu a nových návštěvníků). DMO musí informovat a vysvětlovat cíle a postupné kroky v naplňování marketingové strategie pro všechny stakeholdery. Objasňovat jim jejich podíl na lepších výsledcích jak pro destinaci jako celek, tak pro jejich organizaci či firmu. Musí být schopná propojit cíle DMO s cíli jednotlivých organizací a firem a vytvářet tak měřitelný synergický efekt.

- Komunikace se zákazníky

Budování značky destinace je podmíněno efektivní komunikací s (budoucími) zákazníky a je zaměřena na propojení očekávání a motivace návštěvníků k cestě do destinace prostřednictvím ikonických, inspirativních zážitků a snadno dostupných, kvalitních a komplexních informací pro naplánování jejich pobytu před cestou a během jejich pobytu v destinaci. V komunikaci s budoucími, opakujícími i novými zákazníky hraje zásadní roli cena. Proto je jedním z hlavních cílů DMO v rámci kooperace se subjekty v destinaci zajistit dobrý poměr mezi kvalitou a cenou. Servis pro návštěvníky – zajistit ucelený soubor a kvalitu informací, dosažitelných vždy a všude – network informačního a rezervačního servisu pro návštěvníky, podpora rozvoje pozoruhodných zážitků – programy, eventy, sdělování zážitků – WOM (word of mouth) – podpora kvality zážitků, sociální sítě, storytelling – osobní prožitky návštěvníků na základě objevování Lipenska z perspektivy lidí, kteří zde žili a dnes žijí (tajemství rodu Schwarzenberků, zapomenuté příběhy osobností i obyčejných lidí, místa paměti).

- Kooperativní marketing

Důležitá je motivace podnikatelského sektoru k tomu, aby posiloval společnou značku a podílel se na společném marketingu. Pro kooperativní marketing je třeba stanovit měřitelné cíle, které se odvíjejí od cílů marketingové strategie destinace. Je možné se dohodnout na dlouhodobějších cílech, jako např. spoluvytváření systému sběru a hodnocení informací a dat za celou destinaci jako základ pro společné rozhodování o strategii a její realizaci. Dalším dlouhodobým cílem může být maximalizace dopadu marketingových nástrojů a minimalizace nákladů na marketing (synergický efekt marketingových nástrojů) nebo měření ROI pro podnikatelské subjekty. Přínosem je pak silnější kooperace mezi subjekty v destinaci, zajištění možnosti subjektů podílet se na rozhodování o dalších směrech růstu cestovního ruchu v destinaci a větší míře odpovědnosti za společná rozhodnutí. Dalším přínosem je společná orientace na zážitky pro návštěvníky jako kritický faktor budování a úspěchu značky destinace.

V kooperativním marketingu je třeba vytvářet konkrétní programy pro příhraniční spolupráci – společné projekty (průvodce Grenzgenial) a další. Krátkodobé programy kooperativního marketingu je třeba plánovat jako jednoleté, tematické. Témata pro jednotlivé roky se stanovují s předstihem 2 – 3 let, aby mohla DMO koordinovat aktivity jednotlivých subjektů v destinaci a připravit cílenou komunikační kampaň. Stanovení témat by mělo zohlednit témata pro destinaci Česká republika (agentura CzechTourism), případně regionální témata (krajská DMO) nebo přeshraniční (euroregion).

- DMO jako leader destinace

DMO musí garantovat proces učení se a předávání poznatků dobré praxe napříč všemi stakeholdery v destinaci. DMO je zodpovědná za vytváření excelentních klíčových produktů destinace k posilování diferencované značky a za použití efektivních nástrojů komunikace vůči zdrojovým trhům. DMO koordinuje aktivity partnerů v destinaci s respektem ke společným cílům a ke specifické roli jednotlivých stakeholderů při realizaci marketingové strategie.

A. Lidé

Zaměstnanci DMO jsou vybíráni podle znalostí, schopností a dovedností, které odpovídají pozici a úkolům v organizaci DMO. Zaměstnanci zvyšují svoji kvalifikaci průběžně s novými trendy v řízení destinace.

B. Technologie

Schopnost využívat moderní technologie k analýze a hodnocení kritických faktorů úspěchu. Využívat moderní technologie v marketingové komunikaci.

C. Procesy

Vytvořit efektivní struktury partnerských vztahů v destinaci pro sběr a hodnocení dat. Strukturu využít pro proces Tourism Product Development.

D. Měření

Pro implementaci marketingové strategie je nutné nastavit sadu indikátorů jako klíčové ukazatele výkonnosti (KPI). Při sestavování sady indikátorů je nutné vycházet z reálné možnosti získávat data od institucí a podnikatelských subjektů a možnost realizovat průzkumy spokojenosti zákazníků (návštěvníků) destinace.

Příkladem KPI může být spokojenost stakeholderů s činností DMO, zapojení stakeholderů do brandingu, růst počtu přenocování, růst výdajů návštěvníků v destinaci – prodej karty destinace, výdaje i mimo cestovní ruch, účinnost komunikačních kampaní – počet partnerských smluv v rámci partnerského marketingu; využití on-line sociálních sítí (C2C); internet – newsletter a jeho odběr, počet rezervací přes internet DMO, počet blogů, které identifikují nebo vytváří podporu destinace; mobilní aplikace – počet využití přímo v destinaci.

I.4. Terénní šetření v obcích Svazku Lipenských obcí

Řízené rozhovory a dotazníkové šetření v terénu v podobě kvalitativního výzkumu probíhalo v mikroregionu Lipenska v zimní etapě (březen 2016) ve spolupráci se společností KPMG a v letní etapě (červenec 2016). Na obou etapách se podíleli studenti vysoké školy, aby bylo možné zajistit dostatečný počet respondentů, kterých bylo 384. Byly stanoveny čtyři základní skupiny dotazovaných, pro které byl sestaven odpovídající dotazník:

- veřejná správa – celkem 15 respondentů;
- podnikatelské subjekty – celkem 29 respondentů;
- místní obyvatelé – celkem 133 respondentů;
- návštěvníci – celkem 207 respondentů.

I.4.1. Veřejná správa

Z pohledu veřejné správy, kterou zastupovali zpravidla starostové obcí, byla kvalita infrastruktury hodnocena v podstatě pozitivně kromě vybraných úseků cyklostezek. Zástupci obcí považují za největší problémy mikroregionu stárnutí obyvatel a odchod mladých obyvatel do městských center, nedostatek kvalifikované pracovní síly a nadměrný stupeň ochrany přírody a krajiny, který často brání rozvoji území.

Z 15 respondentů patří mezi nejčastěji zmiňované silné stránky obce atraktivita obce pro turisty a výhodná/strategická poloha obce, a to z 23,7 %. S 18,4 % následuje dobrá občanská vybavenost a dlouhodobá politická stabilita (15,8 %). Za slabé stránky považovali zástupci obcí zpravidla varianty pod možnou odpovědí Jiné, kde se vyskytovala tvrzení, že slabé stránky obce jsou zejména následující:

- chybí odborné znalosti a zručnost pracovní síly;
- nevyhovující infrastruktura cestovního ruchu;
- nedostatek pracovních příležitostí;
- nedostatek nástrojů k motivaci lidí zůstat v regionu;
- absence kvalitního hotelu (alespoň 4*);
- dostupnost z Prahy;
- omezené plochy pro výstavbu.

Potenciál dalšího rozvoje obcí vidí jejich zástupci na prvním místě v rozvoji cestovního ruchu, naopak jako největší hrozbu vnímají vysokou míru byrokracie, nedostatečnou dopravní

infrastrukturu, odchod mladých lidí z regionu a vysoký stupeň ochrany přírody a krajiny. Obce na svém území nejvíce postrádají obvodní oddělení nebo služebnu Policie ČR, dům s pečovatelskou službou (shodně 7,3 %), zubařskou ordinaci, jesle a bankomat (shodně 6,1 %). Výhodou pro rozhodování obcí je politická stabilita a snaha o hledání dohody.

I.4.2. Podnikatelské subjekty

Pro podnikatelské subjekty je největší výhodou mikroregionu jeho atraktivnost, naopak největším problémem je nedostatek kvalifikované pracovní síly, nedostatečná nabídka spojů veřejné dopravy a nedostatek vhodných pozemků pro podnikatelské příležitosti. Řada místních firem plánuje v horizontu tří let svůj další rozvoj.

Na dotazy v rámci tohoto šetření odpovídali zástupci 29 firem z celého mikroreginu Lipenska. Region má svá specifika, která také ovlivňují hodnocení podnikatelského prostředí. Se současnou situací v regionu je s ohledem na další rozvoj podnikání spokojeno 58,6 % firem, ale pouze 3,4 % z nich je velmi spokojeno. Velká část firem hodnotila aktuální situaci jako spíše nevyhovující (celkem 34,4 %) a 6,9 % vyjádřila absolutní nespokojenost se současnou situací. Aktuální situace firem není hodnocena jednoznačně pozitivně, ve stejném duchu je i hodnocení vývoje podmínek za posledních pět let. Pouze jedna firma (3,5 %) označila vývoj obecných podmínek podnikání v jejich obci a v regionu celkově velmi pozitivně. Že se podmínky podnikání ubírají správně a lepším směrem, si myslí 34,5 %, stejná část firem pak nezaznamenala žádnou změnu. Opačný trend, tedy negativní vývoj, sleduje v rozvoji podmínek pro podnikání 27,6 % firem.

Vliv na vývoj podnikání v mikroregionu Lipenska má celá řada faktorů. Hlavní pozitivum vidí firmy především v atraktivitě oblasti (30 %) a její propagaci (18,3 %). Ekonomika obecně je na vzestupné úrovni, právě hospodářský růst (6,7 %) a s tím spojená vyšší kupní síla obyvatel a návštěvníků (celkem 30 %), označili podnikatelé jako další významné prvky, které pozitivně ovlivňují podnikání. Za zmínku určitě stojí i lepší dostupnost vnějšího financování, např. využití dotací. Negativně naopak podle firem ovlivňuje podnikání v regionu především nedostatek kvalitní a kvalifikované pracovní síly (38,5 %). Jako další problém uváděli podnikatelé vysokou konkurenci (15,4 %) nebo snižující se kupní sílu obyvatel a návštěvníků (23,1 %). Vysoká ochrana a regulace v oblasti životního prostředí je pak hlavní překážka pro necelých 6 % dotázaných.

Obecně lze konstatovat, že se obce snaží podnikatelům pomáhat a podporují je i v oblasti investic. Velmi spokojeno s postojem své obce je 8 % firem, spíše spokojeno pak 56 % oslovených firem. Že by obce mohly přispívat k podnikání v obci více a spíše neuspokojivě, vidí situaci 24 % a velmi nespokojeno s postojem své obce v oblasti investic je pak 12 % podnikatelů. Propagace obce a regionu je z pohledu podnikatelů nezbytná. Pochvalu si orgány veřejné správy v této oblasti vysloužily od 72 % oslovených firem, které propagaci vnímají buď velmi dobře (28 %) nebo spíše pozitivně (44 %). Větší snahu by mohly příslušné úřady vyvinout podle zbylých 28 % firem, které propagaci považují za nedostatečnou.

Pro rozvoj mikroregionu Lipenska je důležité také aktivní partnerství na místní či regionální úrovni. Na jeho zlepšování a vytváření společné strategie by se výrazným způsobem chtělo podílet 71,4 % podnikatelů. 28,6 % společností neprojevilo zájem spolupracovat při realizaci rozvojové strategie. Skutečnost, že je Lipensko závislé na cestovním ruchu, dokazuje i tento průzkum. Výhradní nebo částečnou závislost na příjmech z cestovního ruchu potvrzuje 85,7 % firem, zbývajících 14,3 % firem má jiné příjmy mimo sektor cestovního ruchu. Cestovní ruch a návštěvníci mají podstatný vliv na fungování firem v mikroregionu. 81 % firem potvrzuje, že díky turistům mají práci, zakázky, tržby apod.

I.4.3. Místní obyvatelé

Místní obyvatelé hodnotí na mikroregionu kladně blízkost přírody a klidný životní styl. Jako problém vnímají nedostatečnou nabídku pracovních míst. Řada místních občanů velmi pozorně vnímá přínosy, které plynou z rozvoje cestovního ruchu na Lipensku.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 133 rezidentů, kteří byli nejčastěji dotazováni v Horní Plané (28,6 %), Loučovicích (18,8 %), Frymburku (15,8 %) a Lipně nad Vltavou (14,3 %), naopak tazatelé nebyli úspěšní při dotazování ve Stožci a Ktiši. Nadpoloviční většina respondentů pracuje v obci, ve které žije (57,5 %) a 30 % dojíždí do místa vzdáleného do 15 km na území České republiky. Dojížďku za prací do zahraniční vykázali v souhrnu pouze tři respondenti. Nejčastěji ke své cestě do práce používají osobní automobil (46,2 %) nebo chodí pěšky (37,8 %). Celkem 58,3 % rezidentů z Lipenska nepracuje v sektoru cestovního ruchu, ale v jiné ekonomické oblasti mimo cestovní ruch. Přímo v cestovním ruchu pracuje 25,2 % a nepřímo 16,5 %. Nejčastěji si lidé vydělají v hrubém příjmu do 14 999 Kč měsíčně (42,9 %), 22,7% se pak pohybuje v rozmezí od 15 000 Kč do 19 999 Kč a 20,2 % v rozmezí od 20 000 Kč do 24 999 Kč hrubého za měsíc.

Lidé nejčastěji považují za svůj domov obec (36,7 %), ve které bydlí, což je pro rozvoj každé obce velmi příznivý výsledek. Bohužel stejné procento respondentů se omezuje na svůj dům nebo byt, což bývají lidé, kteří se neúčastní veřejného života obce, často se jedná o obyvatele, kteří v obci nebydlí dlouho. S myšlenkou domova se obyvatelům mikroregionu Lipenska nejčastěji pojí slovo „klid“ a „příroda“. Další klíčová slova znázorňuje tzv. slovní mrak (Obrázek 7).

Obrázek 7 Slovní mrak vystihující slova pojící se s domovem na Lipensku

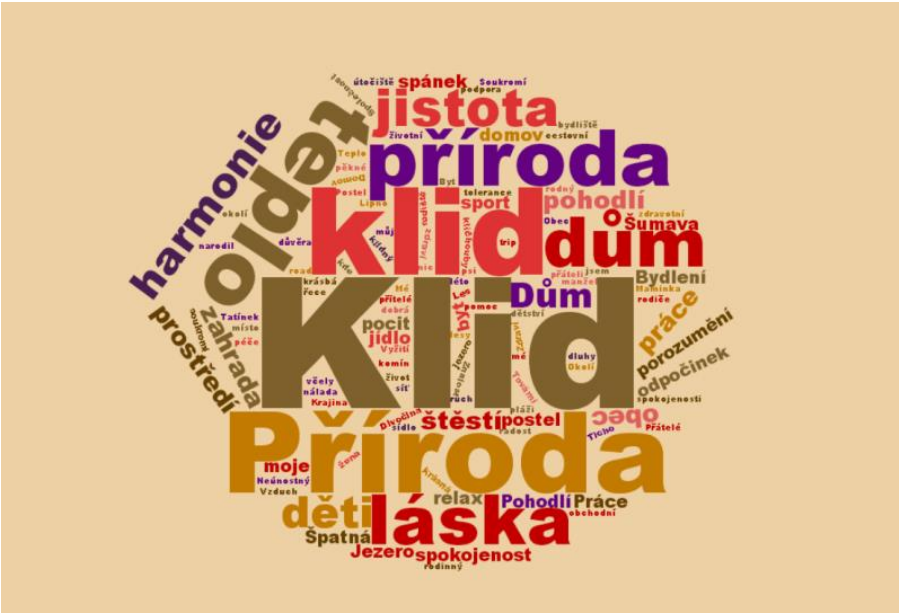

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Nejvíce místní obyvatelé oceňují na mikroregionu Lipenska blízkost přírody a klid. Zde je potřeba si klást otázku, do jaké míry a jakým způsobem lze obce rozvíjet, aby nebyl překročen limit tolerance místních obyvatel. Naopak nejvíce nespokojení jsou místní obyvatelé s nedostatkem pracovních příležitostí (31 %) a špatnými vztahy mezi lidmi (15,5 %), následuje špatná zdravotní a sociální péče, respektive její nevyhovující úroveň a zřejmě i dostupnost.
Pokud sloučíme kategorie s pozitivním hodnocením velmi důležité a důležité, pak rezidenti v mikroregionu Lipenska si přejí podporovat vznik pracovních míst ve službách pro rekreaci a volný čas z 89,8 %. Z hlediska bydlení by však chtěli bydlet v klidném a bezpečném prostředí (43,2 %), naopak pouze 2,4 % preferují k bydlení turisticky atraktivní místo. Přínosy cestovního ruchu vnímají místní obyvatelé jako důležité (71,4 %), přičemž 38,6 % vnímá přínosy jako zásadní a 31,8 % je schopnost akceptovat, že z cestovního ruchu plynou nějaké přínosy.

Zajímavou otázkou je, co považují rezidenti za atraktivitu ve svém okolí, na co jsou pyšní. Otázka zněla: „Co byste ukázali návštěvě, která by zde byla poprvé?“ Odpovědi jsou shrnuty ve slovním mraku (Obrázek 8), nicméně 31x zazněla odpověď Stezka korunami stromů, 13x Vítkův hrádek, dále pak Lipno, jezero, přehrada a příroda.

Obrázek 8 Slovní mrak vystihující atraktivity pro místní okolí v mikroregionu Lipenska

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Dále hodnotili rezidenti intenzitu cestovního ruchu v mikroregionu Lipenska v jednotlivých ročních obdobích. Ve všech ročních období převládá hodnocení intenzity cestovního ruchu jako přiměřené až na období léto, kdy je intenzita cestovního ruchu na Lipensku hodnocena místními obyvateli jako vysoká, ale únosná. Toto hodnocení ze strany obyvatel je velmi cenné a přínosné. Podle hodnocení je zřejmé, že rezidenti vnímají vyšší intenzitu cestovního ruchu v letní sezóně oproti té zimní. Čtvrtina obyvatel považuje intenzitu cestovního ruchu v létě za vysokou až neúnosnou, v zimě to je pouze 9 %.

Rezidenti mohli vybírat až tři příčiny, které by vedly k tomu, že by se z Lipenska odstěhovali. Nejčastějším důvodem zhruba z jedné čtvrtiny by to byla ztráta zaměstnání a necelé pětina z důvodu zhoršení ekonomické situace v rodině. Pouze 5 % respondentů by uvažovalo o odstěhování ze svého domova na Lipensku z důvodu vysoké intenzity cestovního ruchu. Nejhůře hodnotí rezidenti v mikroregionu finanční služby (banka, bankomat) a služby veřejné

dopravy, ať už z hlediska pokrytí, jízdního řádu, kapacity či kvality. Naopak nejlépe jsou hodnoceny poštovní služby a vzdělávací služby.

I.4.4. Návštěvníci

Návštěvníci vybírají destinaci Lipensko především z důvodu trávení aktivní dovolené nebo relaxace. Nejčastěji se jedná o rodinnou dovolenou nebo o trávení volného času s přáteli a do mikroregionu přijíždějí především po předchozí zkušenosti nebo na doporučení svých známých. Převážně cestují na Lipensko individuální automobilovou dopravou a ani příjezdové cesty nehodnotí negativně. Většina návštěvníků přijíždí buď na jeden den bez přenocování, nebo na celý týden.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 207 návštěvníků Lipenska. Z toho se 90,3 % nacházelo v době vyplňování dotazníků v obci Lipno nad Vltavou, 5,3 % v Nové Peci a necelé 2,5 % v Horní Plané. Samozřejmě to je ovlivněno výskytem tazatelů, kteří však byli rozmístěni podle aktuální hustoty návštěvnosti v termínu, kdy bylo dotazníkové šetření realizováno.

Očekávaní, se kterými návštěvníci do destinace Lipensko přijeli, se různila, nicméně nejvíce převládala relaxace a odpočinek (27,9 %), následováno aktivní dovolenou (25,1 %). To ukazuje na fakt, že Lipensko je destinací, která dokáže nabídnout jak odpočinek, tak i aktivně strávený čas. Většinou však dochází ke skloubení obojího. S odstupem vyšším než 10 % následoval pobyt v přírodě a čas strávený s rodinou a přáteli.

Lipensko je oblastí vyhledávanou cyklisty, tuto skutečnost potvrdilo i jednoznačně kladné hodnocení infrastruktury pro cyklisty, i když na tuto otázku odpověděla méně než polovina dotázaných (konkrétně 41,5 %). Celkově je však 98,8 % dotázaných s infrastrukturou pro cyklisty buď úplně (48,8 %) nebo spíše (50 %) spokojeno. Na otázku týkající se nabídky veřejné dopravy včetně cyklobusů/skibusů odpověděli téměř všichni dotazovaní, ale značná část návštěvníků veřejnou dopravu v oblasti vůbec nevyužívá (44,4 %). Třetina respondentů (33,2 %) označila frekvenci i pokrytí veřejné dopravy za plně dostačující. 19,5 % návštěvníků by pak uvítalo větší frekvenci spojů. Lepší pokrytí spojů nebo a současně i vyšší frekvenci požadují 3 % dotázaných.

Lipensko je turisticky atraktivní lokalita v zimě i v létě a lidé se sem rádi vrací. Poprvé zde bylo 31 % dotázaných, jinak většina oslovených zde byla již v minulosti. Podruhé nebo potřetí tu

bylo cca 30 % dotázaných a opakovaně v létě i v zimě sem jezdí celá pětina oslovených (22,8 %). Dovolenou na Lipensku vyhledávají především rodiny s dětmi, a to s malými, 29,8 % jsou rodiny s dětmi předškolního věku nebo školáky, 24,9 % jsou rodiny se školáky nebo staršími dětmi. Lipensko je destinací pro dovolenou s partnerem (21,5 %) nebo pro čas strávený s přáteli (14,2 %). Pouze malá část oslovených sem přijela v rámci organizovaného zájezdu, v rámci akce pořádané školou nebo sami bez doprovodu rodiny nebo přátel.

Lipensko je destinací, která láká k delší dovolené, to vyplývá i z odpovědí týkající se dotazu ohledně délky pobytu v mikroregionu. Celkem 41,6 % dotázaných vyhledalo tuto oblast pro týdenní pobyt a 24,2 % sem přijelo na prodloužený víkend (tj. 3 – 4 noci). Pro jednodenní výlet bez přenocování se rozhodla zhruba pětina dotázaných (20,8 %). Na jednu či dvě noci sem přijelo zhruba 5 % osob. Lipensko rovná se Lipno nad Vltavou a Frymburk. Alespoň podle toho, kde byla většina návštěvníků ubytována. Lipno nad Vltavou je vyhledávaným místem, v létě i v zimě sem jezdí více než polovina návštěvníků (52,5 %), následuje Frymburk (18,5 %). Zbylých 20 % návštěvníků bydlelo především v Horní Plané, Černé v Pošumaví, Nové Peci, případně v jiném místě v okolí vodní nádrže Lipno.

Lidé nejčastěji volili ubytování v apartmánu, resp. pronajaté chatě nebo pokoji (36,8 %), v luxusnějším hotelu s 3 a více* (22,7 %) a penzionu (19 %). Pro mnoho návštěvníků a především pro vodáky bylo alternativou ubytování v kempu (téměř 8 %). Na chatu, chalupu nebo ke známým sem přijelo zhruba 7 % návštěvníků. Stravování řeší lidé především v restauraci a restauračních zařízeních. Převážně se tímto způsobem stravovalo na dovolené 37,2 %. Občas nebo výjimečně zašla do restaurace více jak polovina návštěvníků a desetina dotázaných se stravovala vlastním způsobem a do restaurací nechodila.

Lipensko je mikroregion velmi různorodý a mimo hlavní turistická centra nemusí být úroveň infrastruktury a ostatních služeb nesouvisejících s cestovním ruchem tak rozvinutá. Mezi tyto služby se řadí např. síť bankomatů, prodej zboží a obchody, síť čerpacích stanic a ostatní doplňkové služby. Nicméně i s těmito službami jsou návštěvníci převážně spokojeni. Necelých 30 % bylo velmi spokojeno a 57,8 % bylo spíše spokojeno, 12,3 % návštěvníků označilo tyto služby jako nedostatečné a nebyli s nimi spokojeni.

Většina návštěvníků mikroregionu se snaží poznat větší část Lipenska, a proto za zajímavostmi a aktivitami jezdí v rámci celého Lipenska nebo širšího regionu Jižních Čech. To potvrdilo i

64,7 % návštěvníků. 7,5 % využilo služeb i za hranicemi České republiky, a to především v Německu a Rakousku. Zbylých 27,9 % oslovených po kraji necestovalo a dovolenou strávili pouze v místě ubytování.

Určitě i na Lipensku je řada věcí k vylepšení. Jsou to spíše připomínky, nikoliv důvody, proč by se sem návštěvníci znovu nevrátili. Nejčastěji lidé odpovídali a problém vidí v cenách, resp. cenově dostupnějších službách (9,3 %). Lipensko je atraktivní oblast a i ceny tomu bohužel odpovídají. Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem jsou veřejné WC (8,4 %), ať již jejich četnost nebo kvalita. Velmi často také lidé zmiňovali kvalitu a dostupnost služeb mimo cestovní ruch (5,2 %) či delší otevírací dobu obchodů (5,8 %). Zajímavý je také požadavek na rozšíření aktivit pro tzv. mokré počasí, když prší nebo není v zimě sníh (5,2 %). Část návštěvníků by uvítala větší klid v oblasti a méně turistů (7,9 %). Za zmínku ještě stojí připomínka týkající se lepší propojenosti s německými a rakouskými regiony. Pro 27,3 % návštěvníků je vše, tak jak má být a nic jim v mikroregionu neschází.

Jsou však i věci, které návštěvníkům vyloženě vadí a mohly by být důvodem k tomu, že se do mikroregionu již vícekrát nevrátí. Nejčastěji lidé zmiňovali právě ceny za služby a ubytování (16,5 %). Lidé poukazovali také na horší dopravní dostupnost (2,8 %), dopravní infrastrukturu v oblasti (3,2 %) nebo problémy s parkováním (2,8 %). Téměř polovina dotázaných (46,9 %) však nevnímá žádný zásadní problém, který by je odradil od opětovné návštěvy mikroregionu.

Na dovolené lidé nejvíce utrácejí za ubytování, stravování, dopravu, vstupné apod. Průměrná denní částka za osobu závisí samozřejmě i na faktu, jakým způsobem lidé dovolenou tráví a co dělají. Méně než 500 Kč za osobu a den utratilo z našich dotázaných 16,6 %. Třetina osob (33,2 %) měla denní náklady do 1 000 Kč a další více jak třetina osob (34,2 %) vynaložila denně částku mezi 1 001 Kč – 2 500 Kč. Větší finanční obnos pak denně utratilo 16,1 % respondentů.

I.5. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY (S)	SLABÉ STRÁNKY (W)
• vysoká hodnota potenciálu cestovního ruchu • tradiční destinace cestovního ruchu především pro domácí návštěvníky • vodní nádrž Lipno jako unikátní technické dílo v České republice	• disparity (rozdíly) projevující se v celém mikroregionu i mezi jednotlivými obcemi • sezónní výkyvy cestovního ruchu a krátké vrcholy letní a zimní sezóny (s výjimkou Lipna nad Vltavou a spádových obcí)

• NP a CHKO Šumava jako významná přírodní atraktivita • poloha území v blízkosti dopravních koridorů (D3, D4, IV. TŽK) • blízkost kulturních center cestovního ruchu (Český Krumlov, Holašovice, Vyšší Brod) • významný vliv veřejné podpory (ESIF) na rozvoj území • Lipno nad Vltavou jako atraktivní centrum cestovního ruchu pro návštěvníky i investory • nové atrakce cestovního ruchu především v Lipně nad Vltavou (Stezka korunami stromů, Království lesa, bobová dráha, lyžařský areál) • rozsah kapacit a pestrost druhů ubytovacích zařízení	• chybějící zařízení základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu (vyšší třídy ubytovacích zařízení hotelového typu, kongresové centrum, nedobudované cyklostezky) • špatná dopravní dostupnost a nedostatečné napojení mikroregionu na důležitá městská centra v regionálním, nadregionálním i mezinárodním významu • nedostatky v uplatňování principů destinačního managementu (3K – kooperace, komunikace, koordinace) • nedostatečné marketingová prezentace celého mikroregionu jako destinace cestovního ruchu • nedostatečná vnitřní dopravní dostupnost omezující trh práce i rozvoj cestovního ruchu • nízká kvalita poskytovaných služeb v kontextu s cenovou hladinou (ubytovací, stravovací, doplňkové služby) • neodpovídající kvalifikační struktura obyvatel pro rozvoj cestovního ruchu
PŘÍLEŽITOSTI (O)	OHROŽENÍ (T)
• aktivní využívání nástrojů prostorového plánování a snaha řešit regionální disparity • efektivní využívání veřejných zdrojů • aktivní podpora soukromých investic • široké možnosti pro tvorbu nových produktů cestovního ruchu • provázání nabídky destinací Lipenska a Českokrumlovska s cílem vytvořit atraktivní a konkurenceschopnou destinaci cestovního ruchu • využití území bývalého vojenského újezdu Boletice pro rozvojové možnosti cestovního ruchu • využití lokality Hrudkov pro klimatické lázně, případně wellness • alternativní dopravní spojení do Rakouska (Hraničník)	• úroveň ochrany přírody a krajiny bránící rozvoji území • zhoršující se demografické charakteristiky obyvatelstva • nevyužité předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu ve vybraných částech mikroregionu • chybějící pravidla pro řízení cestovního ruchu a způsoby jeho financování v České republice • blízkost významných konkurenčních destinací cestovního ruchu (Hochficht, Alpy) • rozvoj konkurenčních horských středisek v České republice (Krkonoše, Krušné hory, Kralický Sněžník) s kratší dojezdovou vzdáleností a sousedních středisek (Churáňov, Kvilda, Železná Ruda)

• vytvoření atraktivního dopravního ekologického propojení obcí (ŠED) • přechod od budování značky „Lipno“ k zvyšování hodnoty značky „Lipensko“ především na domácím, ale i zahraničním trhu • zlepšování image mikroregionu prostřednictvím nadregionálních eventů (např. Olympijský park RIO-LIPNO) • spolupráce s Jihočeskou centrálou cestovního ruchu a Českou centrálou cestovního ruchu-CzechTourism při marketingové podpoře mikroregionu • rozšíření přeshraniční spolupráce při rozvoji cestovního ruchu včetně sdílení kapacit • vznik vzdělávací instituce zaměřující se na sektor cestovního ruchu včetně oborů ubytovacích a stravovacích služeb • politická stabilita na úrovni zastupitelstev obcí	• nedostatečná koordinace aktivit při rozvoji cestovního ruchu • cenová hladina neodpovídající kvalitě poskytovaných služeb • nedostatečné zdůrazňování významu cestovního ruchu místnímu obyvatelstvu • globální vývoj klimatu (oteplování, sucho, povodně, špatné sněhové podmínky) • nevhodné využití vojenského újezdu Boletice s upřednostněním jiné než rekreační funkce

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat KPMG, 2016.

II. NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část navazuje na analytickou část strategie. Jejím cílem je navrhnout koncepční a systémové záměry, prostřednictvím kterých se podaří zabezpečit rozvoj území. Jedinečný rozvojový potenciál mikroregionu Lipenska je ovlivňován na straně jedné ochranou přírody a krajiny a platnou územně-plánovací dokumentací, na straně druhé je nutné pro zmírnění společensko-ekonomických disparit podpořit vybrané projekty veřejnou podporou (dotace, granty). Každá z členských obcí SLO má jiné výchozí podmínky a jednotlivé obce se liší i v úrovni socioekonomického rozvoje. K nastartování rozvoje území přispějí vedle veřejné podpory i investice podnikatelských subjektů.

II.1. Strategická vize a strategický (globální) cíl mikroreginu

Základním nástrojem nastartování rozvoje mikroregionu Lipenska je vhodně zvolená strategie, která vychází z dlouhodobé vize rozvoje. V roce 2005 se představitelé mikroregionu shodli na strategické vizi mikroregionu, která byla definována následovně:

> *„Region Lipenska bude region nabízející kvalitní podmínky pro život stávajících i nově příchozích obyvatel všech generací. Bude regionem přitažlivým pro mladé lidi, nabízející dostatek kvalifikovaných pracovních příležitostí a služby občanské vybavenosti na úrovni odpovídající rozvinutým evropským regionům. Region se zachovalou přírodou a čistým životním prostředím, plně využívající potenciálu přírodního, kulturního a historického dědictví ke svému hospodářskému rozvoji. Region nabízející produkty a služby cestovního ruchu na úrovni, která bude lákat návštěvníky z ČR i zahraničí 365 dní v roce, plně uspokojí jejich požadavky a zanechá v nich pocit příjemně stráveného pobytu („Dovolená bez stresu“).“*

Strategická vize musí vycházet z předpokladů a potenciálu území a udržitelným způsobem musí při zohlednění požadavků na ochranu přírody a krajiny a dalších limitů přispět k jeho rozvoji. Vize musí být sdílena všemi aktéry, kteří rozvoj území ovlivňují. Stanovená vize mikroregionu Lipenska vychází z premisy, že oblast představuje velmi zachovalé a cenné přírodní území, které společně s vodními plochami v podobě vodní nádrže Lipno a řeky Vltavy vytváří významný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Terciární sektor národního hospodářství (služby, jejichž součástí je i sektor cestovního ruchu) je jediný, který zabezpečí efektivní rozvoj

mikroregionu. Na tento sektor mohou navazovat aktivity v dalších sektorech národního hospodářství (zemědělství, lesnictví, průmysl). Budování konkurenceschopné destinace cestovního ruchu je dlouhodobým procesem, který vyžaduje koncepční podporu a zájem rozhodujících aktérů v území při respektování požadavků na ochranu přírody a krajiny.

Místní obyvatelé v mikroregionu jsou ztotožnění s tím, že rozvoji mikroregionu může napomoci cestovní ruch. Důvody, proč opouštějí mikroregion, jsou dány obavami ze ztráty zaměstnání, rozmachu průmyslové výroby, intenzivní dopravy a zhoršení životního prostředí (zatíženost území). Místní obyvatelé nevnímají cestovní ruch jako ohrožení, nýbrž jako příležitost, která může zvýšit kvalitu jejich života. Při zpracování strategie nebyla identifikována rizika, aby se mikroregion Lipenska koncepčně a systémově zaměřil na podporu rozvoje cestovního ruchu, který představuje významný rozvojový potenciál pro území.

Vize je formulována s výhledem patnácti let do roku 2030 a naznačuje strategický (globální) cíl mikroregionu. Vize se opírá o silné stránky a příležitosti, pomocí kterých je možné nastartovat rozvoj území a zároveň zohledňuje slabé stránky a ohrožení, které byly identifikovány ve SWOT analýze (blíže kapitola I.5.). Za nejvýznamnější problémy jsou považovány:

- zhoršující se sociodemografické charakteristiky obyvatel trvale žijících v mikroregionu;
- kvalifikační a vzdělanostní struktura obyvatel a strukturální problémy na trhu práce v mikroregionu;
- stupeň ochrany přírody a krajiny v mikroregionu;
- nevyhovující dopravní dostupnost mikroregionu z nadregionálních center České republiky a dopravní propojenost obcí veřejnou hromadnou dopravou v mikroregionu;
- nerovnoměrné využívání potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu projevující se v jeho vysoké sezónnosti.

Na národní úrovni vychází strategická vize cestovního ruchu definovaná jako „Destinace Česká republika – jednička v srdci Evropy“ z šesti základních předpokladů, kterými jsou atraktivnost a konkurenceschopnost, rozvoj a kooperace a znalosti a kvalita. Vize by měla být formulována jednoduše a výstižně, aby byla dobře zapamatovatelná. Na základě zjištěných poznatků je formulována strategická vize takto:

ATRAKTIVNOST	ROZVOJ	ZNALOSTI
VIZE LIPENSKO 2030 ***„Lipensko je konkurenceschopnou celoroční destinací cestovního ruchu se zachovalým přírodním prostředím, jež je atraktivní pro život místních obyvatel i pobyt návštěvníků.“***		
KONKURENCESCHOPNOST	KOOPERACE	KVALITA

ATRAKTIVNOST

Území je pro rozvoj cestovního ruchu atraktivní, protože vykazuje bez zohlednění hlavního města Prahy nejvyšší hodnotu potenciálu cestovního ruchu v České republice. Podporou cestovního ruchu vzniknou nové podnikatelské příležitosti a nová pracovní místa, a dojde ke zvýšení kvality života místních obyvatel, podnikatelů i návštěvníků. Rozvoj cestovního ruchu zatraktivní území pro vstup strategických investorů, především v oboru ubytovacích a volnočasových služeb.

KONKURENCESCHOPNOST

Zásadní konkurenční výhodou území je zachované unikátní přírodní prostředí a vodní nádrž Lipno. Spojení vodní plochy a hor je vhodným předpokladem pro budování celoroční destinace cestovního ruchu. Tyto latentní podmínky území však nejsou dostačující. Rozhodující pro zvyšování konkurenceschopnosti destinace je uplatňování principů destinačního managementu, budování základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu, zlepšování dopravní dostupnosti území, zvyšování kvality poskytovaných služeb a zainteresování všech na tvorbě společného produktu, kterým je jedna destinace cestovního ruchu – Lipensko.

ROZVOJ

Při rozvoji území je nutné uplatňovat principy udržitelného rozvoje, zohledňující nejen ekonomický, ale i sociální a environmentální pilíř, přičemž současné hodnoty musí být zachovány pro budoucí generace. Je třeba najít kompromis a rovnováhu mezi stupněm ochrany životního prostředí a umožněním ekonomického a sociálního rozvoje území.

KOOPERACE

Efektivní rozvoj cestovního ruchu je realizován ve vzájemné spolupráci všech zainteresovaných subjektů, které se shodli na dosažení formulované strategické vize. Na spolupráci se musí podílet zástupci orgánů veřejné správy, představitelé podnikatelských subjektů i neziskových organizací. Jejich spolupráce by měla naplňovat uplatňování principů

destinačního managementu, který je hlavním nástrojem pro řízení procesů v území. Rovněž je nutné zabezpečit spolupráci s navazujícími a sousedními destinacemi cestovního ruchu, především s Českokrumlovskem, čímž se zvýší atraktivita území na trhu cestovního ruchu pro návštěvníky. Při realizaci rozvojových projektů je nutné spolupracovat s Jihočeským krajem, orgány ochrany přírody a krajiny a dalšími veřejnoprávními korporacemi. Do naplňování strategické vize se aktivně zapojuje místní obyvatelstvo.

ZNALOSTI

Osoby zodpovědné za naplňování strategické vize musí mít dostatečnou kvalifikaci a odborné znalosti, aby byly schopny realizovat jednotlivá opatření vedoucí ke zlepšení současného stavu. Dostatečnými znalostmi musí disponovat proto, aby byli schopni naplňovat potřeby trhu práce, který se musí orientovat na terciární sektor národního hospodářství.

KVALITA

Kvalita musí být zabezpečena nejen u poskytovaných služeb a při tvorbě nabídky a její marketingové prezentaci, ale i při plánovací, realizační a provozní fázi nových projektů. K dosahování odpovídající kvality je nutné disponovat odpovídajícími lidskými zdroji. Výsledkem důsledného uplatňování kvality je jak spokojenost místních obyvatel s životem, tak spokojenost návštěvníků během jejich pobytu.

V návaznosti na podporu cestovního ruchu lze předpokládat synergický efekt při podpoře dalších ekonomických oborů, které jsou uvedeny v Tabulce 22.

Tabulka 22 Rozvoj oborů v mikroregionu Lipenska v návaznosti na rozvoj cestovního ruchu

Primární sektor
• Lesnictví a dřevozpracující průmysl • Extenzivní ekologické zemědělství a produkce místních výrobků
Sekundární sektor
• Ekologická doprava

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Pro naplňování strategické vize jsou zásadní tyto subjekty:

- orgány státní správy působící v mikroregionu (Správa Národního parku Šumava, Správa Chráněné krajinné oblasti Šumava, Povodí Vltavy, Lesy ČR, Vojenské lesy a statky apod.);

- Jihočeský kraj a jím zřizované organizace;
- členské obce SLO a jimi zřizované organizace;
- soukromoprávní korporace (firmy);
- místní obyvatelé;
- návštěvníci.

II.2. Problémy rozvoje území

Základním nástrojem rozvoje mikroregionu Lipenska je podpora a rozvoj cestovního ruchu, který zabezpečuje udržitelný rozvoj území. Ve zkoumaném území se cestovní ruch nerozvíjí rovnoměrně a jeho potenciál není dosud dostatečně využit. Hlavními důvody tohoto stavu je současná socioekonomická situace obyvatel, poloha mikroregionu v rámci státu a koncentrace aktivit v malém prostoru. Koncepční a systematický rozvoj obce Lipno nad Vltavou je v kontrastu s vývojem v ostatních obcích mikroregionu Lipenska, avšak přílišná koncentrace aktivit cestovního ruchu pouze do jedné z obcí je rizikem a především toto území může dosáhnout hranic únosné kapacity.

II.2.1. Ekonomická a vzdělanostní struktura

Mikroregion Lipenska je počtem obyvatel malý a vykazuje vyšší míru nezaměstnanosti (8,5 %) než je celorepublikový průměr i průměr Jihočeského kraje. V produktivním věku žije v území 7 674 obyvatel, z nichž většina (65 %) pracuje v terciárním sektoru, v oboru služeb, dalších 27 % v sekundárním sektoru, průmyslu a zbývajících 8 % v primárním sektoru, zemědělství a především lesnictví. V uplynulé dekádě zaniklo v mikroregionu 4 000 pracovních míst, především v zemědělství a průmyslu, a proto dnes významná část osob je zaměstnána v cestovním ruchu, který má výrazně sezónní charakter. Řada zaměstnanců pracuje nikoliv v pracovním poměru, ale na základě dohod o mimopracovním poměru, resp. spadají do stínové ekonomiky. Místní obyvatelé jsou často zaměstnáni i v zahraničí, především v Rakousku.

Z hlediska vzdělanostní struktury dochází k poklesu počtu obyvatel se základním vzděláním a naopak mírně stoupá podíl vysokoškolsky vzdělaných osob, přesto z hlediska vzdělanostní struktury zaostává mikroregion jak za celorepublikovým průměrem, tak za průměrem Jihočeského kraje. Dnes má vysokoškolské vzdělání v mikroregionu zhruba každý sedmnáctý obyvatel, ale mezi jednotlivými obcemi existují velké rozdíly. Například v Loučovicích má 33 % obyvatel základní vzdělání a pouze necelá 3 % obyvatel vzdělání vysokoškolské. Vzhledem

k tomu, že cestovní ruch je schopen zaměstnat osoby s různými stupni kvalifikace, přispěl cestovní ruch výrazně ke zlepšení situace na trhu práce a obec Lipno nad Vltavou je schopna dlouhodobě udržet míru nezaměstnanosti pod 10 %. Obecně platí, že obce s nejvyšším podílem obyvatel se základním vzděláním vykazují nejvyšší míru nezaměstnanosti.

Mikroregion Lipenska vykazující vyšší míru nezaměstnanosti se potýká s nedostatkem pracovníků ze dvou důvodů – nemají vhodnou kvalifikaci a nemají zájem o práci v cestovním ruchu s ohledem na jeho sezónnost. Trh práce je rovněž ovlivněn odchodem mladých osob do atraktivnějších regionů s lepšími pracovními příležitostmi (České Budějovice, Plzeň, Praha). Řada osob je zaměstnána s ohledem na výhodnější mzdové podmínky v blízkém zahraničí (Horní Rakousko). Dopravní dostupnost Lipenska i místní dostupnost obcí veřejnou dopravou, které nejsou vyhovující, limitují rozvoj pracovních a podnikatelských příležitostí. Pro úspěšný rozvoj cestovního ruchu je nutné zabezpečit dostatečnou kvalitu poskytovaných služeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o charakter osobních služeb, musí mít mladí lidé možnost získat střední odborné vzdělání s příslušnou specializací (odborné učiliště s obory kuchař, číšník, cukrář, hotelová škola, střední škola gastronomická apod.). Ideálním sídlem oborově zaměřené střední školy je město Český Krumlov, které se potýká s podobným problémem. Zároveň je nutné realizovat rekvalifikační kurzy a kurzy celoživotního vzdělávání s úzkou specializací (barman, barista, sommeliér atp.), které budou nabízeny ve spolupráci úřadu práce, obcí a podnikatelských subjektů.

II.2.2. Periferní a venkovský region

Území disponuje velmi vysokým potenciálem cestovního ruchu, který je rozložen nerovnoměrně a je soustředěn do Českého Krumlova a do oblasti na levém břehu vodní nádrže Lipno. Mikroregion lze označit podle vymezení OECD jako převážně venkovský, protože na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km^2 žije více než 50 % obyvatel ve venkovských obcích. Vzhledem k tomu, že mikroregion Lipenska vykazuje nepříznivou sociální a ekonomickou situaci, je jednou z možností řešení rozvoj cestovního ruchu.

Cestovní ruch zahrnuje aktivity, které jsou výrazně fixovány na území svého vzniku (obec, mikroregion). Volbu destinace cestovního ruchu významně ovlivňují přírodní podmínky, které jsou v řadě případů hlavním motivem návštěvy. Cílem návštěvníků je spotřeba místních veřejných statků, kterými jsou nepřivlastnitelné zdroje, jež jsou zčásti do značné míry neobnovitelné (např. podnebí). Cestovní ruch je velmi citlivý na změny ekosystému, protože ty

ovlivňují přísun srážek a teplotu v daném území, ale i jeho vzhled (např. kůrovcová kalamita na Šumavě) a jeho zdroje (zastoupení zajímavých druhů flóry a fauny).

Zejména ve venkovských a periferních regionech je cestovní ruch významnou specifickou aktivitou, avšak jeho význam je často značně přeceňován. Od počtu pěti ubytovacích zařízení v obci můžeme hovořit o turisticky atraktivní lokalitě, přičemž není rozlišen druh a kvalita poskytovaných služeb. S výjimkou několika málo oblastí (např. Krkonoše, Lipensko, Alpy) nebude nikdy cestovní ruch dominantním zdrojem příjmů a zpravidla může pouze doplňovat další aktivity a diverzifikovat lokální ekonomické činnosti. Vybrané obce poskytují vedle místa pro trvalé bydlení i rekreační funkci v podobě širokého spektra využití volného času od tradičních a intenzivních forem rekreace (zimní sporty, rekreace u vodních ploch), chataření a chalupaření až po trávení volného času, které zatěžuje prostředí méně intenzivně a plošně (pěší turistika, cykloturistika) či regionálně velmi specifické aktivity (lázeňství, paragliding, horolezectví, divoká voda). V periferních oblastech hrozí u vybraných obcí riziko přeměny některých vylidňujících se sídel na výhradně rekreační sídla.

V Jihočeském kraji je základním rozvojovým dokumentem cestovního ruchu Koncepce rozvoje cestovního ruchu Jihočeského kraje 2015 – 2010. Za hlavní strategické cíle Jihočeského kraje v oblasti podpory cestovního ruchu jsou považovány (1) efektivní a vícestupňové řízení cestovního ruchu v regionu, (2) vytváření produktů cestovního ruchu s využitím potenciálu celého území regionů, současných moderních trendů a s akcentem na šetrné formy cestovního ruchu a (3) zvýšení kvality služeb cestovního ruchu v regionu. Vnímání cestovního ruchu jako faktoru regionálního rozvoje je popsáno v Programu rozvoje Jihočeského kraje 2014 – 2020.

Z paradigmatického pohledu dochází v posledních letech ke změnám ve vývoji přístupů k řízení regionů cestovního ruchu. Vývoj přechází od prvotního tzv. řízení destinace přes tzv. správu destinace až k nejnovějšímu tzv. vedení destinace. V posledním jmenovaném přístupu je zdůrazňován prvek lidského faktoru, zatímco dva předešlé přístupy byly zaměřeny zejména na management, marketing a správu destinace, které umožňovaly efektivnější koordinaci, plánování a marketing destinací cestovního ruchu. Podstatou vedení destinace nejsou procesy a struktura, ale emoce, kreativita a hodnoty.

Základní rozdíl mezi destinačním managementem a správou destinace spočívá v přístupu k nastavení pravidel, ve způsobu jejich implementace a v míře jejich dodržování. Rozdíl mezi

správou a vedením destinace spočívá v tom, že správa destinace zdůrazňuje pravidla a organizaci jako koordinační mechanismus, kdežto vedení destinace zaměřuje svoji pozornost na naplňování cílů prostřednictvím osobních vizí a motivace. Ve všech třech zmíněných přístupech hrají důležitou roli regionální rozvojové agentury a organizace destinačního managementu, které vystupují v roli vyjednavače, prostředníka, komunikátora, iniciátora, dále mají funkci motivační, podpůrnou, centralizační a kontrolní.

Z organizačního a systémového pohledu mají důležitý význam prvky systému destinace, kterými jsou společensko-ekonomické subjekty působící v destinaci. U těchto subjektů sledujeme jejich motivaci na řízení destinace, míru možného vlivu, která je dána politickou či ekonomickou silou nebo společenským statutem, dostupné nástroje (strategické, finanční, institucionální) a samotné priority (zda je rozvoj cestovního ruchu prioritou jejich činnosti či tvoří pouze větší či menší část jejich zaměření).

II.2.3. Koncentrace aktivit

Území mikroregionu jako systému administrativního uspořádání je rozčleněno na municipality (obce a města), které tvoří jednotlivé prvky systému a v nich se realizuje výkon státní správy a samosprávy. Mezi jednotlivými prvky existují určité vztahy, vazby, legislativou mají vymezené pravomoci (kompetence), působnost a zodpovědnost. Region cestovního ruchu je území vhodné pro rozvoj cestovního ruchu, ve kterém se ve funkční návaznosti organizují hospodářské a sociální činnosti, využívající specifické prvky primární a sekundární nabídky a ekonomické zdroje (lidský a finanční kapitál) na rozvoj aktivit cestovního ruchu. Z hlediska návštěvníka je region cestovního ruchu identifikovatelnou územní jednotkou, která vyvíjí marketingové aktivity na trhu, především nabízí produkty a organizuje podporu jejich prodeje.

Koncentrace regionálních problémů do určitých území vede ke zvyšování ekonomických a sociálních rozdílů mezi regiony. Hospodářský vývoj v jednotlivých zemích ukazuje, že přednosti zaostávajících regionů (dostatečná nabídka pracovních sil, surovinové zdroje, kvalitní životní prostředí) nedokážou převážit výhody, které nabízí koncentrace ekonomických aktivit ve vyspělých regionech. Hlavním problémem v městských regionech je usměrňování růstu, aby se zabezpečila přijatelná kvalita životního prostředí a byl zajištěn princip udržitelného rozvoje. Vzhledem k periferní poloze jsou ohroženy pohraniční regiony, v jejichž území je nutné jejich rozvoj koordinovat se sousedními (zahraničními) územími. Horské regiony disponují kvalitním přírodním potenciálem, kvalitním životním prostředím a plní zejména lesohospodářskou, ale

také zemědělskou a ochranářskou funkci, přičemž je v nich potřebné usměrňovat udržitelný rozvoj tak, aby byl podporován především cestovní ruch.

Ogilvieho vyrovnávací funkce cestovního ruchu vyjadřuje vztah mezi nasycenými (saturovanými) a zaostalými nebo méně rozvinutými regiony (Obrázek 9). Často existuje souvislost mezi hospodářskou zaostalostí a atraktivitou území z hlediska cestovního ruchu. Využití území souběžně jak průmyslovou činností, tak aktivitami cestovního ruchu je slučitelné pouze do určitého stupně. Cestovní ruch má tendenci rozvíjet se v periferních územích, čímž se otvírá možnost propustit hospodářské účinky cestovního ruchu do míst, v nichž je rozvoj ostatních ekonomických aktivit obtížný, nebo dokonce nemožný. V mikroregionu Lipenska se koncentrace aktivit projevila v obci Lipno nad Vltavou, a to především vhodně nastaveným územním plánem a investičními aktivitami jak veřejné správy (cca 400 mil. Kč), tak soukromého sektoru (cca 3 mld. Kč).

Obrázek 9 Podstata vyrovnávací funkce cestovního ruchu

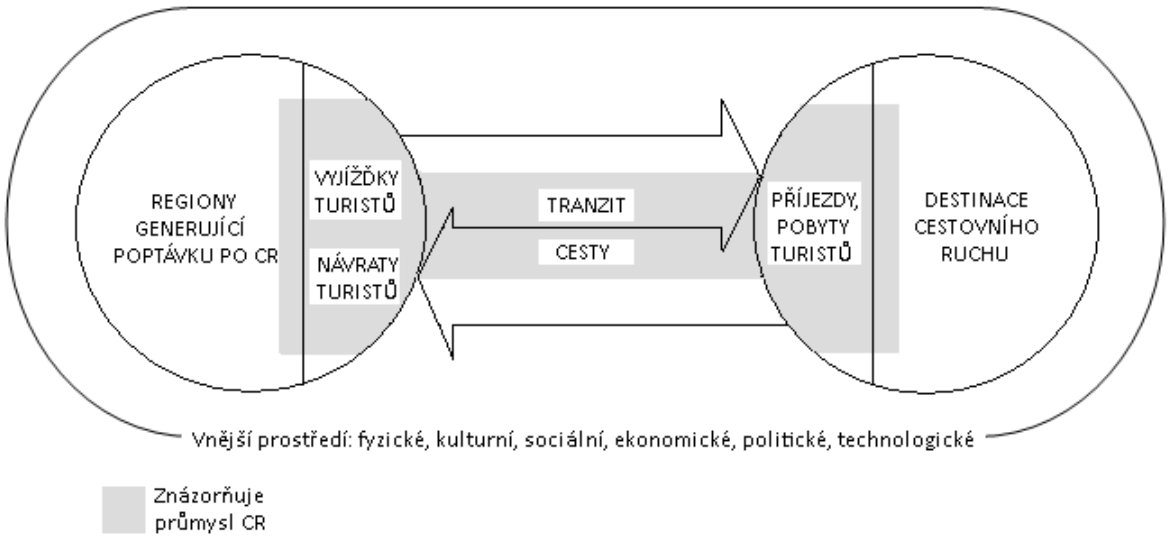

Zdroj: Ogilvie, 1933, upraveno autory, 2016.

Z nejdůležitějších ekonomických aspektů vyrovnávací funkce cestovního ruchu lze jmenovat kromě přerozdělování příjmů její vliv na zaměstnanost či zvyšování hodnoty destinace cestovního ruchu. Vedle hospodářského oživení přispívá v regionech k zlepšení situace v oblasti zásobování obyvatelstva potravinami a k rozšiřování vybavení infrastrukturou. Tím přispívá cestovní ruch ke zlepšování životní situace obyvatel v konkrétních územích. Hospodářský význam cestovního ruchu spočívá v jeho vyrovnávací funkci jak po stránce regionální, tak i osobní. Vyvažuje jednostranný průmyslový vývoj některých oblastí a přesunuje

kupní sílu do odlehlých krajů, hospodářsky nejslabších, kde tato pomoc – při nedostatku jiných výdělkových možností – často znamená záchranu před bídou a umožňuje kulturní a sociální zvelebení celých mikroregionů. V tomto smyslu je cestovní ruch i důležitou pomocí při řešení poměru venkova k městu.

II.3. Návrh priorit a opatření

Definovaná vize určuje cílový stav, kterého by měly členské obce SLO dosáhnout prostřednictvím realizace strategie v časovém horizontu 10 – 15 let. K dosažení strategické vize si mikroregion vytýčil jeden strategický cíl, ze kterého jsou odvezeny dva specifické cíle (Tabulka 23).

Tabulka 23 Strategický cíl a specifické cíle mikroregionu Lipenska do roku 2030

STRATEGICKÝ CÍL	
Zlepšit podmínky pro život místních obyvatel podporou rozvoje udržitelného cestovního ruchu v mikroregionu Lipenska.	
SPECIFICKÉ CÍLE	
I. Zlepšit infrastrukturní vybavenost a dopravní dostupnost mikroregionu Lipenska.	II. Zkvalitnit spolupráci zainteresovaných subjektů při podpoře rozvojových záměrů v mikroregionu Lipenska.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Navržený strategický cíl a z něj vyplývající specifické cíle vycházejí ze strategické vize mikroregionu Lipenska a jejich naplněním je možné nastartovat rozvoj území a zmírnit disparity v mikroregionu i v rámci Jihočeského kraje. K oběma specifickým cílům jsou přiřazeny dvě priority a k nim náležející opatření (Tabulka 24).

Tabulka 24 Priority a opatření pro rozvoj mikroregionu Lipenska

Priorita 1 **Podpora strategických projektů a zajištění dopravní dostupnosti a obslužnosti mikroregionu**	**Priorita 2** **Iniciace spolupráce a vzájemné komunikace zainteresovaných subjektů v mikroregionu**
Opatření 1.1 Podpora strategických projektů v oblasti infrastruktury, občanské vybavenosti a cestovního ruchu	Opatření 2.1 Zlepšení spolupráce a komunikace mezi zainteresovanými subjekty v mikroregionu
Opatření 1.2 Zkvalitnění dopravní dostupnosti mikroregionu	Opatření 2.2 Podpora uplatňování principů destinačního managementu
Opatření 1.3	Opatření 2.3

Zlepšení místní veřejné dopravy v mikroregionu	Podpora přeshraniční spolupráce

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

V následujícím textu jsou blíže popsány aktivity naplňující jednotlivá opatření:

Opatření 1.1	**Podpora strategických projektů v oblasti infrastruktury, občanské vybavenosti a cestovního ruchu**
Cíl	*Podporovat systematicky rozvojové projekty v mikroregionu Lipenska v oblasti infrastruktury, občanské vybavenosti a cestovního ruchu.*
Zaměření	Jedná se o projekty, které nastartují rozvoj území a jsou realizovány ve veřejném zájmu – dopravní infrastruktura, technická infrastruktura, základní a doplňková infrastruktura cestovního ruchu, lázeňství, zdravotní a sociální péče, bezpečnost.
Příklady projektů	Šumavské elektrické dráhy (Lipno nad Vltavou – Černá v Pošumaví), propojení lyžařských areálů lanovými drahami (Hraničník – Hochficht, Lipno nad Vltavou – Loučovice), cyklostezky, klimatické lázně Hrudkov
Financování	Veřejné zdroje (RUD), soukromé zdroje
Veřejná podpora	Ano
Odpovědnost	Orgány státní správy, Jihočeský kraj, členské obce SLO

Opatření 1.2	**Zkvalitnění dopravní dostupnosti mikroregionu**
Cíl	*Zkvalitnit dopravní dostupnost mikroregionu Lipenska z hlavních zdrojových center v tuzemsku i zahraničí.*
Zaměření	Jedná se o výstavbu a dobudování dopravní infrastruktury, která je realizována ve veřejném zájmu. Rozhodující je individuální automobilová doprava, protože veřejná hromadná doprava není atraktivní.
Příklady projektů	Dokončení dálnice D3 a D4, dokončení IV. tranzitního železničního koridoru s vazbou na České Budějovice, Prahu a Linz, údržba a rekonstrukce silnic II. a III. třídy
Financování	Veřejné zdroje (RUD), soukromé zdroje
Veřejná podpora	Ano
Odpovědnost	Ministerstvo dopravy ČR, SFDI, ŘSD ČR, Jihočeský kraj

Opatření 1.3	**Zlepšení místní veřejné dopravy v mikroregionu**
Cíl	*Zlepšit intenzitu místní veřejné dopravy a obslužnost obcí v mikroregionu.*
Zaměření	Místní veřejná doprava není propojena s regionální a dálkovou veřejnou dopravou a rovněž nepokrývá potřeby místních obyvatel ani návštěvníků. Musí dojít k integraci dopravy a zlepšení návaznosti veřejné linkové autobusové dopravy na dopravu železniční včetně vytvoření pravidelných intervalů, případně taktových jízdních řádků. Je vhodné zapojit přívozy do dopravní obslužnosti mikroregionu.

Příklady projektů	Zavedení přímých vlaků (České Budějovice – Lipno nad Vltavou), zavedení možnosti přepravy jízdních kol ve všech vlacích a vybraných autobusech, návaznost jízdních řádů autobusové dopravy na vlaky a přívozy, zvýšení počtu autobusových spojů na vybrané atraktivity cestovního ruchu (Vítkův Kámen, Lipno nad Vltavou – Černá v Pošumaví)
Financování	Veřejné zdroje
Veřejná podpora	Ano
Odpovědnost	Jihočeský kraj, JIKORD, členské obce SLO

Opatření 2.1	**Zlepšení spolupráce a komunikace mezi zainteresovanými subjekty v mikroregionu**
Cíl	*Zlepšit komunikaci členských obcí SLO se sousedními destinacemi cestovního ruchu a Jihočeským krajem*
Zaměření	Mikroregion Lipensko musí komunikovat jednotně. Pro podporu rozvojových projektů ze strany Jihočeského kraje je vhodným subjektem Svazek Lipenských obcí. Pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu je vhodným subjektem Turistický spolek Lipenska.
Příklady projektů	Časopis LIPENSKO vydávaný Turistickým spolkem Lipenska, turistická informační centra, Český Krumlov Tourism
Financování	Veřejné zdroje, soukromé zdroje
Veřejná podpora	Ano
Odpovědnost	Jihočeská centrála cestovního ruchu, SLO, členské obce SLO, Turistický spolek Lipenska

Opatření 2.2	**Podpora uplatňování principů destinačního managementu**
Cíl	*Vybudovat destinaci cestovního ruchu uplatňující principy destinačního managementu a podporující jednotnou značku Lipensko.*
Zaměření	Řízení cestovního ruchu je nutné v mikroregionu zkvalitnit a musí zde existovat jedna silná marketingová organizace destinačního managementu. Tato organizace musí budovat a zvyšovat hodnotu marketingové značky (brandu) Lipensko, podporovat spolupráci orgánů veřejné správy a podnikatelských subjektů a iniciovat tvorbu nových produktů cestovního ruchu.
Příklady projektů	Karta hosta Lipno Card, propojování Lipenska se sousedními destinacemi cestovního ruchu (Českokrumlovsko, Vyšebrodsko)
Financování	Veřejné zdroje, soukromé zdroje
Veřejná podpora	Ano
Odpovědnost	Jihočeská centrála cestovního ruchu, členské obce SLO, Turistický spolek Lipenska, Český Krumlov Tourism

Opatření 2.3	**Podpora přeshraniční spolupráce**
Cíl	*Využít polohy mikroregionu Lipenska k podpoře společných projektů v rámci přeshraniční spolupráce.*
Zaměření	Prostřednictvím přeshraniční spolupráce lze vybudovat silnou destinaci cestovního ruchu Lipensko-Mühlviertel, která se stane alternativou pro konkurenční destinaci cestovního ruchu (české hory, Alpy).
Příklady projektů	Ekologické dopravní systémy (lanové dráhy, ekologické autobusy, cyklo- a skibusy), průvodce Grenzgenial
Financování	Veřejné zdroje
Veřejná podpora	Ano
Odpovědnost	Jihočeský kraj, Jihočeská centrála cestovního ruchu, SLO, členské obce SLO, MAS

Pro naplnění strategické vize a globálního (strategického) cíle mikroregionu Lipenska je nutné naplnit dvě priority a šest opatření, která jsou vázána na vhodný potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu. Tento potenciál je vytvářen především unikátním přírodním prostředím, ale i zachovalými kulturně-historickými a technickými památkami, které umožňují široké možnosti pro trávení volného času a rekreace. Díky příhraniční (periferní) poloze v blízkosti Rakouska a Německa jsou vytvořeny dobré podmínky pro budování silné destinace cestovního ruchu, které je možné zlepšit především dobudováním dopravní infrastruktury (dálnice, železniční koridor), a to jak v České republice, tak v sousedních státech.

Pro rozvoj cestovního ruchu a výběr destinace cestovního ruchu pro trávení pobytu návštěvníků je nutné identifikovat vhodné segmenty a cílové skupiny, pro které vytvoří mikroregion Lipenska takové podmínky, které budou dostatečně konkurenceschopné a které udrží dostatečný počet návštěvníků v území, které bude moci z cestovního ruchu profitovat.
Pro rozvoj mikroregionu Lipenska je možné definovat i další oblasti podpory, které ovlivňují především kvalitu života místních obyvatel:

Kvalita života
• Podpora nové bytové výstavby • Optimální využívání bytového fondu • Podpora kulturních zařízení a spolkového života • Budování sportovních zařízení a podpora sportovních subjektů • Udržení mateřských a základních škol v obcích • Realizace rekvalifikačních kurzů a kurzů celoživotního vzdělávání • Iniciace vzniku střední odborné školy se zaměřením na hotelnictví a gastronomii
Infrastruktura a životní prostředí
• Dobudování dopravní infrastruktury

• Zlepšení základní dopravní obslužnosti mikroregionu • Budování parkovišť a propojování lyžařských areálů • Rekonstrukce vodohospodářské infrastruktury • Podpora plynofikace obcí • Údržba zeleně a veřejných prostranství • Podpora třídění odpadů
Podpora podnikání
• Podpora vzniku mikropodniků, malých a středních podniků • Navázání spolupráce s Hospodářskou komorou Jihočeského kraje • Realizace rekvalifikačních kurzů pro místní podnikatele • Iniciace vzniku místních výrobků a udržení tradičních výrob
Rozvoj cestovního ruchu
• Podpora vzniku regionálních produktů cestovního ruchu • Budování nových cyklotras • Zajištění provozu ubytovacího zařízení hotelového typu třídy 4* • Zajištění provozu pravidelné osobní lodní dopravy na vodní nádrži • Integrace všech druhů dopravy v mikroregionu • Zvyšování kvalifikace pracovníků v cestovním ruchu • Pravidelné sledování a vyhodnocování statistických dat v cestovním ruchu

III. IMPLEMENTACE A MONITORING DOKUMENTU

Návrh, zpracování a schválení strategického dokumentu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí je zásadním krokem k zahájení procesů vedoucích ke zlepšení současného stavu mikroregionu Lipenska. Na tuto aktivitu musí navázat postupné naplňování cílů, priorit a opatření. V rámci implementace jsou realizovány všechny aktivity, které vyplývají ze zpracované strategie. Tento proces trvá až do doby schválení aktualizované verze strategie či do vydání zcela nové strategie. Zároveň je nutné provádět pravidelný monitoring strategie, jehož cílem je průběžně monitorovat realizaci a dosahování výsledků a případně včas reagovat na nutnou aktualizaci dokumentu.

III.1. Řízení implementace

Při implementaci strategii je nutné vycházet z klíčových prvků, na kterých se jednotlivé členské obce SLO shodnou. Společná podpora by se měla týkat následujících okruhů:

1. **Sdílení strategické vize** – na stanovené vizi se musí shodnout nejen všechny členské obce SLO, ale i jednotlivé podnikatelské subjekty, neziskové organizace a místní obyvatelé. Se strategickou vizí musí být seznámena široká veřejná, ideálně prostřednictvím místních periodik vydávaných územně samosprávnými celky.
2. **Posílení partnerství veřejného a soukromého sektoru** – při naplňování strategie musí fungovat principy partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). Jednotlivé subjekty musí být seznámeny s činnostmi, na kterých se mají podílet.
3. **Snaha o dosažení konsensu** – najít vzájemnou dohodu na společném postupu je velmi náročné; platí, že čím větší je území, tím více subjektů se v něm nachází a tím složitější je hledání kompromisu a dosažení konsensu. Každá ze stran by měla být schopna ústupku pro dosažení nejlepšího řešení.
4. **Synergie zdrojů** – některé aktivity je možné naplnit nenáročnými opatřeními, většina opatření však vyžaduje realizaci menších či větších projektů, které je nutno zabezpečit lidskými a finančními zdroji. Při realizaci strategie by měl existovat souhrn interních a externích zdrojů, které může SLO využívat.

5. **Jednotné řízení** – naplňování strategie je obtížný dlouho trvající proces. Jednotlivé aktivity je nutné vzájemně koordinovat, řídit, průběžně vyhodnocovat a kontrolovat. Měla by být stanovena jedna konkrétní osoba, která bude průběžně členy SLO informovat o plnění jednotlivých priorit a opatření.
6. **Monitoring a aktualizace** – průběh implementace je třeba monitorovat, vyhodnocovat a s vývojem v čase a prostoru je vhodné zpracovanou strategii aktualizovat.

Pro úspěšné řízení implementace strategického dokumentu je nutné zvolit řídicí, výkonné a kontrolní mechanismy. Budeme-li vycházet z platných Stanov SLO, pak jednotlivé funkce budou rozděleny takto:

- funkce řídicí – Valná hromada SLO (usměrňuje realizaci strategie);
- funkce výkonná a kontrolní – Správní rada SLO ve spolupráci s KP Projekt, s.r.o. (zajišťuje plnění úkolů Valné hromady SLO a připravuje pro ni podklady, spolupracuje při implementaci strategie s orgány státní správy, orgány veřejné správy a odbornými dodavateli – poradenské a realizační firmy).

III.2. Monitoring realizace

Implementaci strategie a realizaci jednotlivých priorit a opatření je nutné pravidelně monitorovat a vyhodnocovat. Cílem není provádět jen kontrolní činnost, ale i efektivně reagovat na aktuální změny v mikroregionu Lipenska. Monitoring je vhodné rozdělit do tří částí:

1. **Monitoring stavu realizace jednotlivých priorit a opatření** – zajišťuje Správní rada SLO a 1x ročně předkládá Valné hromadě SLO informaci „Zpráva o průběhu realizace Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí“;
2. **Monitoring socio-ekonomických ukazatelů v mikroregionu** – zajišťuje Správní rada SLO ve spolupráci se zpracovatelem strategie (Vysoká škola hotelová v Praze), vyhodnocení se provádí 1x ročně a předkládá Valné hromadě SLO na vědomí;
3. **Monitoring konkrétních projektů** – zajišťuje Správní rada SLO ve spolupráci s členskými obcemi a 1x ročně předkládá Valné hromadě SLO informaci na vědomí; u každého projektu je nutné sledovat finanční rámec,

odpovědnou osobu a časový harmonogram, protože tyto údaje slouží jako podklad pro aktualizaci strategie.

IV. STRATEGICKÉ SHRNUTÍ ZA KAŽDOU JEDNOTLIVOU ČLENSKOU OBEC SVAZKU LIPENSKÝCH OBCÍ

V rámci zpracování strategie bylo dohodnuto, že za každou členskou obec SLO bude zpracováno stručné strategické shrnutí. Stanovena byla jednotná struktura strategického shrnutí pro každou obec.

IV.1. Dílčí „ministrategie“ jednotlivých obcí

Strategické shrnutí obsahuje následující informace:

a) obecné informace o obci
   - název obce;
   - správní obvod obce s rozšířenou působností;
   - nadmořská výška;
   - počet obyvatel;
   - katastrální výměra v hektarech;
   - termín účinnosti územního plánu;
   - bytová výstavba;
   - počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních;

b) hlavní rozvojové možnosti a bariéry v obci
   - hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu;
   - rozvojový potenciál obce;
   - hlavní problémy obce;
   - hlavní rozvojové projekty obce.

Pro obec Ktiš není „ministrategie“ zpracována, protože tato obec ukončí své členství v SLO ke dni 31. 12. 2016 s ohledem na její geografickou polohu a odlehlost od přirozeného mikroregionu Lipenska.

IV.1.1. Dílčí „ministrategie“ – obec Černá v Pošumaví

Název obce	Černá v Pošumaví
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**728**
Počet obyvatel	**825**
Katastrální výměra v ha	**5 047,2**
Územní plán	**23. 2. 2016**
Bytová výstavba	**30 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**500**

Černá v Pošumaví má výhodnou strategickou polohou a nachází se u nejširšího místa vodní nádrže Lipno. Z pohledu rozvoje cestovního ruchu je jednou z nejperspektivnějších lokalit rozvoje, je známá jako destinace pro jachtaře a vyznavače windsurfingu. Je nutné vybudovat novou infrastrukturu cestovního ruchu a modernizovat tu stávající.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Jachting, windsurfing, přívoz, „malé“ Lipno, sakrální objekt**
Rozvojový potenciál obce	**Výjimečné podmínky pro rozvoj vodních sportů** **Vhodné prostředí pro podporu rybolovu** **Vhodná urbanistická struktura obce pro její další rozvoj**
Hlavní problémy obce	**Nedostatečná občanská vybavenost** **Zastaralá a nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu** **Stárnutí obyvatelstva** **Strukturální problémy na trhu práce**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Vybudování nového nábřeží, přístaviště a mariny** **Vybudování zázemí pro jachting** **Vytvoření centra pro rybaření a rybolov** **Dobudování cyklostezky** **Využití potenciálu grafitových dolů** **Šumavské elektrické dráhy**

IV.1.2. Dílčí „ministrategie“ – městys Frymburk

Název obce	Frymburk
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**708**
Počet obyvatel	**1 279**
Katastrální výměra v ha	**5 417,8**
Územní plán	**10. 9. 1996**
Bytová výstavba	**140 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**1 600**

Frymburk má předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a jako historické sídlo disponuje výjimečným geniem loci. Nezbytné je dobudovat potřebnou infrastrukturu cestovního ruchu a je nutné zabezpečit spolupráci s okolními obcemi.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Ski park, přívoz, veřejná pláž, sakrální stavby**
Rozvojový potenciál obce	**Cestovní ruch spojený s geinem loci a historickým původem městyse** **Možnost využití přírodního léčivého zdroje** **Využití rozvojových ploch na území obce**
Hlavní problémy obce	**Chybějící napojení obce na železnici** **Zhoršující se občanská vybavenost (zdravotní péče)**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Změny vedení cyklostezek** **Rozšíření místních komunikací** **Postupné propojování ski areálů** **Vybudování nového nábřeží a marin** **Vhodnější využití blízkého letiště** **Využívání přírodního léčivého zdroje** **Šumavské elektrické dráhy**

IV.1.3. Dílčí „ministrategie“ – město Horní Planá

Název obce	Horní Planá
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**776**
Počet obyvatel	**2 153**
Katastrální výměra v ha	**9 926,0**
Územní plán	**14. 2. 2014**
Bytová výstavba	**101 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**2 000**

Horní Planá je přirozeným centrem cestovního ruchu na Lipensku, ale nedostatečná infrastruktura omezuje rozvoj cestovního ruchu především v zimním období (chybějící lyžařský areál nebo jiné vhodné zařízení cestovního ruchu).

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Písečná pláž, přívoz, rodný domek Adalberta Stiftera, sakrální objekt**
Rozvojový potenciál obce	**Historické, tradiční a přirozené centrum Lipenska** **Blízkost vojenského újezdu Boletice a jeho celoroční využití**
Hlavní problémy obce	**Snižování rozsahu občanské vybavenosti** **Limitované využití bývalého vojenského újezdu Boletice pro rozvojové aktivity**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Rozvojové území na břehu vodní nádrže** **Vybudování nového přístaviště a mariny** **Vybudování obchvatu města** **Dobudování a modernizace infrastruktury cestovního ruchu** **Realizace pravobřežní cyklostezky**

IV.1.4. Dílčí „ministrategie“ – obec Hořice na Šumavě

Název obce	Hořice na Šumavě
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**674**
Počet obyvatel	**828**
Katastrální výměra v ha	**3 190,7**
Územní plán	**10. 12. 2004**
Bytová výstavba	**21 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**0**

Hořice na Šumavě jsou vhodným rezidenčním místem k bydlení v rámci českokrumlovské aglomerace, ale i pro pracovníky v cestovním ruchu na Lipensku. Rozvoj cestovního ruchu v obci musí být spjat s tradicí pašijových her, čímž dojde k propojení Lipenska jako přírodní destinace cestovního ruchu s Českokrumlovskem, které je klasickou kulturní destinací.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Muzeum pašijových her, soustava sedmi kamenných kašen, sakrální objekt**
Rozvojový potenciál obce	**Vhodné místo pro rezidenční bydlení (v aglomeraci Českého Krumlova)** **Potenciál pro tvorbu nových produktů cestovního ruchu (pašijové hry, církevní tématika)**
Hlavní problémy obce	**Omezení obchodních služeb (po vybudování obchvatu obce)** **Kvalita místních komunikací** **Navigační systém a vedení cyklostezek**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Revitalizace náměstí** **Vytvoření produktů kulturního a náboženského cestovního ruchu** **Dobudování cyklotras a cyklostezek** **Vybudování parkoviště P+R, B+R** **Rezidenční místo pro bydlení pro pracovníky v cestovním ruchu**

IV.1.5. Dílčí „ministrategie“ – obec Ktiš

Název obce	Ktiš
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Prachatice**
Nadmořská výška	**762**
Počet obyvatel	**517**
Katastrální výměra v ha	**3 718,0**
Územní plán	**5. 8. 2010**
Bytová výstavba	**0**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**0**

Vzhledem k tomu, že obec Ktiš ukončí k 31. 12. 2016 členství v SLO, není pro toto území již „ministrategie“ zpracována.

IV.1.6. Dílčí „ministrategie“ – obec Lipno nad Vltavou

Název obce	Lipno nad Vltavou
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**776**
Počet obyvatel	**662**
Katastrální výměra v ha	**1 948,0**
Územní plán	**4. 4. 2008**
Bytová výstavba	**240 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**3 500**

Lipno nad Vltavou je jedinou celoroční destinací cestovního ruchu v mikroregionu Lipenska s dvěma sezónními vrcholy, v létě a v zimě. Vedle investičních projektů je nutné podpořit zvyšování kvality poskytovaných služeb a propojení marketingových aktivit se sousedními obcemi i navazujícími destinacemi (Český Krumlov, Rožmberk nad Vltavou, Vyšší Brod).

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Skiareál Lipno, Active park Lipno (bobová dráha, akvapark, hopsárium), Stezka korunami stromů, Království lesa**
Rozvojový potenciál obce	**Koncepční a systémová podpora rozvoje cestovního ruchu** **Spolupráce s okolními obcemi (Loučovice – divoká voda, propojení lanovkou)** **Využití image díky Olympijskému parku RIO-LIPNO 2016**
Hlavní problémy obce	**Nevyhovující kvalita služeb** **Nedostatek lidských zdrojů** **Nedostatečná kapacita technické infrastruktury** **Nedostatečná dopravní obslužnost**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Rozšíření ski areálu a dobudování systému lanovek** **Vybudování nového náměstí v centru obce** **Vybudování nového ubytovacího a konferenčního zařízení třídy 4*** **Vybudování nového golfového hřiště** **Šumavské elektrické dráhy**

IV.1.7. Dílčí „ministrategie“ – obec Loučovice

Název obce	Loučovice
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**663**
Počet obyvatel	**1 677**
Katastrální výměra v ha	**4 201,1**
Územní plán	**3. 1. 2007**
Bytová výstavba	**11 rezidenčních budov**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**100**

Loučovice se musí vypořádat s ekonomickými a sociálními problémy místních obyvatel a se strukturálními problémy na trhu práce. Zároveň musí vybrat vhodné aktivity, které budou moci být realizovány na dnešních územích brownfields. Atraktivitu obce je možné zvýšit vybudováním moderní infrastruktury cestovního ruchu.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Jez Huber-Lutz (technická památka), sakrální objekty**
Rozvojový potenciál obce	**Rozvoj cestovního ruchu v návaznosti na propojení se ski areálem Lipno** **Divoká voda – Čertovy proudy** **Adrenalinové aktivity** **Běžecké trasy – Kapličky**
Hlavní problémy obce	**Množství brownfields na území obce** **Sociální situace v obci** **Strukturální problémy na trhu práce** **Nedostatečná a zastaralá infrastruktura cestovního ruchu**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Divoká voda – Čertovy proudy** **Vybudování aqvaparku a wellness centra s ubytovací kapacitou** **Propojení s obcí Lipno nad Vltavou na principu lanových drah** **Využití prostoru Kapličky**

IV.1.8. Dílčí „ministrategie“ – obec Nová Pec

Název obce	Nová Pec
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Prachatice**
Nadmořská výška	**737**
Počet obyvatel	**455**
Katastrální výměra v ha	**6 637,2**
Územní plán	**14. 11. 2003**
Bytová výstavba	**13 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**0**

Nová Pec je vybavena infrastrukturou cestovního ruchu pro letní sezónu, vybavenost pro zimní období absentuje (např. lyžařský areál). Je nutné zvolit vybavenost, která bude respektovat stupeň ochrany přírody a krajiny v území, protože zachovalé životní prostředí je základní konkurenční výhodou obce.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Schwarzenberský kanál, Plešné jezero, sakrální objekty**
Rozvojový potenciál obce	**Rozvoj cestovního ruchu v návaznosti na území Národního parku Šumava** **Využití potenciálu dopravního spojení s Rakouskem (Hochficht, Klápa – Hraničník)**
Hlavní problémy obce	**Sezónnost cestovního ruchu s koncentrací v létě** **Stárnutí obyvatel**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Dobudování infrastruktury cestovního ruchu (ekologický dopravní systém)** **Dobudování sportovně-rekreační infrastruktury (pěší, in-line, cykloturistika)** **Zlepšení podmínek pro rybolov**

IV.1.9. Dílčí „ministrategie“ – obec Přední Výtoň

Název obce	Přední Výtoň
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**755**
Počet obyvatel	**215**
Katastrální výměra v ha	**7 783,7**
Územní plán	**11. 7. 2005**
Bytová výstavba	**30 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**500**

Přední Výtoň je vstupní branou na Lipensko ze směru od Rakouska. Rozvoj cestovního ruchu je limitován především nedobudovanou infrastrukturou cestovního ruchu. Zároveň je nutné zachovat unikátní přírodní charakter území ve vazbě na současný stupeň ochrany přírody a krajiny.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Zřícenina hradu Vítkův hrádek, sakrální objekt**
Rozvojový potenciál obce	**Rozvoj cestovního ruchu ve vazbě na místní přírodu** **Cyklostezka Frymburk – Lipno nad Vltavou – Přední Výtoň** **Vstupní brána na Lipensko z Rakouska**
Hlavní problémy obce	**Nedobudovaná infrastruktura cestovního ruchu** **Nedostatečná dopravní obslužnost** **Nedostatečné zajištění lékařské pohotovosti**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Vybudování cyklostezky Přední Výtoň - Frýdava** **Zasíťování pozemků pro výstavbu rodinných domů** **Využití prostor v okolí Sv. Tomáše a Vítkova hrádku**

IV.1.10. Dílčí „ministrategie“ – obec Stožec

Název obce	Stožec
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Prachatice**
Nadmořská výška	**780**
Počet obyvatel	**190**
Katastrální výměra v ha	**10 473,3**
Územní plán	**9. 4. 2004**
Bytová výstavba	**20 bytů**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**0**

Stožec je vstupní branou na Lipensko z Německa. Rozvoj cestovního ruchu musí respektovat stupeň ochrany přírody a krajiny. V obci je nutné dobudovat prvky sportovně-rekreační infrastruktury, zaměřit se na podporu poutního cestovního ruchu a zlepšit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v zimním období.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Národní park Šumava, hrad na Stožecké skále, sakrální objekt**
Rozvojový potenciál obce	**Rozvoj cestovního ruchu ve vazbě na místní přírodu** **Vstupní brána na Lipensko z Německa** **Možnosti využití železnice (napojení na Nové Údolí)**
Hlavní problémy obce	**Nedostatečná občanská vybavenost** **Stárnutí obyvatel**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Vybudování sportovně-rekreační infrastruktury (in-line, cykloturistika)** **Dobudování infrastruktury pro běžecké lyžování** **Vytvoření podmínek pro rozvoj poutního cestovního ruchu**

IV.1.11. Dílčí „ministrategie“ – město Vyšší Brod

Název obce	Vyšší Brod
Správní obvod obce s rozšířenou působností	**Český Krumlov**
Nadmořská výška	**568**
Počet obyvatel	**2 520**
Katastrální výměra v ha	**6 972,0**
Územní plán	**16. 10. 2002**
Bytová výstavba	**39 bytů + zasíťování pozemků pro další individuální bytovou zástavbu I. a II. etapa**
Lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	**50**

Vyšší Brod se profiluje jako pokladnice kulturních a přírodních krás a je výchozím bodem pro vodáky sjíždějící řeku Vltavu. Aktivity cestovního ruchu se koncentrují do letního období. Historickou památkou nadregionálního významu je národní kulturní památka cisterciácký klášter, založený v roce 1259, ve kterém se nachází světový unikát a národní kulturní památka, Kříž zvaný Závišův.

Hlavní atraktivity a atrakce cestovního ruchu	**Cisterciácký klášter, poštovní muzeum, Čertova stěna a Čertovy proudy, poutní místo Maria Rast, nejjižnější bod České republiky, řada turistických stezek**
Rozvojový potenciál obce	**Rozvoj cestovního ruchu ve vazbě na místní historii** **Vzácné kulturně-historické objekty** **Sjíždění řeky Vltavy**
Hlavní problémy obce	**Stavební činnost v okrajových částech města** **Stárnutí obyvatel**
Hlavní rozvojové projekty obce	**Vybudování sportovně-rekreační infrastruktury** **Cyklostezka Loučovice – Český Krumlov** **Podpora rozvoje kulturně-historického cestovního ruchu**

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

Svazek Lipenských obcí sdružuje obce ležící v okolí vodní nádrže Lipno a horního toku řeky Vltavy ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Český Krumlov (9 obcí) a Prachatice (2 obce), přičemž k 31. 12. 2016 ukončí své členství v dobrovolném svazku obcí obec Ktiš. Mikroregion Lipenska se rozprostírá na ploše 653,2 km^2 a žije v něm 11,3 tis. obyvatel. Správní obvod obce s rozšířenou působností Český Krumlov disponuje pro rozvoj cestovního ruchu mimořádným a nejvyšším potenciálem cestovního ruchu v České republice za předpokladu, že neposuzujeme atraktivitu hlavního města Prahy.

Z hlediska využívání potenciálu se jedná o bipolární území, ve kterém se nacházejí jak atraktivity cestovního ruchu, tak tzv. plochy a linie. Potenciál cestovního ruchu není v mikroregionu Lipenska využíván dostatečně, protože většina lokalit je naplno vytížena pouze v období hlavní turistické sezóny. Navíc je využíván potenciál nerovnoměrně, protože až 70 % návštěvníků tráví svůj pobyt pouze v obci Lipno nad Vltavou. Cílem je vybudovat z mikroregionu Lipenska konkurenceschopnou celoroční destinaci cestovního ruchu evropského významu.

Ve vztahu k produktovým řadám České centrály cestovního ruchu-CzechTourism je navržen systém produktů cestovního ruchu pro mikroregion Lipenska:

1. **Sport a pohyb**
    a. Cesty s poznáváním
    b. Hravý skiareál
    c. Ze sjezdovky do korun stromů
    d. Cesty s výhledy (view a foto pointy)
    e. Adrenalin
    f. Sportující rodina
    g. Olympiáda neskončila
2. **Zdravě a zodpovědně**
    a. WelDest (health and well-being)
    b. Speciální eventy (pohyb, kultura, lokální gastronomie)
    c. Hravá rodina (svět her a zážitků, zážitkové trasy s dobrodružstvím)

3. **Cesty s příběhem**
    a. Příběh krajiny a lidí
    b. Lipensko spirituální a mystické
    c. Na skok do Krumlova

Vize mikroregionu je formulována s výhledem patnácti let do roku 2030 a naznačuje strategický (globální) cíl mikroregionu. Vize se opírá o silné stránky a příležitosti, pomocí kterých je možné nastartovat rozvoj území a zároveň zohledňuje slabé stránky a ohrožení, které byly identifikovány ve SWOT analýze. Za nejvýznamnější problémy jsou považovány:

- zhoršující se sociodemografické charakteristiky obyvatel trvale žijících v mikroregionu;
- kvalifikační a vzdělanostní struktura obyvatel a strukturální problémy na trhu práce v mikroregionu;
- stupeň ochrany přírody a krajiny v mikroregionu;
- nevyhovující dopravní dostupnost mikroregionu z nadregionálních center České republiky a dopravní propojenost obcí veřejnou hromadnou dopravou v mikroregionu;
- nerovnoměrné využívání potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu projevující se v jeho vysoké sezónnosti.

Z hlediska mikroregionu Lipenska lze považovat za nejvýznamnější ekonomické přínosy cestovního ruchu pro relativně malý územní celek:

- tvorbu nových pracovních míst a podnikatelských příležitostí;
- generování příjmů do rozpočtů obcí (rozpočtové určení daní, místní poplatky, daň z nemovitých věcí ad.);
- zvyšování hodnoty území prostřednictvím zhodnocování majetku (nemovitosti, investice);
- zlepšování kvality života obyvatel v členských obcích SLO.

Jedinou ekonomicky udržitelnou aktivitou zajišťující rozvoj mikroregionu Lipenska je podpora rozvoje cestovního ruchu, a to jak prostřednictvím endogenních faktorů (lidský faktor, místní aktéři, inovace), tak prostřednictvím exogenních faktorů (dotace, granty, fiskální úlevy, příspěvky).

LITERATURA

[1] BÍNA, J. a kol. 2010. *Potenciál cestovního ruchu v České republice – Aktualizace 2010.* Brno: ÚÚR. Dostupné na: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3690> [cit. 2016-04-25].

[2] Český statistický úřad. *Statistiky veřejné databáze – cestovní ruch.* Dostupné na: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=39&expand=1> [cit. 2016-10-15].

[3] DETTMER, H. 1998. *Tourismus 1.* Köln: Wirtschaftverlag Bachem, 1998. 382 s. ISBN 3-89172-352-0.

[4] FRANKE, A. a kol. 2012. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 312 s. ISBN 978-80-7357-718-6.

[5] FREYER, W. 2009. *Tourismus – Einführung in die Fremdenverkehrsökonomie.* München: Oldenbourg, 2009. 9. vyd. 578 s. ISBN 978-3-486-58927-6.

[6] GELAN, A. 2003. Local economic impacts: The British open. In *Annals of Tourism Research 2/2003,* s. 406 – 425.

[7] PALENČÍKOVÁ, Z. 2008. Spolupráca a partnerstvo verejného a súkromého sektora v cestovnom ruchu. In *Ekonomická revue cestovného ruchu 02/2008.* Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 2008. ISSN 0139-8660, s. 74 – 75.

[8] STUDNIČKA, P. 2015. *Využití cestovního ruchu při řešení společensko-ekonomických disparit v přeshraničním regionu Lipensko-Mühlviertel* [dizertační práce]. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 2015. 132 s.

[9] STUDNIČKA, P., KALABISOVÁ, J., PLZÁKOVÁ, L., TINKOVÁ, V. 2013. *Efekty cestovního ruchu na lokální úrovni – případová studie Lipno nad Vltavou.* Praha: Press21, 2013. 125 s. ISBN 978-80-905181-4-8.

[10] ZRNOVÁ, L. 2012. Horské rekreační regiony – požadavky na využití území a jejich střety. In *Perspektivy území – udržitelné vazby, střety a rozvoj.* Praha: ČVUT, 2012. ISBN 978-80-01-05124-5, s. 138 – 146.

PROJEKTOVÝ TÝM

Projektový tým při řešení projektu zajišťovala Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r.o. Jedná se o soukromou vysokou školu, která vznikla v roce 1999 jako jedna ze tří prvních soukromých vysokých škol v České republice. Vyučované studijní programy pokrývají celé spektrum služeb, které jsou klíčové pro rozvoj cestovního ruchu – od hotelnictví a gastronomie, přes management destinací cestovního ruchu až po marketingové komunikace v oboru služeb.

Na Vysoké škole hotelové v Praze jsou vyučovány studijní programy v prezenční i kombinované formě studia jak v bakalářském, tak v navazujícím magisterském stupni studia.

Bakalářský stupeň	Navazující magisterský stupeň
Hotelnictví (v českém a anglickém jazyce)	Management hotelnictví a lázeňství
Management destinace cestovního ruchu	Management destinace cestovního ruchu
Marketingové komunikace ve službách	Marketingové komunikace

Zdroj: Internetové stránky www.vsh.cz, 2016.

Významnou oblastí na vysoké škole je výzkum, vývoj a inovace, které vycházejí ze specifického zaměření na obory hotelnictví, gastronomie, lázeňství a cestovního ruchu. Výzkumná činnost vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávací, vědecké, výzkumné a další tvůrčí činnost na období 2016 – 2020. Od roku 2005 vydává Vysoká škola hotelová v Praze časopis Czech Hospitality and Tourism Papers. Intenzivní spolupráce probíhá mezi školou a Společností vědeckých expertů cestovního ruchu.

Vysoká škola hotelová v Praze se podílela například na řešení projektů Ministerstva pro místní rozvoj ČR Návrh systematického výzkumu cestovního ruchu v České republice se zvláštním zřetelem na kraje (2005 – 2006), Výzkum domácího a příjezdového zahraničního cestovního ruchu ve vztahu k zmírnění společensko-ekonomických disparit (2007 – 2011) či Karlovarského kraje Nová tvář hotelu Stein (2012). Ve spolupráci s dalšími pěti zahraničními vysokými školami se akademičtí pracovníci školy podíleli na řešení projektu Evropské komise WelDest – Health & Well-being in Tourism Destination (2012 – 2014).

Vysoká škola hotelová v Praze pořádá každoročně odbornou konferenci Hotelnictví, turismus a vzdělávání. V zahraničních vztazích prohlubuje vysoká škola spolupráci především v rámci vzdělávacího programu Erasmus+.

ŘEŠITELSKÝ TÝM

Projekt Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí zpracovali členové řešitelského týmu z Vysoké školy hotelové v Praze, kteří působí na katedře cestovního ruchu a katedře hotelnictví.

Ing. Pavel Attl, Ph.D., (*1957) vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, kde absolvoval v roce 2006 i doktorské studium v oboru Mezinárodní ekonomické vztahy. Od roku 1999 je akademickým pracovníkem Vysoké školy hotelové v Praze, kde od roku 2008 zastává funkci vedoucího katedry cestovního ruchu. Jeho odborné zaměření je orientováno na prostorové plánování, lázeňství a lázeňský cestovní ruch a dále na systémy řízení kvality v cestovním ruchu. V letech 2007 – 2011 byl členem řešitelského týmu projektu Výzkum domácího a příjezdového zahraničního cestovního ruchu ve vztahu k zmírnění společensko-ekonomických disparit. V roce 2009 byl odpovědným řešitelem projektu Marketingová studie Litoměřicko se zaměřením na cestovní ruch. V roce 2014 byl jedním z řešitelů projektu Analýza výběru místních poplatků ve vztahu ke kapacitám a výkonnosti ubytovacích a lázeňských zařízení v České republice. V letech 2014 – 2015 byl odpovědným řešitelem projektu Analýza přínosů cestovního ruchu a strategie rozvoje cestovního ruchu v Českém Krumlově. V roce 2015 byl odpovědným řešitelem projektu Produktová nabídka českých lázní. V letech 2015 – 2016 se podílel na zpracování projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí.
Kontakt: attl@vsh.cz

Ing. Lucie Plzáková, Ph.D., (*1977) vystudovala studijní program Ekonomika a management na Provozně-ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze, kde absolvovala i doktorské studium v oboru Systémové inženýrství. Od roku 2009 je odbornou asistentkou katedry cestovního ruchu na Vysoké škole hotelové v Praze. Ve svém zaměření se orientuje na destinační management a na kvantifikaci regionálních a lokálních dopadů cestovního ruchu. Podílí se na řešení řady domácích a mezinárodních výzkumných projektů, z nichž nejvýznamnější byl projekt Evropské komise WelDest (2012 – 2014). V letech 2011 – 2012 byla odpovědnou řešitelkou projektu Organizace cestovního ruchu v krajích a v turistických regionech České republiky. V roce 2012 se podílela na řešení projektu Měření efektů cestovního ruchu v obci Lipno nad Vltavou a v roce 2013 byla spoluřešitelkou projektu Možnosti vodáckého využití řeky Vltavy v obci Loučovice a jejím okolí. V letech 2013 – 2014

byla odpovědnou řešitelkou projektu Inovační přístup k systému řízení cestovního ruchu na národní a regionální úrovni v České republice. V roce 2014 se podílela na řešení projektů Analýza výběru místních poplatků ve vztahu ke kapacitám a výkonnosti ubytovacích a lázeňských zařízení v České republice a Podpora vzniku partnerství veřejného a soukromého sektoru při rozvoji cestovního ruchu založením lokální organizace destinačního managementu. V letech 2014 – 2015 byla odpovědnou řešitelkou projektu Vliv místních poplatků na rozvoj cestovního ruchu. V letech 2015 – 2016 se podílela na řešení projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí. V roce 2016 byla odpovědnou řešitelkou projektu Návrh změn režimu místních poplatků v přímé vazbě na cestovní ruch. Od roku 2014 je členkou Mezinárodního sdružení vědeckých expertů cestovního ruchu (AIEST). Je členkou redakčních rad časopisů Czech Hospitality and Tourism Papers a Studia Turistica. Je členkou Kolegia cestovního ruchu ministryně pro místní rozvoj ČR.
Kontakt: plzakova@vsh.cz

Ing. Petr Studnička, PhD., (*1983) absolvoval doktorské studium v oboru Cestovní ruch v roce 2015 na Ekonomické fakultě Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici. Od roku 2014 působí ve funkci vedoucího katedry hotelnictví na Vysoké škole hotelové v Praze. V letech 2007 – 2011 byl členem řešitelského týmu projektu Výzkum domácího a příjezdového zahraničního cestovního ruchu ve vztahu k zmírnění společensko-ekonomických disparit. V letech 2011 – 2012 byl jedním z řešitelů projektu Organizace cestovního ruchu v krajích a v turistických regionech České republiky, v roce 2012 byl odpovědným řešitelem projektu Měření efektů cestovního ruchu v obci Lipno nad Vltavou. V roce 2013 byl odpovědným řešitelem projektu Možnosti vodáckého využití řeky Vltavy v obci Loučovice a jejím okolí. V roce 2014 byl jedním z členů řešitelského týmu projektu Analýza výběru místních poplatků ve vztahu ke kapacitám a výkonnosti ubytovacích a lázeňských zařízení v České republice a byl odpovědným řešitelem projektu Podpora vzniku partnerství veřejného a soukromého sektoru při rozvoji cestovního ruchu založením lokální organizace destinačního managementu. V letech 2014 – 2015 byl členem řešitelského týmu projektu Vliv místních poplatků na rozvoj cestovního ruchu a Analýza přínosů cestovního ruchu a strategie rozvoje cestovního ruchu v Českém Krumlově. V letech 2015 – 2016 byl odpovědným řešitelem projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí. V roce 2016 se spolupodílel na řešení projektu Návrh změn režimu místních poplatků v přímé vazbě na cestovní ruch. Od roku 2006 je členem Zastupitelstva města Čelákovic, od roku 2014 zde vykonává funkci neuvolněného místostarosty

města. Od roku 2015 je činný v Platformě Cestovní ruch Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR a ve vzdělávací sekci Asociace hotelů a restaurací ČR.
Kontakt: studnicka@vsh.cz

Ing. Šárka Tittelbachová, Ph.D., (*1957) absolvovala Obchodní fakultu Vysoké školy ekonomické v Praze v oboru Ekonomika služeb a cestovního ruchu. Doktorské studium absolvovala na Fakultě podnikohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze v oboru Podniková ekonomika a management. Pracovala v Pražské informační službě. Poté byla místostarostkou ve Starém Plzenci a věnovala se rozvoji cestovního ruchu v Plzeňském kraji. Od roku 2004 pracovala na Ministerstvu pro místní rozvoj ČR a učila na Západočeské univerzitě v Plzni cestovní ruch na katedře marketingu, obchodu a služeb. Působila jako vedoucí katedry cestovního ruchu na Vysoké škole obchodní v Praze. V současné době je odbornou asistentkou katedry cestovního ruchu na Vysoké škole hotelové v Praze a přednáší v oblasti vysokého školství a celoživotního vzdělávání. Věnuje se expertní a konzultační činnosti při realizaci projektů zaměřených na problematiku cestovního ruchu. V letech 2014 – 2015 byla členkou řešitelského týmu projektu Vliv místních poplatků na rozvoj cestovního ruchu. V letech 2015 – 2016 byla členkou řešitelského týmu projektu Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí. V roce 2016 se podílela na řešení projektu Návrh změn režimu místních poplatků v přímé vazbě na cestovní ruch.
Kontakt: tittelbachova@vsh.cz

POZNÁMKY